

31/306 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 31-వ తేది శనివారము } No. 255
 ప్రతిదినము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ సప్తమి ౭. } సంచిక ౨౫౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివస్తువు

గొప్ప గొప్పవారీచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంచీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట, బాపును,
 పార్శవు మెప్పుల బారదోలును, పొట్టగొట్టును.
 బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
 దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
 మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి చేహమాన
 కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీరివేయును.
 దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింటు నుండవలసివచ్చింది.
 అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

స్పెన్సర్ సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు తుపాకులు

యిప్పుడే వచ్చినవి

మానుగూగును ప్రత్యేక ఆర్డరుపై తయారు చేయబడినది.

యజ్ఞాంజనములను లభింపజేయు.

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకి 12 బోరలు, 36, అంగుళముల బారల్ 2 సాట్ కాల్ట్రీజ్ కారియర్ పైన తెలుపబడిన ప్రతిమనలె నుండును. హామర్ టాప్ అందు రిచ్చర్లపన్ ఆరమ్ము కంపెనీ యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారుచేయబడినది.	62 8 0
వైమాన్ తుపాకి 2 సాట్ కాల్ట్రీజ్ కారియర్ గలది. అయితే 34 అంగుళముల బారల్ గలది.	60 0 0
వైమాన్ తుపాకి " " 32 అంగుళముల బారల్ గలది.	57 8 0
వైమాన్ తుపాకి అయితే బరువైన బ్రీచ్, 2 సాట్ కాల్ట్రీజ్, 36 అంగుళముల బారల్ గలది.	72 8 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు గన్ 12 బోరలు, 36 అంగుళముల బారల్, 2 సాట్ కాల్ట్రీజ్ కారియర్, పైన ముద్రింపబడిన ప్రతిమనలె నుండును. స్టీ వెస్సు ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారు చేయబడినది.	62 8 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు డ్రైడ్ హాట్ తుపాకి 12 బోరలు, 36 అంగుళముల బారల్ 2 సాట్ కాల్ట్రీజ్ కారియర్ స్టీ వెస్సు ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారు చేయబడినది.	70 0 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు 12 బోరలు పైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టర్ తుపాకి 32 అంగుళముల ప్లాంజెడ్ స్టీల్ బారల్ ఫుల్ చోక్, చాలదూరమునుండి కాల్పులకు వీలుగా నున్నట్లు బోరలు గలది. మానుగూగు ప్రత్యేకముగా సి. జి. షోన్ హిల్ బిల్డింగును వారిచే తయారు చేయబడినది. 2 సాట్ కాల్ట్రీజ్ చే అమర్చబడినది. ఈ తుపాకి నెం 2 సాట్ తో 90 గజముల దూరమునుండి చంపును. 12 తుపాకులు మాత్రము ఇప్పుడే వచ్చినవి.	95 0 0

"మేము కొన్నిటి మాత్రమే తెప్పించి యుండుటవలన ఆకాశాంగము కలుగకుండుటకై తక్షణమే ఆర్డరును పంపుట మంచిది."

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుర్రపు వందేములు

1924-1925

ఈదిగవ తెలుపబడిన తేదీలలో వందేములు జరుగును

1925 సం॥రం జనవరి నెల 21.

1925 సం॥రం ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

ఎల్లక్విక్ బోటాలి డేటరు, బుక్కు మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు ర్వు 5. స్త్రీలు ర్వు 3.

రెండవతరగతి: " " 1. " 0.5.0.

బీచ్, పార్కు, ఎగ్జోరు మొదలగు స్థానములందు స్పెషలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు పంపించియుండు మా పెద్దనోటినులను చూడకోరె.

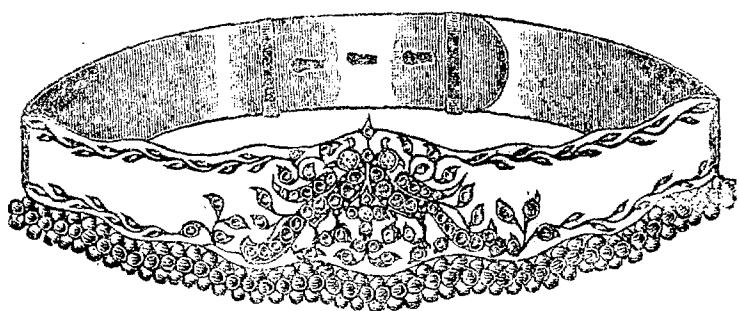
లోధ-బంగారు-గారడి

పినిటి పాపారావుగారు, దుమ్మగూడెం:- ఒక ప్రత్యేక మధంగమువలన అనేక సంవత్సరములనుండి కడుపునొప్పితో బాధపడుచుండెను. అనేక మందులను నాడి ప్రయోజనములేక పోయెను. కడపట తమలో ధయొకబుడ్డి మరయోగింపగనే గారడివిద్యనాడిరిగ ఆమెయ యుండుకున్న దుస్వస్థియు, అత్త దుస్వస్థియుగ కుదిరెను. ఈ లోగ్రను వ్యంతుకు నాకు మాటలు దొఱక లేదు. ఒకబుడ్డిలోగ్ర యెత్తుబంగారు యిచ్చినను దీనివెల చాలదని నేనుచెప్పగలను.

"కేసరీ కూటీరం"

ఆయుర్వేద ఓషధిబోధనశాల, యెర్రావూరు, మద్రాసు

మీకు నగలు కావలసినప్పుడు మాతో మొదట ఒక సారి యోచింపుడు.

అన్నియు మీకు విశదముగా తెలియును!!

బంగారు బ్రెడ్డి వడ్డ్యాణము 25-35 సవరములలో తయారగును.

చేదారముతో నహా మజారి 1-కి రూ 35 లు.

రత్నములు పువ్యరాగములు చెక్కిన మోపుకు ప్రత్యేక మజారి రూ 35 లు.

ఈ రకములగాజులు 2½—6 సవరముల వరకు తయారగును.

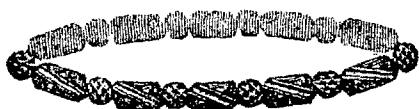
చేదారముతో నహా జత 1-కి మజారి రూ 10 లు.

(పె.నెం. 2)

సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీ యివ్వబడును.

మా క్యాటలాగు కావలసినవారు వ్రాసిన యినాముగా పంపబడును.

తంజివిలాసము "ఉమ్మిడియార్"

గండుమోహన గాజు.

పట్టెల
డైమండు
గాజు.

తెలిఫోను నెం. 8021

ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుసామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, నెం 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

బెజవాడ స్పిన్నింగ్ ఆండ్ వీవింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్

మిల్లుకట్టడములు పూర్తికావచ్చినవి. ఇంజనుసామానములు 100 మగ్గములు అమర్చుచున్నారు. త్వరలో సప్తములు నేతపని ప్రారంభింపబడును. నూలువడుకు యంత్రములకు యింకను షేర్లు కావలసియున్నవి. 100 కి 25 చొప్పున లాభము రావచ్చును. యితర సంజాయిషీ దరఖాస్తు ఫారములు వ్రాసెరాలు

గూడూరి లక్ష్మణరావు. బి. యె.

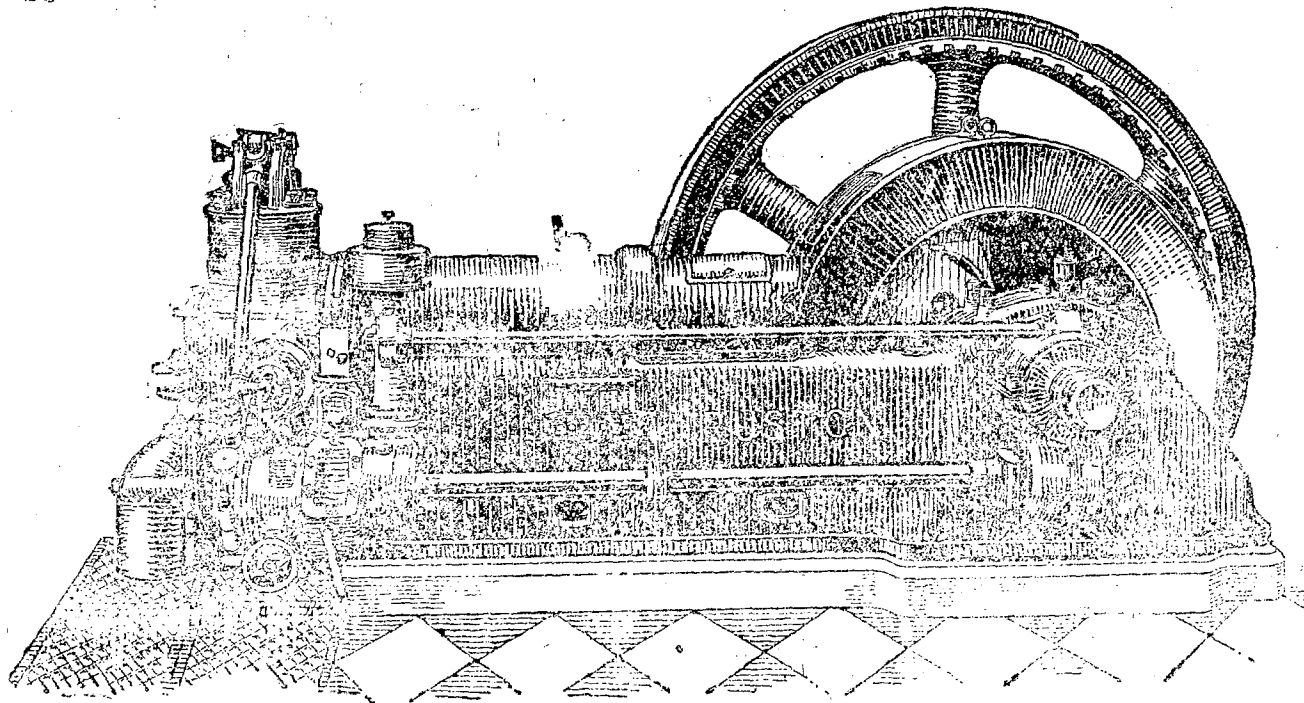
మేనేజింగు ఏజంటు ఆండ్ డైరెక్టరుగారు బెజవాడ అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టిక్కెంట్లను మిక్కిలి పోడిమిగలది. తక్షణమే కదులును. హాట్ బల్బు, స్ట్రాప్, మాగ్నెటో, మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన నూనె చాలును. కొద్దినూనెతో పనిచేయును. చతురతనీమియు ఉండ నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుచు మద్రాసులో స్టాల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజినీరు పాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

(388)

ది లక్ష్మి ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు:—10, నిస్ బేట్ రోడ్, లాహోరు.

లా లా ల జ ప తి రా యి

(చేరేమన్, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు)

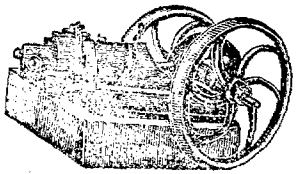
వారి ప్రారంభించిన 6½ నెలలలోగానే 17 లక్షలవరకు ప్రస్తావములు (ప్రపోజిల్సు) వచ్చినవి. ఇది పూర్తిగా హిందూదేశీయుల నిర్వాహకము క్రిందనే యున్నది.

ఈ దేశవల్లాలలో ఏజెంట్లు కావలెను:—గంజాము, విశాఖపట్నము, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, ఉత్తరాంధ్ర.

నిజముగా మంచి సామర్థ్యముగలవారికి ధారాళమైన షరతులు గలవు.

ఈదిగువవిలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

పండ్ల త. సంతానం. త. లోకల్ అడ్వైజరీ ఆఫీసు, మేనేజింగు డైరెక్టరు, లాహోరు. 16 మంతురామ కెటిపిడి, మద్రాసు.

మెషిన్ రిఆమకము

సెకండు హాండు టైపు 12 బి. హెచ్. పి. గుట్టముల క్రిగల మంచి ఆయిల్ ఎంజిన్ సెల్సుప్లైర్లు, రెండు టైపులలో సహా. ఒకమంచి సెకండు హాండు టైపు 28 బి. హెచ్. పి. గుట్టముల క్రిగల ఆయిల్ ఎంజిన్ సెల్సుప్లైర్లు, టైపులలో సహా. ఒక మంచి సెకండు హాండు 24 బి. హెచ్. పి. గుట్టముల క్రిగల ఆయిల్ ఎంజిన్ టైపులలో, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, సెల్సుప్లైర్లలో సహా. ఒక మంచి సెకండు హాండు 20 బి. హెచ్. పి. గుట్టముల క్రిగల ఆయిల్ ఎంజిన్ టైపులలో, టైపులలో యున్నది.

ఇవి రైసుపల్లెట్ల నెం. 1, 2, 7 వైజా. ప్రొత్త బ్రాడ్లెన్జర్ల వర్క్సులకు 10 అడుగులు X 8½ అంగుళములు, పరికరములు పూర్తిగా కలిగినవి.

సెకండు హాండు 12 అడుగులు X 10 అంగుళములు గావ్వెడ్లనుగ్గా కలిగినవి.

ప్రొత్త బ్రాడ్లెన్జర్ల స్పిన్ డిల్ 12 అడుగులు X 8½ అంగుళములు సెల్సుప్లైర్లుగావ్వెడ్లనుగ్గా కలిగినవి.

ఇవి ఆయిల్ ఎంజిన్లు, సెల్సుప్లైర్లలో పంపు, ఇనుప పెట్టెలు, ప్లంబింగు, రైసుపల్లెట్ల పరికరములు, బాయిల్స్, పుష్పనిగ్గింపు మిషిన్ల, డెకార్టి కేటర్లు, డిస్క బ్రిగ్లెట్లు, డ్రిల్లింగు మెషిన్లు, వాలింగు సెట్లు మొదలగు సామానాలు మానవద్దొరకును. ఒకసారి వయచేసి పరీక్షించు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras. B. D. BERY & Co.,
BRANCHES:—Lahore, Benares, Delhi, Bombay, Engineers Machinery Merchants &
Karachi, Amritsar Government Contractors,
HEED OFFICE:—Calcutta. 8, Sembudoss Street, MADRAS.

రోజు కు రూ 3/- లను గడించవచ్చును.

మాదర్బారు ఆటో ట్టరెన్సు

ఉపయోగించి ఒకరోజుకు రూ 3/- లను గడించవచ్చును. అనుభవము అనవరము, దూరమునుగుణించి ఆరోచించవలసినదిలేదు.

నేడే ప్రాప్తి కనునకు వ్రాయుడు.
Genz Wheeler & Co., 3 Commercial Buildings, Clive St, Calcutta
"Madras Representatives, R. A. AGENCY (రా. ఆ. ఏజెన్సీ)
8, Broadway (Upstairs) Madras.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి
విక్రీయములకు మైనవి ఆదంబరములేని పాలిసియన్లు ప్రపంచమును ఆంక్షలు తెలియును. పాలిసీలను మంచిక్రమమునకు యిచ్చుటకు వీలుగలదు. ప్రీమియములు చాల తక్కువ కాలము గడచి పాలిసీలు పునరుద్ధారణచేయబడును. షరతులు సులభమైనవి. హక్కుదారులకు సకాలమున పైకవివృద్ధులు.

గడిచిన సంవత్సరపు బాలన్సుషీటుకు, ప్రాప్తి కనునకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు. (3)
బెంగళూరు బ్యాంచి మద్రాసు బ్యాంచి
152 కమ్మర్స్ యల్ పిడి 9/10 సెకండులై నువీచి

తిమురువామున, ఇంద్రియశలము, నరముల బలహీనము, అవయవములు చిక్కిపోవుట, పుంశుమచ్చలు మొదలగువాటిని కుదుర్చు ఆమోఘమైన ఔషధము

అజ్ఞానులు పక్షపాతముగలవారు మాత్రమే కారణము లేకనే ఆయుర్వేద వైద్యమును నిందించుచున్నారు. ఆంగ్ల ఔషధములచే కుదురనివ్యాధు లనేకములు ఆయుర్వేద ఔషధములచే బాగుగా కుదురుచున్నవి. తిమిరవ్యాధి, కృష్ణాపుర నివాసియును, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము, బార్నిటౌన్ ఆస్పత్రియకు వీధి నెం 72 గృహము నందుండు పండితస్వామి శ్రీ సత్యంగారు వాకుండిన చిక్కువ్యాధిని బాగుచేయున నాకు ఈ అభిప్రాయము కలిగినది.

నేను 8 సం॥ రమలనుండి కీళ్లనొప్పిచే బాధపడుచుంటిని. వా కుడికాలు మిక్కిలి కృశించియుండెను. నా ఎడమ కన్నునుండి నీరు కారుచుండెను. గ్రుడ్డు ఎత్తిగానుండెను. చర్మతగ్గెను. మరియు శుక్లముకూడ ఫలన మునుచుండెను. యివన్నియు గాక దవడ క్రిందిభాగమందు చుంకలకు ముందుభాగమందు పుండుసంబంధమైన మచ్చలుండెను. నేను పండితుల వారివద్దకు చికిత్సకై వెళ్ళినప్పుడు వాదేశాస్థి పై ప్రకారముగా యుండెను. ఈ సందర్భములో మరియొక వయము కూడ తెలుపుచున్నాను.

నేను పాశ్చాత్య ఔషధములను చాలకాలము పుచ్చుకొనియు లాభము లేకపోయెను. స్వల్పకాలములోనే అనగా ఒకమాసములోపలనే పండితులవారు వా కివవ్యాధులన్నిటిని పూర్తిగా కుదుర్చుట మిక్కిలి అద్భుతమైనవిషయము. పండితులవారికి భగవదనుగ్రహము గలదు. వారి ఔషధములు విలువగలవియైనను మంచి గుణమిచ్చును. పండితులు వాకిచ్చిన నూతనజీవనమునకై నేను వారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. కాలు మంచిస్థితికివచ్చెను. కీళ్లయందు నొప్పులు పూర్తిగా కుదరెను. జబ్బుచేసిన కన్ను పూర్తిగా కుదరెను. శుక్లవర్ణము నిలిచెను. పుండు సంబంధమైన మచ్చలు పూర్తిగా మాసిపోయెను. జబ్బుచే బాధపడుచున్న ప్రజల నిమిత్తమై యీ సంగతులను తెలుపుచున్నాను.

జె. హెచ్. ఎడ్మండ్స్, 90, శేపర్డ్ మిల్లురోడ్డు, పెరంబూరు.

వారి సలహాకట్నము రూ 15-0-0

మాన సోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

తెలుగుభాషా (పోర్చుగీసు, ప్రత్యేకము) గుజరాతీభాషా

కరీములా ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగడిన తైత్తికకాశ, మాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అసచి, అపులింకలు, అగ్నిమాంద్యము, అదిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, కర్రు, ప్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగడిన నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈ మాత్రలు మేళవాత నొప్పులను వెంటనే మాన్చును. యిందు ఆ నేకముధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధగుణులేక పరమహంసక్రీనులకు చెప్పకయ్యును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియును. విరువాత:— (1918)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోర్టు నిదుమాలు, ఎలవర్రు, కృష్ణాల్లా.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc. without knife. No failure, absolutely safe & highly satisfactory. Particulars free. B. K. SELLER, D. S. S. (Bengal)

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. S. S. (Bengal).

5-వ వాయిదా నూలు పంపిన సభ్యులు

సం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	కేసు నంబరు	నూలు పొడవు	నూలు వెంట్రుక	తొలగించిన తులము
217	కాగంటి జగన్నాథం	గోదావరి	992	1000	48	1
218	చేరాల ఆదిత్యమూర్తి	గుంటూరు	995	2000	2	8
219	కొత్త అచ్చయ్య	గోదావరి	998	1000	30	1 5/8
220	జనశ్యామి విశ్వనాథం	గుంటూరు	1000	2000	16	5 5/8
221	గాడిచెర్ల రామమూర్తి	గోదావరి	1002	2000	32	3
222	సింగం కెట్టి అన్నపూర్ణమ్మ	"	1007	1000	28	2 1/8
223	మర్రిల జంగారావు	"	1008	500	22	1 1/8
224	గురిమెళ్ల గున్నమ్మ	గంటాం	1021	70	18	1/2
225	రామచంద్ర	గుంటూరు	1022	400	45	1/2
226	కొత్త బ్రహ్మన్న	గోదావరి	1028	2000	28	4 1/2
227	పొడిరాజు వెంకటప్పలవరసింహ్యం	గంటాం	1037	500	16	1 1/2
228	కొత్త సరయ్య	గోదావరి	1039	1000	11	4 1/2
229	యర్రమల కామోజిరావు	గంటాం	1044	200	18	1/2
230	కె. లక్ష్మీనరసమ్మ	విశాఖపట్నం	1050	1000	15	3 1/16
231	కొల్లి శివరామయ్య	తెలంగాణ	1055	2000	30	2 1/2
232	బెళ్లంకొప్ప లక్ష్మీనారాయణమ్మ	అనంతపురం	1058	2000	38	2 1/2
233	కొన్నలగడ్డ పున్నయ్య	గుంటూరు	1060	6400	25	12 2/8
234	ఆకుల వీరాస్వామి	గోదావరి	1064	2000	95 to 125	27/32
235	తాళ్లూరు అన్నపూర్ణమ్మ	గంటాం	1066	2000	45	2 1/8
236	కావ్యశోభి గోపాలం	"	1088	600	10	8
237	ఆదుర్తి కేశవంబ	"	1091	700	26	1 1/2
238	కోరుకొండ శాగరత్నం	"	1094	1600	47	1 5/8
239	బుల్లూ వెంకయ్య (పం. బా)	గుంటూరు	1097	500	42	9/16
240	" పిచ్చయ్య	"	1098	800	32	3/2
241	వేముల రామశాస్త్రిదాసు	"	1101	500	28	1 1/8
242	తాళ్లూరి గోపాలకృష్ణదాసు	"	1103	500	38	5/8
243	కొల్లూరి కొటయ్య	"	1104	500	28	7/8
244	నూరేక్క నందరరామయ్య	"	1105	500	21	1 8/16
245	తాలా వెంకయ్య	"	1106	500	38	5/8
246	పెనుమర్తి పురుషోత్తం	"	1107	2000	26	3 1/2
247	మద్దూరి శ్రీరామచంద్రరావు	"	1108	2000	44	2 1/2
248	పరుమాంబ బుచ్చయ్య	"	1118	2000	81	8 1/8
249	వాస్తీ చల్లయ్య చౌదరి	"	1115	2000	17	5 1/4
250	చిలుకూరు అన్నపూర్ణమ్మ	"	1116	170	9	7/8
251	చేపనేని కొటయ్య	"	1122	2000	36	2 1/2
252	వేపూరి లక్ష్మయ్య	"	1138	2000	38	1 7/16
253	అయ్యలన్న రామకృష్ణయ్య	"	1140	2120	15	7
254	తూములూరి శివరామయ్య	"	1152	2810	14	8
255	చిలుకూరు కామేశ్వరమ్మ	"	1155	800	20	11/16
256	కంభంపాటి వెంకటసుబ్బమ్మ	"	1158	1700	20	4
257	చిలుకూరి సూర్యకృష్ణయ్య	"	1159	300	25	3/8
258	రామదొంగ వెంకటేశ్వర్లు	"	1160	2000	17	5 1/2
259	గడ్డిపాటి వెంకటరత్నం	"	1161	2000	22	4 1/2
260	మాగులూరి వెంకటసుబ్బయ్య	"	1164	2000	19	5
261	చెన్నా సత్యనారాయణ	గోదావరి	1171	2000	14	7 1/16
262	కర్రా సూర్యనారాయణ	"	1176	2050	18	5 9/16
263	భూపతిరాజు శూరపరాజు	"	1180	1500	31	1
264	గంటి సోమశాఖకాశ్రీ	"	1182	2000	16	5 5/8
265	స్వీన్నర్లు కల్లు	"	1183	2000	18	6
266	గోచవరపు సూర్యనారాయణ (బా)	"	1184	1700	21	3 5/8
267	భూపతిరాజు శుబ్బరాజు	"	1187	2000	19	5
268	కొత్తపల్లి శ్యామంతకమణి	"	1196	2000	30	3 1/8
269	రాయలూరి నాగన్న	"	1205	500	11	2 1/2
270	దర్భా కమలాంబ	"	1207	1520	10	5
271	కె. యస్. రామనాథయ్యర్	"	1210	2160	12	8 1/2
272	దువ్వూరి వెంకటసుబ్బయ్యకర్త	"	1212	6800	13 to 14	28 1/2
273	దివాకర్ల సూర్యనారాయణ	"	1218	2000	14	6 1/2
274	రాఘవరాజు చంద్రారాజు	కడప	1214	2000	54	1 1/2
275	చామర్తి చినసామిరాజు	"	1215	2457	59	3
276	యర్రంపల్లి వెంకటసుబ్బయ్య	"	1216	2000	51 to 63	1 11/16
277	సి. నాగప్ప	అనంతపురం	1220	2000	20	4 7/8
278	యర్రంపల్లి శుబ్బారావు	గోదావరి	1228	2000	40	2 3/8
279	వన్నారప్ప	అనంతపురం	1232	2100	35	2 7/8
280	వంగమూరి పిచ్చయ్య	గుంటూరు	1238	2000	22	4 1/2
281	సరస్వతుల మంజులం	"	1239	500	8	3 1/8
282	చిట్టమూరు కామేశ్వర్లు	"	1240	2000	10	9
283	చేకిశొట్ల భ్రమరాంబ	"	1241	2000	14	7
284	" బానిసయ్య	"	1242	2000	16	9
285	యనమలెల విశాలాక్షమ్మ	"	1243	2000	11	8 1/2
286	గాడేపల్లి కనకమ్మ	"	1247	2000	15	6 1/2
287	ముత్తరాజు రాజమ్మ	"	1248	800	10	4 1/2
288	గాడేపల్లి జ్ఞానాంబ	"	1251	2000	10	3 7/8

తేదీ:

మున

మం

(ప్రస

బం

సం

—

నేను

8-1-

తేదీ

—

అయ

నా

అర్థ

అర్థ

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

నం

(ప్రకటన నం 5)

3-12-20 జె. బ్రౌను,

విశాఖపట్నం ఎగ్జామినర్ మిలిటరీ ఆకాంటు దివ్యమెంబరు,

గోమహరి దర్బా 1 కి.మీ. 0-3-20

ఈ భస్మమును నీటిలో కలిపి పట్టించిన కోమలములలో ఉనిముడుములలో మొదలంటి రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు పెక్కుదు, మంటుముండదు. గోమహరి రాలిపోవును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

8-వ అనంతపురమండల మహాసభ

మహాసభ ఫిబ్రవరి 7 వ తేదీని శనివారము మధ్యాహ్నం 1 గంటకు సమావేశమగునది 27 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించబడియుండెను. మహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత గడ్డంగయ్యనాయుడు గారు 6 వ తేదీ ఉదయమున బెంగళూరు క్వీన్స్ లో చచ్చు నుండి బయలుదేరి 7 వ తేదీ ఉదయం బెంగళూరు మెయిల్ లో ధర్మవరమును చేరదమని నేడు ప్రకటనను ప్రాసీదారు. మండలము విక్రీతి నిరుత్సాహ ఫీతి పండుకుంటున్నామని, విక్రీతి మునుచే పీడింపబడియుండు నేతలు, పరిస్థితుల చక్కగా నాలోచించి చర్చించబడియుండు గాన మహాసభను 7 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలనుండియు మావేళ పరిచయపరచిగా సాహసనసంఘమువారు నిర్ణయించారు. కనుక ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును జాతీయోద్యమాభివృద్ధిని 8 వ తేదీ రాత్రికే ధర్మవరమునకు విచ్చేయవలెనని కోరిండుచున్నాడను.

నాయకులందరికిని యాహ్వానము లంపబడినవి పశ్చిమాంధ్రాల్లో గల పెద్దలందఱు నాహ్వానించియున్నాము. అనంతపురమండలమున గల ప్రముఖులూహ్వానింపబడినారు. నిర్మాణార్యక్రమమునభివృద్ధి జేయవలసియుండుటచే పెద్దలందఱును మాహ్వానము నంగీకరించి సభకేతెంచి జయప్రదముగా నెలవేర్చుకొందుచున్నాడను.

ధర్మవరము } తులప రి నంజీవరావు
28-1-25 } సన్మానసంఘ కార్యదర్శి.

“గ్రామ పంచాయతీకోర్టు” మొంబర్ల ఎన్నికలు, గుంతకల్లు

నిన్న (27-1-1925) మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు, సత్రపు వరాలలో యీ “గ్రామ పంచాయతీకోర్టు” మొంబర్ల ఎన్నికలు, మ-రా-రా-శ్రీ, గుంతకల్లుకు తాహసీల్దార్ వారివలన జరుపడెను. ఇది పంటలకాలమైనను, సుమారు రెండువందల నులు గుమిగూడియుండిరి. బట్టునకు, 15 గురు, దరఖాస్తుదారులు యెన్నికలకు నిలిచిరి. ఆందు నలుగురు “కాంగ్రెస్” కు మువారు, స్వరాజ్యవాదులు” పంచాయతీకోర్టునకు కావల

సిన మొంబర్లు, 6 గురు మాత్రమే. ఆందు ముగ్గురు “కాంగ్రెసు వారు” జయప్రదముగను యెన్నుకొనబడిరి. ఇక ముందు మాదు సంతకర్తలములవరకు, “పంచాయతీకోర్టు” యీక్రింది సభ్యుల అధికారములో నివ్వబడినది.

1. శ్రీయుతులు యస్. నుబ్బరామయ్యగారు, ఇది వరలో పంచాయతీకోర్టు అధ్యక్షులు, 128 వోట్లు.
2. భాస్కరాచార్యులు, యస్. ఆళ్లూరి సామెలుగారు, యూనియన్ మొంబరు, 114 వోట్లు.
3. ఎ. రాయప్పగారు, ప్రావిన్షియల్ కాంగ్రెసు కమిటీసభ్యులు, లోకల్ కాంగ్రెసుకమిటీ అధ్యక్షులు, 180 వోట్లు.
4. టి. కృష్ణరావుగారు, ప్రావిన్షియల్ కాంగ్రెసు కమిటీసభ్యులు, లోకల్ కాంగ్రెసుకమిటీ కార్యదర్శి, 122 వోట్లు.
5. యం. పీరాన్ సామెలుగారు, జిల్లా కాంగ్రెసు సభ్యులు, 181 వోట్లు.
6. పి. మధ్వాచార్యులు, ఇదివరలో పంచాయతీదారు, 128 వోట్లు.

టి. కృష్ణరావు.

(తెల్లకుసుమ-ఋతుశూల

అకాలబహిష్టి)

వి. శోగారావు ల్యాండ్ లార్డు, సత్యవరం. గోవావరి తల్లి:— తెల్లకుసుమ, ఋతుశూల, అకాలబహిష్టి మొదలగు వానిచే బాధపడుచున్న యొక స్త్రీకి లోభ్రను వాడినపిదప సాఖ్యముగనున్నది. సంతానసంపద పిల్లలపేరు “కేసరి”

ఎ. ఈశ్వరప్పగారు కోటబామ్మలి, గంజాము. సంతానభాగ్యములేని అనేక స్త్రీలు తమ “లోభ్ర” ను నేవించి పుత్ర పుత్రికా రత్నంబులను బడిసిరి. కొందరు తమపిల్లలకు “కేసరి” అను నానుమిడిరి.

“కేసరి కుటీరం” ఆయుర్వేద ఓషధీబోషధికాల, యెగ్గురు, మద్రాసు.

లాటరీ

కొండాపురంలో గొప్ప జిన్నింగ్ గ్రవుండేనట్లపాపాక్షరి
లాటరీ

గవర్నెంటువారి L. Dis. 3505-1924 గా తెలియపరచి లాటరీ మూలముగా

విక్రయించుచున్నాము

త్వరపడుడు. లాటరీ కలంపు తేదీ 1925 పిబ్రవరి 22. మంచితరుణము

రూ 52500 కు లాటరీ. టికెట్లు 1-కి రు 5-0-0 10500 టికెట్లు మాత్రమే

మణిఆర్డరుద్వారా సొమ్ముపంపిన టికెట్లు పంపబడును.

కమిషన్ ఏజెంట్లు కావలెను. మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. అన్ని విషయములకు క్రింది ఆడ్రసుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

లాటరీ కలంపు పెద్దమనుష్యులు	అడ్రసు:—
మ రా శ్రీ, దివాకరబహదూర్ పి. కేశవపిల్లెగారు,	శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి.
బి.పి. దేవరాజులునాయుడుగారు,	బి. శి. మల్లారెడ్డి.
పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు, కడప.	
కె. కోటిరెడ్డిగారు, బొంబేరు, కడప.	

పోస్టు కొండాపురం కడపజిల్లా.
M. S. M. Ry.

రత్నాక్షరము పం. మామూనాన కు. 2 కలిగి ఉంది

బెజవాడ

1913 సం॥ యిండియా కంపెనీ ఆక్టోబరు కారం రిజల్టులు చేయబడినది. భాగము 1-కి రు. 100 లు చేయివ్వవలెను దరఖాస్తుతో రు 20 లును, అల్లాటుపెంట్లు అయినప్పుడు 20 లును, మిగతా రు 60 లును మూడు సమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే ఏర్పాటు.

ఈ కంపెనీ మిల్లుల యజమానులచే సామీచబడినది.

బెజవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, పెంటపాడు.
గుడివాడ, తాడేపల్లి గూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవులరము, పెదవేగి.

వై. రా. గ్రామాదులలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రయిలు పిల్లలవారు యాకంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేరియున్నారు. కంపెనీ ప్రారంభించిన సంవత్సరమే, 100 కి రు 4-0-0 వాస్తవ భాగస్వాములకు డివిడెండు పంచిపెట్టబడినది. ఆయిలు యింజనూలు, స్టీముయింజనూలు, పోస్టులలో యింజనూలు పంపులు వగైరా మిల్లుసామానులు కావలసినవ ముందుగా మాకు వ్రాసినచో బాంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ధరలకంటె సరసమైన లో ప్రత్యేకపు సదుపాయమిచ్చి సప్లయి చేయుచున్నాము.

గుడ్లవల్లేటి గోపాలరావు, వి. యన్. చిన్న సామి, బి.వి.

మేనేజింగు డైరెక్టరు. బ్రాంచి ఆఫీసులు:— జనరల్ మేనేజరు.
118 ఆర్మీయం స్ట్రీటు, ఆరబ్ బిల్డింగు, లోహార్ చాల్ 7/3 ఓల్డుకోర్టువశాను కార్నరు, కలకత్తా.
చెన్నపురి. బాంబాయి. తంజివిలాసము.— అజ్ మెరర్ కలకత్తా
తెలిఫోను నెం. 35

Asiatic Government Security Life Assurance Co., Ltd.,
(Incorporated in India)

ISSUES POLICIES OF Rs. 500 AND Rs. 1,000 WITHOUT
MEDICAL EXAMINATION ALONG WITH
OTHER UNIQUE BENEFIT.

For particulars and lists of those whose claims have been so far paid
under the above Scheme apply to:—

V. Rangaswamy Esq. B.A., B.L.,
Secretary, Asiatic Buildings,
MYSORE.

D. Rodgers Esq.,
Chief Agent, Mysore Province,
MYSORE.

Messrs.

P. K. Rau & Sons.,

Chief Agents, Madras Presidency,
289, Thambu Chetty St., Madras.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు నేరేన్ని కగల నవలలు!

తైబ్రరీలకు

సంవత్సరాది బహుమానము

50 పుస్తకములు రు 25 లు మాత్రమే రు 50 లు విలువగలది

సంవత్సరాదివరకే తగ్గింపువెల

దరఖాస్తుతో రు 10 లు అడ్వాన్సుపంపును నమోదై టైబ్రరీలను తెలుపవలెను.

రు 0-1-0 బిల్ల పంపినచో గ్రంథములల్ని పంపెదము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథమాల, బెజవాడ.

ఇ స నా ఫె లి మలేరియాకు సిద్ధాపథము

కై. నాకంపెనీ మేలైనది. ఏలనంటే కై. నా తర్కాలమును మాత్రమే జ్వరమును నిలుపును. అంతియేగాని జ్వరమును పూర్తిగా పోగొట్టుటలేదు మరియు అనేకులకు కడుపునొప్పి, నరములు తమస్థానమునండి తప్పుట మొదలగు దుర్బలములుగూడ గలుగును.

ఇసనాఫెలి మలేరియా పురుగులను నాశనముచేసి, జ్వరగడ్డను కరిగించి, రక్తమును శుద్ధిచేయును. మరియు నరములకు బలమునిచ్చును కోగిని మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును.

మలేరియా రానీయక ఆటంకపరుతుకు ప్రతిదినును ఉదయం, సాయంత్రములందు ఒకమాత్రము నేవించిన చావను. 15 దినములు వై. ప్రకారము నేవించిన మలేరియా పూర్తిగాపోవును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగానున్న ఇసనాఫెలిని అనగా ఇసనాఫెలినాను ఉపయోగించుదు.

(3) ఇండియా, బర్మా, సింగపూరు సోల్ ఏజెంట్స్,

Gorio Ltd., Post Box No. 159. Fort, BOMBAY

సంఘముచేయుచున్నది. కపెట్టుటకు పన్నువిధించు ఆధికారముగూడ యీ సంఘము కలదు. అది స్థానిక అధికారులచే ఇమిడియున్నది. నిర్బంధము చేయవలసినవి విస్తృత అధికారులను బలవంతముచేయ వీలులేదు. అందులకు యీ విద్యాసంఘములు అవసరముగానుంటున్నవి. ఇప్పుడీ ఉన్న స్వల్ప అధికారులు గూడ సుగురుగా నిరర్థకములై స్థానిక అధికారులకు మార్చి యీ సంఘముల నెత్తివేయవలెను. అందువలన పనివేగముగా జరుగును. ఇప్పుడీ అసాధారణ పద్ధతిపోతుంది. అని సుబ్బారావుగారు చెప్పుచు గతనై పైంబరునెలలో మధురలో స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘ సభలో నివ్వబడిన సర్టి. దేశికాచార్యగారి అభ్యుత్థిపన్యాసమునందలి భాగమును చదివెయి, మదరాసు కాసన సభలో సర్ మాస్టర్ వెంకటరెడ్డినాయుడు చెప్పిన అభిప్రాయము, సర్ పరిపాలనా పాత్రోగారి బహిరంగఉపన్యాసమునందలి అభిప్రాయములను చదివెయి, తమ తీర్మానమును బలపర్చుచున్నాము. ఆంధ్ర కాక యీ విద్యాసంఘముయొక్క ప్రథమ అధ్యక్షుడును యీ జిల్లా కలెక్టరును అగు జి. టి. ఎన్. బ్రాకౌగారుగూడ యీ విద్యాసంఘము లవసరమనియు, చీటిపని చేయియవలసియు, విద్యాధికారులు చేసిన పనిని మరల యిచ్చేయవలసియు అందువలన యిది యొత్తివేయవలసినది అభిప్రాయమిచ్చి

బారిష్టరు పార్వతీశం (భాగము ౧)

గ్రంథకర్త: శ్రీ మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిగారు (సాహితీసమితి)
క్రాన్సుజ్జ. మేలుకాగితము. పుస్తకము కొత్త పోకడలతో ముచ్చట గూర్చుచున్నది.
పార్వతీశం మను కుటుంబము ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణముచేయు కథ. హాస్యరసభరితము.
నవ్వు - కడుపు చెక్కలగును. వాడుకమాటలలో వ్రాయబడినది. సాహితీసమితి వారి
కథల రుచి దాదాపు ఆంధ్రులందఱు నెఱిగినదే. ప్రతి యాంధ్రుఁడును చదువఁగలినది.

వెల రు 1-4-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు.

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా పెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది

ఏజెంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

౧౮ జిల్లాలను, ఇప్పుడు ఆంధ్రులు మంజూరు చేయబడిన జిల్లా
లును, ఖద్దరు తనిఖీనిచ్చి త్రేము ఒక్కొక్క ఖద్దరుతనిఖీదారునైన
నియమించేవరకుమీదనే యుగముల నందఱును. ౧౧. రాష్ట్ర
మొత్తముమీద ఖాతీ ఇన్వెన్టరీను ప్రయాణపుఖద్దరులు గాక
రు ౫౦ లకు మించనివరకుతో నేర్పాటు చేయవలెను.

౬. గత సంవత్సరమువరకు స్టేటుమెంటు, అర్థసంవత్సర
స్టేటుమెంటు:— చదివి ప్రస్తుతము నిలుపుదలచేయడమైనది. మెం
బర్లకు పంపవలెను.

౭. బడ్జెటు:— నిల్వదల చేయడమైనది.

౮. ౫ వ తీర్మానము, ౧౧ వ పలు తీర్మానములోని
ఖాతీ ఇన్వెన్టరీ నియామకము:— ఈనెల ౩౧ వ తేదీలోగా
దరఖాస్తులు తెప్పించి, అధ్యక్ష కార్యదర్శులు శ్రీనాథాచార్యు
లమూర్తిగారున్నా కలిసి ఏర్పాటుచేయవలెను.

౯. జిల్లా సంఘములు, ఖాతీబోర్డుల సంబంధముల గూర్చి
ఉపసంఘునివేదిక:— వచ్చే సభవరకు అచటలచేయడమైనది.

౧౦. కడప, కర్నూలు జిల్లా ఖద్దరుబోర్డుల నెత్తివే
యుట:— అ. భా. ఖాతీబోర్డువారి సలహాల ననుసరించి ఈబో
ర్డుల నేల ఎత్తివేయబడిన వారు తగినకారణములు చూపగోర
బడవలెను.

౧౧. గ్రామములలో ఈ సంవత్సరములో చిల్లరగా
అమ్ములడి ఖద్దరుమీద కమిషన్:— ఈరాష్ట్ర మొత్తముమీద
ఈసంవత్సరములో రు ౫౦౦౦౦ లకిమృతుగల గుడ్డను గ్రామా
దులలో వాకు చేయించవలెను. దీనిమీద అఖిలభారతఖద్దరుబోర్డు
వారు ఏర్పరచిన ప్రకారము ౧౦౦ కి ౧౫ చొప్పున కమిషన్
ఇవ్వవలెను. ఇందులో రాష్ట్రసంఘము లీయకులపైన 7 1/2 శాతం
రాష్ట్రబోర్డుకు వచ్చే అదాయమునందే రు 32౫౦ ౦౦ ప్రత్యే
కింపవలెను.

౧౨. హాకింగుమీద నూటికి 3 1/8 చొప్పున కమిషన్:—
గత సంవత్సరము అగజునుండి ౧౦౦ కి రు ౨ చొప్పున గాక
3 1/8 చొప్పున హాకింగుచేయబడిన గుడ్డకు కమిషన్ ఇప్పించ
వలెనని అఖిలభారత ఖాతీబోర్డువారిని కోరడమైనది.

౧౩. రు ౫౦౦౦ కి మృతుగల గుడ్డలను అమ్మిన ఖద్ద
రువ రకులకు కమిషన్:— కాంగ్రెసు సహాయమును పొందు
వ రకుల కియగూడదను నిశ్చయము తొలగింపవలెను.

౧౪. ఏకల పాకాలము:— ప్రతి జిల్లాయు నోకపాక
కాల నేర్పరచవలెను.

౧౫. గత సంవత్సర ఖాతీనివేదికము:— వచ్చే సభవరకు
ఆసియించవలె నని తీర్మానించడ మైనది. నెలసరి ఖాతీప్రక
టన:— ప్రస్తుతము ఆసియించడమైనది.

౧౬. మాదిరీరాలములు:— రా:— కలిజిల్లాఖద్దరుబో
ర్డున్నా, వచ్చేసభకు అయాజిల్లాల నందు ఉత్తమరకముల
హాజరుపరచవలెను.

౧౭. కమలానుగమ్మగారికిచ్చిన బహుమతి:— ఖద్ద
రు మంజూరుచేయడమైనది.

౧౮. మాదిరీరాలముల పుస్తకములు:— అఖిల రక
ఖాతీబోర్డువారికి పంపుటగాను ప్రతిజిల్లాఖాతీబోర్డును ఏదో
పుస్తకముల పంపవలెను.

౨౦. గుమాస్తాలను తీసివేయుట:— శ్రీ రామారావు,
సత్యనారాయణగార్లు, తీసివేయవలెనని తీర్మానించడ
మైనది.

౨౧. ఆంధ్ర దరఖాస్తులు:— జిల్లాబోర్డులకు పంప
వలెను.

౨౨. శ్రీ వడ్డమన్నాటి హనుమంతరావుగారి టిల్లు:—
నిల్వదలచేయడమైనది.

౨౩. విశాఖపట్టణంజిల్లా ఖాతీబోర్డు:— లోగడ ప్రత్యే
కన్యకుల కిచ్చి: యుగము యాబోర్డుకు ట్రాన్స్ఫర్ చేయడ
మైనది.

౨౪. శ్రీ కాశాశీరావుగారిని ఆడిటరుగా నేర్పర
చుట:— వీరిని రాష్ట్రసంఘమునకును ఈబోర్డుకును జాయిం
టు ఆడిటరుగాను, ఈబోర్డు రు ౫౦,౦౦౦ లు ఇచ్చునట్లు
నేర్పాటుచేయడమైనది.

రా. నాగేశ్వరరావు

అధ్యక్షులు.

జిల్లా విద్యాసంఘముల కలెక్టరు ప్రెసిడెంట్లు ఆభిప్రాయములకు వ్రాయగా ఆట్టితీర్మానము తమవంటి ఇచ్చగీయుల మూలమున గాక ముఖ్య విధమునవచ్చియుండిన చేయవచ్చుననిచూచి ఆభిప్రాయముల తెలిపినయిం, అందువల్ల బ్రాకెట్ గారు జరిపికుండి యిటి తీర్మానమును పెట్టినయెడల తాను సంప్రదించునట్లుతో ఆమోదించెదనని చెప్పి నట్లును గుబ్బారావుగారు చెప్పిరి.

ఈ తీర్మానమును శ్రీ దుగ్గిరాల వెంకట సూర్యప్రకాశరావుగారు ఆమోదించుచు యీ సంఘముల నిరర్థకతను తెలిపిరి. ఇంగ్లాండులోనున్న 1870 సంవత్సరపు ప్రాథమికవిద్యా శాసనముగాని యిప్పుడు అక్షణములు మనదేశపు శాసనములో లేవని చెప్పి భేదముల తెలియపరచి ప్రజల ద్రవ్యము అనవసరముగా యీ సంఘములకు వ్యయమగుచున్నదనియు యిప్పుడీ తీర్మానము వలన వ్యయము తగ్గుననియు మొదలగు సం గతుల జెప్పిరి.

శ్రీ డి. కొండమాచార్యగారు (కాజమండ్రి) తీర్మానమునకు సమరంపెట్టిరి. “ఎక్కువఆధికారములు యీసంఘమునకు ఇవ్వకయి లే విద్యాసంఘమును ఎత్తివేయవలెను” అని దీనిని శ్రీ కోకా జనార్దనరావు నాయుడు గారు బలపరచిరి. రిపరెండు తెగ్గట్లగాను తీర్మానమును సవరణయొన రమకామోదము గలుగజేయుచేసి యిదివరకీ వ్రాయుచున్న సమ్యుచిత తీర్మానగా అంగీకరింపబడెను.

రతనాననభి

డాక్టరు గవరుగారి హిందూధర్మాదాయముల చట్టము

సెలెక్షన్ కమిటీకి తిరిగి రిఫర కాబడినది

రైల్వేలయందు కొన్ని సంఘముల సౌకర్యములకొరకు బండ్లు ప్రత్యేకింపబడగూడదను
కె. సి. నియోగిగారి బిల్లు ఆమోదించబడినది

జెంగాలు ఆర్డినెన్సువై చర్చ మరల ఫిబ్రవరి 5వ తేదిన ప్రారంభమగును

ఫిరీ, జనవరి 30:—భారతరాజకీయ సేవ తిరిగి సమావేశమగుటకు సభి పునఃసమీక్ష. అసభి కార్యక్రమములను ప్రతిపాదించుటకు సిద్ధము. సేవ తిరిగి సమావేశమైనది. ఇదివరకు విచారణయందున్న తీర్మానములు మొదటి యేడుసార్లు సమావేశమయ్యెను. డాక్టరు గవరుగారి పునఃసంధానకమొనర్చుచున్నది. తిరిగి సెలెక్షన్ కమిటీ కంపెనీ డివిజన్ తీర్మానమును, యాదిగవశేర్కొనబడిన బిల్లులను సెలెక్షన్ కమిటీకి బంపుటకు తీర్మానములు గలవు:—

డాక్టరు గవరుగారి హిందూధర్మాదాయముల నిర్వహణ చట్టము, చామన్ లాబుగారి వార శ్రేణి చట్టము, జోషిగారి మాతృత్వసహాయకట్టమును సెలెక్షన్ కమిటీకి బంపబడును. ఏ సంఘమువారి ఉపయోగముకొరకైనను రైల్వేబండ్లు ప్రత్యేకించుటకు తగిన నియోగిగారిచే ప్రతిపాదించబడదను బిల్లు ప్రత్యేకించుటకు వైవాహిక చట్టమునందు సవరణలు చేయుటయనని గవరుగారిచే ప్రతిపాదించబడదను బిల్లును ముందుగా కాననసభకు తెలియజేయబడినది. 181వ సంవత్సరపు మూడవసభ్యులైన రద్దు చేయబడవలయునని ఆమరవాక్య దత్తుగారిచే ప్రతిపాదించబడవలసియున్న బిల్లు కాననసభయందు ప్రవేశపెట్టవలసియున్న సూతనబిల్లులందు ప్రధమస్థాన మాక్రమించెను. మామూలు ప్రకారముగ ప్రశ్నితరముల నిమిత్తము ఒక గంటకాలము వినియోగించబడినది.

ప్రశ్నితరములు

సామ్రాజ్యప్రదర్శనయందు భారతదేశము యొక్క పాల్గొనుటకు ప్రజాభిప్రాయము విరుద్ధమగుననుచు ప్రభుత్వము గ్రహించినదాయని జమ్నూదాసు మోహతాగారు ప్రశ్నించిరి. ఈ విషయమై జనుక నొక ప్రశ్న కీడుబడిన సమాధానమును వాణి జ్యోతిషుని తరఫున సీమ్ గారు తెల్పిరి. వారికి తెలిసినంతవరకును సామ్రాజ్యప్రదర్శనయందు భారతదేశము పాల్గొనవలయునని ప్రజాభిప్రాయము గలదని డార్మిలింగ్స్ గారు నడిపిరి. భారత కాఖన యావత్తును దీసికొనుటకు సంయుక్త పరగణాల ప్రభుత్వము గోరుచున్నదనియు, చిన్న భాగములను యితరులకు ద్వైకిచ్చి అధికమైనలాభమును దీసికొననున్నదనియు సీమనుండి యొక ప్రత్యేక సమక్షతంతి వచ్చెనని లింగ్స్ గారు తెల్పిరి. ఈలాభమునందు బాల్గానుటకు భారతప్రభుత్వమున కిష్టములేదాయని సభ్యుడు ప్రశ్నించెను. వాణి జ్యోతిషుని దీయు సమాధానమును తెలిసికొనవలసియున్నదని సీమ్ గారు తెల్పిరి.

అశ్వీరు మార్వారాయందు సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టుటకు ఆమరవాక్య ఆధిపత్యము క్రింద విచారణసల్యుటకు నియమించబడిన కమిటీ నివేదికమును ప్రచురింపబడునని సి. యన్. రంగస్వామియ్యంగారు రడిగినప్రశ్నకు డెన్ని ముజ్రేగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. స్థానిక కాననసభ నియమించుటకు కమిటీ వారంగీకరింపలేదనియు, కమిటీ ఆభిప్రాయముతో భారత ప్రభుత్వ మంగీకరించెననియు డెన్ని ముజ్రేగారు తెల్పిరి. సలహా సంఘమును స్థాపించుటకు ప్రయత్నములు చేయబడినది. కాని అట్టి సలహా సంఘము చట్టము ప్రకారముగ యేర్పాటుచేయ వలసినది ప్రభుత్వమునకు సలహా నీయబడినది. ఢిల్లీ ప్రకారమే అశ్వీరు మార్వారాయందు భారత సామ్రాజ్య కాననసభయందు నొక ఎన్నిక స్థాన మిచ్చుటకు ప్రభుత్వము నిశ్చయించెను. అశ్వీరు మార్వారాయందు నొక జూడిషియల్ కమిషనరు నియమించబడవలయునని కమిటీ సిఫార్సుచేసెను. కాని ప్రత్యేకము నొక జూడిషియల్ కమిషనరు నియమించుటకు స్వాధీనముగా గాన పడవట్టి సంస్థానములందు జూడిషియల్ కమిషనరు క్రిందనున్న ప్రాంతముతో అశ్వీరు మార్వారాయందు కలపబడినది.

నిరాకరింపబడిన తీర్మానముల గురి

జెనుకటి ఆచారము ప్రకారముగ గవర్నరు జనరలుగారి కీ కాననసభయందు ప్రతిపాదించబడుటకు నిరాకరింపబడిన

తీర్మానములు మొండ్లకొత్తెలియటకై బంపబడుటలేదని గయ ప్రపాదకింగుగారు తెల్పిరి. డాక్టరు సప్తగారు లామెంబరుగా నున్నప్పుడు ఈయనచారము అమలునందుండిన చట్టనిర్మాణ కాళాకార్యవర్గి తెల్పెను. విమర్శనకుండియునీ ఆచారము విరమింపబడినది. తీర్మానములు కాళాపతినిధిచే కాననసభయందు ప్రతిపాదించ నిరాకరింపబడినది. బిల్లులు మంచిదని రంగస్వామి అయ్యంగారు నడిపిరి.

గ్రాహంగారు:— దేశీయలాభముకొరకు తీర్మానమును ప్రతిపాదించవలసినదని నొక కారణముచే తీర్మానము ప్రతిపాదించ నిరాకరింపబడుచున్నది. గవర్నరు జనరలు గారికిని వారి సలహా సంఘమునకును సంబంధించక పోవుటచే చాలవరకు తీర్మానములు ప్రతిపాదించ నిరాకరింపబడుచున్నది.

రాబోవు వారపు కార్యక్రమము

రాబోవు వారమందు భారత కాననసభయందు జరుగవలసిన కార్యక్రమమును దేశీయ సభ్యుడు సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధర్ ముడి మెనుగాను ప్రకటించిరి. సోమవారమునాటి విషయములను జీకయిండు పెక్కు కార్యక్రమములు గలవు. కార్యక్రమముల చట్టము, శేషరు కరంసీ సవరణ చట్టము యొక్క తుది ఆలోచనయు, కార్యక్రమ భారత సామ్రాజ్య ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధర్ ముడి మెనుగాను ప్రకటించబడుచున్నది. భారత కానన అధ్యక్షుని వేతనపు చట్టమును, రాబడిపన్ను సవరణ చట్టమును కాననసభయందు ప్రవేశపెట్టబడును. ఆధికార నిరసన చట్టము, ప్రోవిడెంటు ఫండు విషయమున స్టేటు కౌన్సిలు గావించిన సవరణలపై ఆలోచనయు బుధవారము విషయములను ప్రకటించబడుచున్నది. తెంగాలు ఆర్డినెన్సుపై చర్చ పూర్తిగావించుననియు సంతృప్తి పులుజరిగెను. తువకు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి సూచనపై గురువారమునాటి ప్రశ్నితరముల యొందు కొరకు ఉపయోగించుటకు అధ్యక్షుని దంగీకరించెను. కాని తేలు టు ప్రకారముగ ఏర్పాటుకావడన కార్యక్రమమునకు విరుద్ధముగ నడచుటకు అధ్యక్షుని మామూలు చేతులనీసదని గోరవలదని సర్ ప్రెజిడెంట్ కు తెలుగారు కాననసభ్యులకు తెల్పిరి. రైల్వే పనివాంఛనియమున తీర్మానము పరిష్కారము గాబడినది, తీర్మానములను ప్రతిపాదించుటకు డెట్టులు వచ్చిన సభ్యులు వారివారి తీర్మానములను ఉపసంహరించుకొని జెంగాలు ఆర్డినెన్సుపై చర్చ పూర్తిగావించు అవకాశమియవలయును.

డాక్టరు గవరుగారి చట్టములు

కమిటీయందు డాక్టరు యన్. యం. దత్తాగారిచేరు చేర్చబడినది, డాక్టరు గవరుగారు పునఃసంధానకమొనర్చుచున్నది. సెలెక్షన్ కమిటీ వారికి తిరిగి బంపుటకు ప్రతిపాదించబడిన తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. డాక్టరు గవరుగారి పునఃసంధానకమొనర్చుచున్నది. రైల్వే ప్రతిపాదనా సౌకర్యములను గొన్ని నిబంధనలతో సంప్రదించవలసిన దత్తాగారిచేరు సెలెక్షన్ కమిటీయందు చేర్చబడినది. హిందూ ధర్మాదాయములను సక్రమముగ పరిపాలించుటకు గవరుగారు ఒక బిల్లును తయారు చేసిరి. ఈ బిల్లును ఉపసంఘము విచారించుటకు నొక తీర్మానమును గవరుగారు భారత కానన సభయందు ప్రతిపాదించిరి.

డాక్టరు గవరుగారి బిల్లుపై ప్రతిఘటనము

ప్రభుత్వము తరఫున లామెంబరు సర్ యియోన్. కర్మగారు గవరుగా తీర్మానమును ప్రతిఘటించిరి. చట్టము ప్రజా యత్తాఖిల సంబంధించినదనియు, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు గల అధికార నియమములకు యీ చట్టము విరుద్ధమైనదనియు లామెంబరు నడిపెను. స్థానిక ప్రభుత్వములను, కలకత్తా ఉన్నతస్థాయి స్థానమును యీ చట్టమునకు విముఖులగు నున్నవని కర్మగారు బల్గిరిరి. డాక్టరు గవరుగారి చట్టము అనావశ్యకమును నిరర్థకమును అయినది. మదరాసు మతాదాయ చట్టమునకు

దూర ఆదాయములను నిర్వహించుటకు తగిన వరిపాలన వర్గమీ చట్టమును సూచించబడలేదు. మదరాసు చట్టము విషయమై యెంతవరకు బయట దేశీయ యెల్లరెరింగిన విషయమే. కాలము పరిపక్వముగాకుండ నొక చట్టము జంబడి నొక చట్టము నిర్మించుటచే ప్రజాభిప్రాయమునకు సంస్కరణవాదులందును, కాననసభలందును విరోధభావములు బుట్టించును. స్థానిక ప్రభుత్వముల కీ విషయ పరిష్కారము వదలివేయబడవలయును.

రంగారాయలుగారు

మదరాసు నందు వారికి గల ఆనందమును బట్టి జూడ, రాష్ట్రీయ కానన సభలకుంటే అఖిల భారత కానన సభయొ యిట్టి చట్టములను విచారించుటకు నిరపాయమైనదని దివాను బహదూరు రంగారాయలుగారు బల్గిరిరి. ఈ విషయమై జూడ వలసిన నిష్పక్షపాత బుద్ధితోనే ప్రకాశన సభలె జూడ గలవు. స్వాధీన బుద్ధితోగాక రాజకీయ పక్షాభిప్రాయం కొరకు స్థానిక కాననసభలయందు యిట్టి విషయములు చర్చించబడుటచే పూర్వాచార పరా యులు యిట్టి మత సంబంధముల విషయములు కేంద్రకానన సభలయందు నిర్ధారణముగావించుటకు సమ్యక్తమైనది. మదరాసు అట్లు యీ సూచనమును సేర్పెను.

పార్లమెంటు గారు జైమతస్థుడు డాక్టరు గవరు గారి బిల్లుచే వారి సంఘమునకు సప్తము లేకపోయినను వారు బిల్లు నిబంధనలను ప్రతిఘటించిరి. కొంతకాలము క్రితము మహమ్మదీయ ఆదాయ చట్టమును నిరపాయముగ ఆమోదించిన సెనెట్ అట్లులే కరింగారు గవరుగారి బిల్లును గట్టిగ బలపర్చిరి.

మదరాసు బ్రాహ్మణేతర సభ్యుల ప్రతిఘటనము

కె. వి. కె. జి. ముక్కుఖం శ్రీప్రీతి, మదరాసు బ్రాహ్మణేతర సభ్యులు, బిల్లును ప్రతిఘటించిరి. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును నీయుటకు సూచనలు గావించునప్పుడు ఆశేయును ఉత్సాహములను జూపురంగారాయలుగారు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య సభ్యులను అంగీకరింపక పోవు కడువోద్యముగ నున్నదని ముక్కుఖం శ్రీప్రీతి గారు నడిపిరి. మతాదాయములను ప్రజాభిప్రాయం జేయుటయందు పార్లమెంటు ప్రశంసార్హముగ వర్తించెను. వారియొక్క నియమక విరుద్ధము పూర్వాచార పరా యులులైన యీ బిల్లును కనుకూలముగ వోటునీయవలసినదని వారిని గొరి నట్లు నీలకంఠ దాసుగారు బల్గిరిరి. ఈ బిల్లు వారలను భయభ్రాంతులు గావించుటలేదు. కాని గవర్నరులకును, మంత్రులకును, ఆదాయనిధి సవరణగించి విమలము చేయుటలకు గలుగుచున్న భయము యీ బిల్లులను వారికి గలుగట లేదని దాసుగారు బల్గిరిరి. (నవ్వు) అల్పాహారము జేయుటకు కానన సభ నిర్వివేయబడినది.

కర్నూల్ సర్ మోనిస్టాన్ యన్

చాల విషయములందు యీ దేశములో సరియైన ప్రజాభిప్రాయము ప్రభుత్వమునకు తెలియవచ్చును. ధర్మాదాయము లందు కేంద్రకాననసభలే మార్పులు చేయవలయును. పూర్వాచార పరా యులు చట్టము విషయమున ప్రతిఘటన గున్నారని సర్ నరసింహాశర్మగారి వాదమును మోన్ యన్ గారు నిరసింపిరి. నెమ్మదిగను బాగ్రత్తగను, మతాదాయముల యందు సంస్కరణములు కేంద్రకాననసభయొ గావించవలయునని సర్ మోనిస్టాన్ గారు నడిపిరి. కమిటీ సభ్యులు బహుశ్రద్ధగ పనిచేయు వారు బిల్లుయొక్క స్వరూపమంతయు, విషయములను, అమూల్యముగ సమస్యలు తర్జనభర్జనము గావించవచ్చును.

రామాయ్యంగారు

చట్టము మార్పుచేయవలసిన విషయములను పరిష్కారము గావించుటకు కేంద్రకాననసభకే అధికారముగలదు. భారత పరిపాలన చట్టములోని 82-వ శ్లోక ప్రకారముగ మతాదాయములను ధర్మాదాయములను ప్రజాభిప్రాయముగా చాల మంది పారబాటుపడుచున్నారు. మతాదాయములు, సాంప్రదాయములు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు జెందినవి. ఇందుకొరకు గవర్నరు జనరలుగారి అనుమతి కాలయునని ఆర్జనందు గడు. దానినిబట్టి చట్టనిర్మాణ ఆభిప్రాయము ప్రకారముగ యీ విషయములు కేంద్ర విషయములుగ ప్రత్యేకింపబడినవి దోచుచున్నది. కాబట్టి రామాయ్యంగారు డాక్టరుగారి బిల్లును బలపర్చుచున్నారు.

గ్రాహంగారి ఆభిప్రాయభేదము

రామాయ్యంగారు బల్గిరి ఆభిప్రాయముతో గ్రాహంగారు యేకీభవించక అది సరియను ఆభిప్రాయము గావని నడిపిరి. ఆర్జనందు ఆభిప్రాయము లిచ్చుకొనలు లేవనిరి. మతాదాయములను ధర్మాదాయములను గురించి చట్టములను ప్రవేశపెట్టు

టకు మొదటిసారిగా రాష్ట్రీయ శాసనసభలనియ్య, కేంద్రశాసన సభయందు చిట్టివిషయమున చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు శాశ్వత నిశ్చయము ఆంధ్రకాంగ్రెసు వారి అభిప్రాయము విరుద్ధముగా లేననియు గ్రాహ్యముగా చేయిరి.

బిల్లు నిష్పత్తియైన మొదటి ఆఫీసు దురగాదు అభిప్రాయపడినట్లుగాను తనిఖీచేయుటకు సరియగు అధికారవర్గముచట్ట మందు నిశ్చయింపబడినది. చట్టము సమక్షముతో చేయబడి ను. సమక్షముతో గావించబడిన చట్టముల బయటపడే స్వల్పములగుచున్నది గాన గవర్నరుగారినిగూడ శాసనముగ చేసి స్వల్పములగుచున్న అధికము గావించబడిన ఆఫీసు దురగాదునుండి. ప్రియమైన, శాసనములను సౌకర్యముల కొరకు ఆఫీసులో నున్న శాసనములను ఆఫీసులో లేని శాసనములను శాసనములను అట్లంతే చేయించుచున్నందున ఆఫీసు దురగాదు నుండి. (నవంబరు)

డాక్టరు గవర్నరుగారి సమాధానము

ఈచట్టమునకు రాజప్రతినిధి అంగీకారముచేయుచు కేంద్రశాసనసభ యిట్టివిషయమున శాసనములను గావించుట కధికారముగలదై యున్నదని తెలియజేస్తున్నది. అధికారప్రతినిధి యగు సర్. బి. యశ్వంతరెడ్డిగారు, ప్రజాస్వామ్యవాదివలెను, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యరక్షకులవలెను నడిచుచు వారికి అక్కజముగ దొరుకుచున్నది డాక్టరు గవర్నరుగారు సమాధానమిచ్చిరి. ప్రజాభిప్రాయమును వారిబిల్లు మార్గముననున్నది డాక్టరు గవర్నరుగారు ఒక్కసారియున్నారు. ప్రజాభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు భారత సామ్రాజ్య శాసనసభయే ఉచితస్థానమనియు, ప్రజాభిప్రాయము వారిబిల్లునకు విరుద్ధముగనున్నదని యెంచినచో బిల్లును డివిజనుకు తెప్పరించినదని గంభీరముగ డాక్టరు గవర్నరుగారు గోరిరి.

సర్. అలెగ్జాండరు ముడిమెను

డాక్టరు గవర్నరుగారి బిల్లు యొక్క ప్రాముఖ్యమైన రాజకీయ ధర్మ సమస్యను దీనికొనివచ్చుచున్నదని జేకీయసభ్యుడు బల్లెను. చట్టపు ఆశయములయొడ వారు సానుభూతిని జూపిరి. కాని ప్రజాభిప్రాయము సంబంధించినదగుటచే మంత్రులెల్లరును యీచట్టమును కేంద్రశాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రతిఘటించుచున్నారని ముడిమెగారు తెలిపిరి. పరిశీలన నిమిత్త మున్నచో నోక చట్టము వంగరాష్ట్రమునుండి వచ్చెను. ప్రైవేటునిధులకీచట్టము వర్తించునాయన సాకాంతములను కలకత్తా, ఉన్నతస్వామ్యస్థానము లీగలు సమస్యలను తెచ్చిపెట్టుచున్నది. డాక్టరుగారు:—సమక విజ్ఞయందు యివిల్ల పరిష్కరింపవచ్చును.

విషయము ప్రాముఖ్యమైనది గాన, ఆసంబంధము లేనివిషయము తీర్మానింపబడునను. చట్టమున కనుకూలముగ వోటుని యబడుటకున కేంద్రప్రభుత్వము మతావాయవిషయ పరిపాలనను తిరిగి అవలంబించవలయునని అర్థమని జేకీయసభ్యుడు తెల్పెను. కాన బిల్లుపై వోటుచేయవలసినదని గోరెదను. వోటు జేయగ డాక్టరు గవర్నరుగారి బిల్లు సెలెక్షన్మిటికి బంపబడుటకు గావించిన తీర్మానముపై రిగి వోటును, తీర్మానమునకు ప్రతి కూలముగ రిగి వోటును జేయబడెను.

ఉపసంఘసభ్యులపేర్లు

లామెంటరు, యన్. సి. కెల్కార్, సర్. పి. యన్. శివస్వామి అయ్యరు, దివానుబాదురు టి. రంగారావు, గయ ప్రసాదసింగు, అమితా ప్రసాదసింగు, బాబు ఉజగర్ సింగుజేడి, లాలా హన్మంరాజ్, పండిత మదనమోహన మాలవ్య, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, కె. సి. నియోగి, మాలవి అబ్దుల్ కసీము, సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు, యం. ఎ. జిన్నా, టి. సి. గోస్వామి, చావన్లూలు, యన్. సి. ఘోష, రాయినాహెబ్ హాబిలీస్ సార్దార్, పండిత హర్కర్ నాథ మిశ్ర, పండిత సీల కంఠదాసు, యం. సి. నాయుడు, సర్ హరిసింగు, గవర్నరుగారు సెలెక్షన్మిటిసభ్యులుగ నియమించబడిరి.

వాసర వేలనచట్టము

దివాను చమన్ లాల్ గారు, మాలివాకి, గృహసేవకులకు మొదలగువారికి వారమునకొకసారి భృత్యములనిచ్చుటకు జేపడిన చట్టమును నియమిత యంపంఘమునకు విచారణకై వదలవచ్చునని ప్రతిపాదించిరి. ప్లేమింగు గారిచట్ట మనవసంపని భావించిరి. బి. యన్. మిత్రగారిచట్టముపై దేయలు యభిప్రాయమును గ్రహించుటకు బ్రమరణము జేయవలసి. ఈవిషయమున బొంబాయి, బెంగాలు ప్రభుత్వము లింకను నిశ్చితాభిప్రాయములకు రాలేదనియు, రంగూను జేమ్స్ పేర్సన్ గారు కూలవారలు దీనికి వ్యతిరేకముగనుండెదనియు తెలిపిరి. చమన్ లాల్ గారు,

దీనిపై దేయభిప్రాయమునిశ్చయించుట కభ్యంతరము లేదనిరి.

రైలులో గడులు కొందరకు ప్రత్యేకింపబడుట

నియోగిగారు, రైలులో బండ్ల నోకానోక సంఘమునకును, బాతికిని ఉపయోగించునటుల ప్రత్యేకింపకునటుల రైల్వేచట్టమును మార్పుజేసని కోరిరి. సర్ చార్లసు యిన్నిను గారిట్టి స్వల్పవిషయములను, మహాసభలో చర్చించుట మార్పు తయనియు, నట్టిచోట్లను రైల్వేవారు చేసికొనుటకు మరి చేయవలెననియు జెప్పిరి. 1904 వ సంవత్సరముందు రైల్వే ప్రయాణికులసభలో, హిందువులు యుపయోగమునకు ప్రత్యేకముగా కొన్ని బండ్లను జేయవలెనని కోరిరి. ఈప్రత్యేకముగనుండు హిందువులకు, వాండ్లయులకు గూడ సౌకర్యముల గలిగించుటకే. కాని ప్రజేషునుబట్టి యీ ప్రత్యేకింపులను చాలవఱకు తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారు రైల్వేవారికి వ్రాసిరి. ఇప్పుడు యింటరుమిడియట్లలో నీ ప్రత్యేకత విరమింపబడినది. ఒక్క మూడవ తరగతి యంతే యీ ప్రత్యేకత యుంచబడినది. అయ్యదిగూడ నోక్కమెయిలు బండ్లలోను, ఫాస్టు సేసంజరులలోను నయియున్నది. వివరము, యిన్నినుగారు, తమయొక్క యోస్వాతంత్ర్యమును దీనిచేసినను మిక్కిలి వేగపడు, హైందవాంగులయందు కిందిత్యరణజూపబడిరి.

హస్యాను అతగారు (మూడు సంవత్సరములక్రింది నిట్టి చట్టమునే యుపపాదించిరి) ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమయినంతవరకు నిట్టి ప్రత్యేకతలను దీనివేయటకు ప్రయత్నింపుటకు వాగ్దానముజేసినవిషయము, దా నిట్టితీర్మానమును ఉపసంహరించుకొంటిననియు, గాని యీ ప్రత్యేకింపబడుట లింకను దగ్గలేదనియు, గావున తీర్మానమును వెనుకజెట్టుటకు వీలులేదనియుజెప్పిరి.

అభ్యంతరముగారు, వాణిజ్యశాసనభ్యుని మాటలయందలి విరుద్ధముల జూపిరి. తొలిన ప్రత్యేకింపుట, యేయొక శాఖ సౌఖ్యమునకుగానని చెప్పి, విమ్ముట హైందవాంగుల సౌకర్యముల కడ్డుదూరగూడదని చెప్పినదానిలోనివిరుద్ధమును జేటపడిరి.

అబ్దుల్ కాసింగారు ప్రత్యేకింపుటలో సంతకగాయిదా లేదనియు, మరికొన్ని బండ్లు ప్రతిరైలునకు గట్టుటయే ముఖ్యమనియు జెప్పిరి. స్వల్పవిషయమందు హైందవాంగ్లేయులకంటే హిందువులతో బ్రయాణములేదంటే సౌఖ్యమని యెంచెదననియు జెప్పి చట్టమునకు వ్యతిరేకాభిప్రాయమును జూపించిరి.

సర్ హెన్రీ స్టేన్లెసుగారు వ్యతిరేకాభిప్రాయమును జూపించుచు హైందవాంగ్లేయుల కామాత్రముచేయుట మహా సౌకర్యము జేయియు గలగజేసినటులు గాదని జెప్పిరి.

నియోగిగారు సమాధాన మిచ్చుచు, దీనివిషయమున నాలుగు ప్రధానశాస్త్రానుస్థానములు తీర్పుల నియమలసినచ్చినందున, విషయము దలచినంతమార్పును గాదనియు, నాలుగు శాస్త్రానుస్థానములు నోకదానితో నోకటి విరోధముగ తీర్పుల నిచ్చినందున, శాసనసభానిర్ణయ మనవలయునని తెలిపిరి.

ఇన్నినుగారు శాస్త్రమును నిర్ణయించుట కీచట్ట మనవరము లేదనియు, రైల్వేవారి అభిప్రాయమునుబట్టి యీ చట్ట మనవరమనియు జెప్పిరి.

కాని చట్టము వోటుకు జెట్టుబడి 50 మంది యనుకూలముగను, రిగి గురు వ్యతిరేకముగ నుండుటచే, తీర్మాన మాయాదింపబడెను.

పిమ్మట ఎన్. యమ్. జోషిగారు, శివులను కనుటకు పూర్వము కొంతకాలమును, పిమ్మట కొంతకాలమును పనిలోకిని రావలెనని, ఆడకూతలకు (యంత్రాలయములలోను గనులలోను బనిచేయునట్టివారలకు) ధనసహాయము జేయతీర్మానము నుపపాదించిరి. బి. యన్. మిత్రగారు, కార్యనిర్వాహక వర్గమువారిసభ జరుగునగాన, సభ ప్రస్తుతము నిలుపవలెనని కోరిరి.

కావున మఱు అవధికారసభ్యుల తీర్మానములకు జర్పించునాటికి తీర్మానము నిలుపుచేయబడెను. సభ సోమవారము నాడు మఱు జరుగును.

సుఖభోగిత్రైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

అన్నివిధముల పుష్పమును, కొరకు పుష్పమును ఈ త్రైలము ఉపయోగించును. ఈత్రైలమును రాచిన పుష్ప మును. లోపలికి మార్చుట తినుటయనునది. అన్ని గాయములను ముప్పును కాన సామాన్యమైన గాయములను వాడవచ్చును. అమ్మతొండునము దీబో, నుడరాను - బొంబాయి.

ప్రళయ వార్త

ఫిబ్రవరి 6 వ తేదీని ప్రళయమువచ్చునను

వార్త అబద్ధము

“క్రైస్తవులలో నోకపక్షమువారగు నెచెరుడే అద్వైతము సిద్ధాంతముప్రకారము 1925 ఫిబ్రవరి 6 వ తేదీని ప్రళయమువచ్చును అనాడే కేను క్రీస్తు మరల ఆతరించునని తెలువాడ వాస్తవ్యులగు బి. కాంతయ్యగారు చాల మందికి తెలుపుచున్నాడని నాకు తెలిసినది ఫిబ్రవరి 6 వ తేదీని ప్రళయమువచ్చును మేము నమ్ముచులేము. ఏనుక్రీస్తు మరల ఎన్నడవతరించునో మాకు తెలియదు, అది ప్రపంచములోని వారికెవ్వరికిగూడ తెలియదు. అద్వైతజిస్తులమగు మేముటుల తెలుపలేదు. కాంతయ్యగారు మానుతపక్షమువారుకాదు. మేముటుల చెప్పితిమని అయినప్రకటించుట తప్పు. దాని నెవ్వరును నమ్ముగూడదు. బైబిలు నిద్రాసములను బట్టి ప్రపంచచరిత్రలో కడపడినక జిల్లగుచున్నదని మాత్రము మేము నమ్మినము. అంతకంటే మాకేమియును తెలియదని సౌతుండియో యూనియను మిషను శాఖరైటులు జి. జి లెఫ్రెగారు 29 వ తేదీని బెంగళూరు నుండి వ్రాసిరి. (మెయిలు)

బొంబాయి వార్తలు

ఫ్రెడీ

బొంబాయి, జనవరి 30:— నత్తు యనుబ్రెడీ యరవాడ జయిలులో చరిత్రానుగూర్చి వార్తాపత్రికలో ప్రకటింపబడిన యసత్యపువార్తల విషయములు, యస్సత్యమును దైర్ఘ్యముగాను ప్రచురణార్థ మిక్రిందియంతమునబడిరి.

“వారియొక్క వివరతవర్యల ననుసరించి ప్రత్యేకపుగ జిలో నుంచబడినచ్చును. చాల క్రుద్ధుడై, గుడ్డల బించుకొనుట మొదలిడెను. ఎంతవారికినను వినక- నగ్నదేతహుడైయుండుటకే యత్నించెను. ఏదైన నపాయముగలిగించుకొనకుండునటుల చేరుటకు సంకల్ప జేయబడెను. పిచ్చివాడని నిరూపింపబడి డిశంబరు 28 తేదీని అశుభ్రుకి జంపబడినది. జనవరి 27 తేదీని మరణించెను. యరవాడ మామ్యుడియై బైబిల్లో నీతనిమరణమునకుగాని, మరి యితర కారణములవల్లగాని, యేమాత్ర, మసంతుష్టియు బయలుదేరలేదు.

బిస్మిల్లు ఛేక్కిరి

బొంబాయి, జన 30:—బిస్మిల్లులను జేయుటకు క్రొత్తపరిశ్రమలయొక్కటి తెరవబడుచున్నది. దీనినికలకత్తాలోని బ్రిటానియా బిస్మిల్లు కంపెనీవారుజేయుచున్నారు. ప్రసిద్ధి పొందినవినుకంటెనీవారియాజనాన్యమున నడుపబడును. హిందూజేశ్వురులను న పీక్ ప్రేమలకునసరించి జేయబడును.

శిశ్వారోగ్యవదర్శనము

వనితా ఆశ్రమముందు లేడిబిల్లునగా శీఘ్రదర్శనమును జేపిరి. బహుశముగ మరణించుచున్న యీశిశువుల విషయమున శ్రద్ధపాపవలెనని చెప్పిరి. పిమ్మట శోకజీవితముగాను పిల్లలను జేంచుటలో తరీదండ్రుల బాధ్యతలను గూర్చి స్వాధ్యమగు నుపన్యాసము గావించిరి.

విద్యుచ్ఛక్తి నడుపబడురైలు

హర్మయొక్క విద్యుచ్ఛక్తిశాఖ నూతనముగా ఫిబ్రవరి 6 వ తేదీని తెరవబడును. దీనికి బొంబాయి గవర్నరు, రైల్వేచీఫ్ కమిషనరు గార్లు బి. యి. రైల్వేకంపెనీతరపున, ప్రభుత్వముతరపున, నాహ్వానింపబడుదురు. తెలచుట యొన పిమ్మట గవర్నరుగా రొకవిద్యుద్దామియును రైలులో వర్తాకు చేశెదరు. వారివెనుక మరియొకబండిలో నాయుత్సవమున కాహ్వానింపబడిన యితరులు బయలుదేరెదరు.

హిందూవిశ్వవిద్యాలయము

వారణాసి, జనవరి 30:— హిందూ విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానోత్సవము చాలమందిచే నలంకరింపబడి జయత్రయము గ జరిగెను. సినేటు మంత్రియు ప్రత్యేకముగ లేకయొక మిమియానా క్రిందజరుపబడెను. ఒక స్త్రీ, ఆమె అధికారి యనునామెకు యమ్. ఏ. విరుదమును, కలెం అసాదుడు, అసఫతు అసాదుగార్లు యల్. టి. విరుదముల నిచ్చిరి. వాస్తవ్యాస్త్రజ్ఞులకు పట్టముల నిచ్చుటకీయే ప్రథమ పర్యాయము కాన సభికులకు చాల వార్షికము వచ్చును. హిందీభాషయందు యమ్. ఏ. విరుదమునిచ్చుట గూడ నిదియే మొదటిసారి సభకువచ్చిన ప్రముఖులతో నాశ్వారు మహారాజా వారణాసి కుమారమహారాజా, మొదలగువారు లనేకులు గలరు.

భూరక్షణ సభలు మహాత్మాని అనుభవము

ఎంగు యిండియా

జనవరి నెల మూడవవారమున చాలసభలు జరిగినవి. నేను చాలసభలకు వెళ్ళియుంటిని. సోమ్రాలో దాక్టరు గుమంత మే హతాగారి ఆధ్వర్యమున పెట్టుకుట్టా వ్యవసాయదారుల సభ యును, భారాలాలో కారియూత్రియసభయును, స్త్రీలసభ యును, అస్పృశ్యులసభయును, బాగ్గోరికి సమీపముననున్న వెడచ్చిలో కాలిపరాజులసభయును జరిగినవి.

సోమ్రా సభ

సోమ్రాలో 40 మంది ఒకసంవత్సరముపాటు పూర్తిపనిచేయుటకు సిద్ధమైనచో తాను వారితోకలిసి పనిచేసే దనని మహతాగారు నడిచిరి. తక్షణమే 40 మంది లేచి తాము సిద్ధముగానున్నామని తెలుపగా, ఆయన అంగీకరించెను. ఈసభకువచ్చిన ప్రేక్షకులలో నామగౌరవము లేరవ్వవలెనని వారిలో స్వయముగా వడికినవూలును నిర్ణయించబడినమొత్తమును యిచ్చినవారు కొందరు కలరు. సన్మానసంఘమువారి కధికముగా ధనవ్యయము కాలేదు. సభాకాల కడువిశ్రాంతిగానున్న టిగాని అలంకారములేమియును లేవు. కుర్చీలులేవు. కావలసిన కలపయును ప్రాతః ఖద్దరుబట్టలును బదులుగా తీసికొనిరాబడి ను. పనిచాంత్రు ఉచితముగనే పనిచేసిరి. అన్య ప్రాంతముల నుండి వచ్చిన వారి కొరకొక ప్రముఖుడు ఉచితభోజనకాల నేర్పరచెను. ప్రతినిధుల కింకొకరును. అతిథుల కింకొకరును అటులే భోజనకాల నేర్పరచిరి. 1.30 దాలో ప్రాశస్త్య మునిరావుగారి పరిశ్రమలను చూపించి వచ్చిన వంటియు చాల బాగుగా పర్యవేక్షించిరి. అనంతరప్రసంగము లేమియును జరుగలేదు. సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు 15 నిమిషములను ఆధ్వర్యుడు 30 నిమిషములను మాత్రమే ఉపసవించిరి. సన్మానసంఘాధ్యక్షులు ప్రజాసేవకులవలె పనిచేసిరిగాని నాయకులవలె ధాష్టికము చూపలేదు. ముఖ్యములైన తీర్మానములు మాత్రమే జరిగెను.

భారాలా సభ

గుజరాతులో భారాలాలో ధంతకదలగు యోధులు. వారి శృతి వ్యవసాయమేగాని వారిద్రవ్యమునలన వారితో కొందరు దోపిడీలను చాత్యలను చేయసాగిరి. 1921 లో దేశమందంతటను ఆత్మపాశ్చర్యవాయుప్రచారము వారికిగూడ సోకకపోలేదు. వారితో సర్వర్తనమును కలిగించుటకే వారిసాయకులు ముఖ్యముగా పనిచేయుచున్నారు. 1928 లో వల్లభాయిగారు కృష్ణ నీయముగా సత్యాగ్రహమును సాగించుటచే వీరిలో చాల విజ్ఞానము కలిగినది. వీరు తేలొందిగా సోమ్రాలో జరిగినసభకు వచ్చిరి. వారు చాల కొంతముగా సభలో జరిగినవక్త కాంకించిరి. కల్లు సారా మున్నగుని సామన్యపులకు విక్రయింపరాదను. కాలికలను దబ్బుపుచ్చుకొని పెండిచేయరాదను. స్త్రీలను హరించరాదను అనుతీర్మానము లామోదింపబడినవి. ఈ దురాచారములు వారితో పోయిగానున్నవి.

అస్పృశ్యుల సభ

అస్పృశ్యుల సభగూడ ఆకాలలోనే జరిగినది. నాయకులు వేదికపై కూర్చుండిరి. సభ్యులును అవధులును భేదము లేకుండ కలిసియు కూర్చుండిరి.

కల్లు సారా త్రాగరాదను. ఖద్దరు బట్టలనే కట్టవలెను అనుతీర్మానము లామోదింపబడినవి. పెట్టుకుట్టాలో అస్పృశ్యులపట్ల నిరసనభావము మెచ్చుగా నున్నదనియు తెలియుచున్నది. అట్టిచో రైతుల సభవారు తమసభాకాలలో పంచములు సభను జరుపుట కంగీకరించుట చాల ప్రశంసనీయును.

మహిళా సభ

వడిబాడు స్త్రీలకు కొంతవరకు ఘోషా కలదు. సోమ్రాలో జనసంఖ్య 7000 మాత్రమే. ఆసభకు కనీసము 1000 మంది స్త్రీలు వచ్చిరి. అంతమెచ్చుగా స్త్రీలు వచ్చినసభను నేనిదివర కెప్పుడుగూడ చూడలేదు. స్త్రీలను నిశ్చయముగాను క్రద్ధగాను ఉపన్యాసములను వినిరి. స్త్రీలసభలో సాధారణముగా ప్రకాశముగా నుండుట అరుదు. ఈసభమాత్ర మపూర్వముని చెప్పకలేవవు. ఈసభలో ఖద్దరును గూర్చియు రాట్టమును గూర్చియు ఉపన్యాసము లియ్యబడినగాని తీర్మానము లేమియును జరుగలేదు. వ్యవసాయకారులసభ మాత్రము తెండుకోజులు మొత్తము 5 గంటలు జరిగినది. తక్కినవారాదుసభలును కలిసి భూదంగులలో ముగిసినవి. —(మో. క. గాంధీ)

బొంబాయి దారుణహత్య లోనానాలాకు హంతకు లేలవెళ్ళిరి?

కావలాగా రచటనే నివసించుచుండిరి

కావలాగాకి తెదరింపులేఖలు వచ్చినవిన్నట్లు ఆయన మమతజు మేతూగార్లలో లోనానాలాలోనే నివసించసాగెను. బొంబాయి కార్పొరేషను ఆధ్వర్యతరచుకీ వి. కే. కటేలగారు రాజీనామానిచ్చినవిన్నట్లు మరల ఆధ్వర్యము నెన్నుకొనటకు 12 వలేదీని సభ జరిగినది. ఆ సభకొరకే కావలాగారు లోనానాలా నుండి బొంబాయివచ్చిరి. ఆ సంగతి తెలియక ఆయన లోనానాలాలోనే యున్నారని తలచి హంతకు లవటకేగిరి. ఆయన బొంబాయివెళ్ళిరి అచట తెలియగా అటునుండి సహజంగా ఆనాడే బొంబాయివచ్చిరి. ఆనాడు కార్పొరేషనుసభ ముగిసిన మరల తెండుగంటలకే ఆయనప్రాణమును హరించిరి. పశ్చిమ గారిని మరల ఆధ్వర్యముగా ఎన్నుకొనిననాడే కావలాగారి హత్య జరిగినది. (ఆ. ప్ర.)

మమతజు బేగంమాట ఏమి?

చామండి బహిరంగసభలను జరిపి కావలాగారిమరణమునకు సంకాపమును తెలుపుచున్నారేగాని అసహాయముగ యున్నది గాయపరచి విరూపక్ష చేయబడినందుల కెవరును సానుభూతిని వీసభలోను తెలిపినట్లునుపడదు. ఆమెగతిఏమి? ఆధోగతిలో నున్న ఆమెను బానిసలాగారుధరించి అంత్యముచేయును నుండ ఆమె నామమునే స్మరించుచు ప్రాణమును వదిలిరి. ఇక కొన్ని రోజులు గడచిన యీ సభకు చల్లబడిన చోనిక నామో విషయమును తెలుపవలె యుండదు. ఆమెనిషయము నుపేక్షింపరావలెను. కిషిం ద్రవారికి యెయుండగా నామెను యిందురు తీసికొనిపోయిరి. తదాదిగా ఆమె అస్వతంత్రులైనది. యుక్తవయసు రాగానే ఆమెకు నశత్తిచేసిరి. ఆమెకు కనుపుకలిగినదిగా? ఆకననే మైదానీ ఆశుమెలుచుననిపోయినది? ఎంతకాలము జీవించినది? మరణ ప్రసవప్రసవ నెవరు సంతకముచేసిరి? జనసమయమున చెంతనెవరుండి? పిమ్మట యిందురులో మమతజు ఏస్థితిలో నుండెను? ఇట్టిస్థితిలోనున్న యెవరును భారతదేశమునండింకను చాలమందికలక? వానిసవృత్తి రూపుమాపిన దొరతన ముదా రంతకంటెను దారుణముగ నీపద్ధతిని సహించురా? ఈప్రశ్నలకు సరియగు ప్రత్యుత్తరములను బడయగోరెదను. అంత్యరాయిను భారతీయులనుగూడ ప్రత్యుత్తరములకు నిర్బీం చెదరని యొకరు టైముస్ ఆఫ్ యిండియాపత్రికకు వ్రాసిరి.

హంతకుల మోటారుకారు

మరికొన్ని వివరములు

10-వ లేదీని రెడుమాన్యులెంకాను లోనానాలాకు వచ్చెను. అందులో చాలమంది కూర్చుండియుండిరి. లోనానాలాలో కల్లును చెరువునంద బండివాసిరి. అచట బండిని కడుగుటకు ఒక యువకునిచేత చేరువులోనుండి వీరు తెప్పించిరి. వానికి పిమ్మట వశీఅహమదు కొన్నిడబ్బులు బహుమతిగా యిచ్చెను. పిమ్మట పోలీసువారు బొంబాయినుండి వశీఅహమదును లోనానాలాకు తీసికొనివెళ్ళి చాలమందితో కలిసి నిలవబెట్టిరి. అపు డాయువకుని పిలువగా అతడు అహమదును గుర్తించెను. పిమ్మట అహమదును మరల బొంబాయి పంపివేసిరి. పోలీసు యిన్ స్పెక్టరుమాత్రము మరికొంతవేపు లోనానాలాలోనుండి విచారణచేసెను.

కొంతమంది యీసందర్భమును కనిపెట్టి తమపగలను సాధించుటకు కొందరిపై నేరములను మోపుచు పోలీసువారికి ఆకాశరావన్న ఉత్తరములను వ్రాయుచున్నారు. ప్రధమ విచారణ పూర్తిగా ముగియసరికి మూడునెలలపట్టును అని పోలీసువారు తెలిసిరి.

లెఫ్టి నెంటు సీగర్లుగారు

సీగర్లుగారు వైద్యకాలనుండి వచ్చినను నిత్యమును వైద్యకాలకల్లె మందు తేయించుకొనుచునే యున్నారు. గాయములు చాంభాగము చూసినవి. ఆయన చాల ముఖ్యవిషయములను తెలిపెనని తెలియుచున్నది.

ఈకేసును రాజధాని మేజిస్ట్రేటు విచారణ చేయునని తెలియుచున్నది. కేసులు మేజిస్ట్రేటును నియమింతురనిగూడ వివరముచున్నది. (ఇండియన్ డెయిలీమెయిలు)

గవర్నరుగారికి మహాజరు

కావలి తాలూకా ప్రజలు

పొదిలి, దర్శిడివిజన్లు గంటూరుజిల్లా ఒంగోలు సబ్ డివిజన్లోకలిసి, కావలి సబ్ డివిజన్ తీసివేసి, కావలితాలూకాను కందుకూరు తాలూకాలోచేర్చి, కోవూరుతాలూకాను నెల్లూరుడివిజన్లో చేర్చునట్లుగా 26 లేదీ నవంబరు 1924 ఫోర్టు నెంటుకార్ని గెట్టులో ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియున్నారు. కానిమీద కావలితాలూకా ప్రజలు, పొదిలిదర్శిడివిజన్ల కనిగిరి తాలూకాలో చాలాకాలమునుండియు ఉన్నవనియు వర్తకవ్యాపారములు జరుగుచున్నవనియు ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్నూర్పు అన్వేష్యతను బాపి విభాగముల నేర్పరచుననియు, దీనికి ప్రజలు ఒప్పుకొనజాలరనియు, పొదిలి దర్శిడివిజన్ వారల కి మార్పు యిచ్చును లేదనియు, ఇకన్నియు నిట్లుండ పరిపాలనా సౌకర్యములకీ మార్పు భంగకరమనియు, ఒంగోలు సబ్ డివిజన్లో ఇజిరకకే కావటం, ఒంగోలు జండుటచే యీక్రొత్తమార్పుచే ఒంగోలు సబ్ డివిజన్ పరిపాలన భారముననియు కోర్టుల వ్యవహారములందు గూడ కష్టపడవలసినవచ్చుననియు ప్రస్తుతము కనిగిరి మునషకోర్టు క్రిందనున్న పొదిలి, దర్శిడివిజన్ల ఒంగోలుడివిజన్లో ఆఫీసు కనిగిరి కోర్టుల మధ్య అవస్థపడవలసి వచ్చుననియు, ఈ భారము వంగమైర్లపై నున్నదనియు, ఒంగోలుకోర్టులో పని విస్తారమనియు, కనిగిరి కోర్టులో తమకు నుఖముగ పనియగుననియు, అందుచే పొదిలి దర్శిడివిజన్లను ఒంగోలుకోర్టు అధికారముక్రింద నుండి యిల్లుండులీర్చి యత్నించుట వ్యర్థప్రయత్న మనియు, కావలి తాలూకాకు కావలి ముఖ్యస్థాన మగుటచే ప్రాముఖ్యత యున్నదనియు, కావలి క్రిమినల్ సెటిలిమెంటుకు యీ ప్రాముఖ్యత కారణమనియు, చింతలదేవి కేటికీ ఛార్జుగూడ యీతాలూకాలో నున్నదనియు, మోపాడు ప్రాజెక్టుక్రింద నేలకరబడిగా భూములు సాగనననియు, ఇవి ప్రజలకెంతయో సౌకర్యముల కలుగుచేయుననిగా యున్నవనియు, తరువాత కోవూరు తాలూకాలోని సగము ఊళ్లు నెల్లూరుకున్న కావలికి దగ్గరలో నున్నవనియు, కోవూరుతాలూకా కావలి మునషకోర్టు అధికారముక్రింద నున్నదనియు, అందుచే కావలి సబ్ డివిజన్ ఎత్తివేయుట ఏమాత్రమును జాంభనీయును గాదనియు, కావలి మండికోర్టుమైన ఊరై నగరజీవితమునకు గ్రామజీవితమునకు, రెంటికీ కావలసియున్న సదుపాయములను కలిగి యుండుటచే సబ్ డివిజన్ ముఖ్యస్థానముగా నుండుటకు తగినదనియు, నెల్లూరుజిల్లాలో 5 సబ్ డివిజన్లు ఉండగా పొదిలిదర్శిడివిజన్లు భరింపరానివి గావనియు, వాటిని గంటూరుజిల్లాలో కలుపవలసినమేమియు గాన్పించదనియు, ఇంతకన్న మార్పుచేయదలచిన పక్షమున నిస్సారప్రచేతమగు ఆత్మహత్య సబ్ డివిజన్లను ఎత్తివేయవచ్చుననియు, ఆత్మహత్య డివిజన్లలోనున్న ఉదయగిరి ఆత్మహత్య తాలూకాలలో ప్రజాసమ్మతముగూడ విశేషముగ లేదనియు, ఇందులో ఒకటి నెల్లూరుకోర్టుక్రింద రెండవది కావలికోర్టుక్రింద నున్నవనియు, అందుచే ఆత్మహత్య తాలూకాను నెల్లూరుకు ఉపయోగిరి తాలూకాను కావలికి కలిపినచో బాగుండునుగాని పై మార్పు లనవలసినవియు పొదిలిదర్శిడివిజన్ల జనులతోలిక పోక ఒకసబ్ డివిజన్లను తీసివేయుట తప్పని సరియగుచో ఆత్మహత్య సబ్ డివిజన్ నెత్తివేయుట క్రేయమనియు, పైన్యాయమును జరుపగలందులకు మీకు ఆయురారోగ్యముల కోరయన్నామనియు గవర్నరుగారి కోకమునాజరు పంపిరిని మాన్యకీయవిలేఖరి తెల్పుచున్నాడు.

వాడేపు జగ్గరాజుగారి సంచారము

శ్రీమంత వాడేపు జగ్గరాజుగారు డిల్లీనుండి 20 లేదీన యిటకువచ్చిరి. వీరు అలీఘూర్, ఆగ్రా, మొదలగు పట్టణముల దర్శించినవచ్చిరి. ఇవట రెండురోజులుండిరి. నాగురుకులమును దర్శించిరి. రాట్టముపై రమప్రావీణ్యతను కనుబోచి యిరువురుకులమును ఆంధ్రమోక సన్న. జగ్గరాజుగారు గాంధీజీ వానాపక్షములకుల సభకువెళ్ళిరి. వీరైనచో శైలకువెళ్ళి సత్యాగ్రహ మొనరించెదనని వీరు చెప్పిరి. వీరి సంచారకార్యక్రమము నీ క్రిందివిధముగా చూప తెప్పిరి. 23, 24, 26 ఢిల్లీ వారిద్యారము, 26, 27 అలహాబాదు, 28, 29 కాశీ, 30 గువాటి, 1, 2 కలకత్తా, 3 లేదీకి యింటివెళ్ళుచునని మామచెప్పిరిని బృందావనమునందలి గురుకులకార్యదర్శి యగు గంగాప్రసాద ర్యగారు మామ వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ జనవరినెల 31-వ తేది

శనివారము

మద్రాసు కార్పరేషను పరిపాలనము

మద్రాసు కార్పరేషను పరిపాలనపు విషయములను, ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును ప్రకటించిరి. పూర్వవిమర్శములందలి ప్రతికూల భావము దీనియందు గనుపించదు. ఇందునుబట్టి పరిపాలనము విశేషాభివృద్ధి జూపెనా యని విచారించవలసియుండును. 1923-24 సంవత్సరమునందు మామూలు ఎన్నికలు పడి జరిగెను. వీనిలో 100 కి దాదాపు 67 మంది ఎన్నికదారులు హాజరయిరి. ఈసంఖ్య చెన్నపురివంటి ప్రధాన నగరమున ప్రోత్సాహకరము గానేరదు. స్త్రీవోటరులలో 100 కి 61 మంది హాజరుగటమాత్రము మిగుల ప్రశంసార్హమని ఎంచవలయును. కాన్సిలరులలో స్త్రీయొక్కరైన ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడెను. స్త్రీలు కాన్సిలు అభ్యర్థియులుగ పోటీజేయుట కవకాశమున్నను, ఎవరును ముందుకురాలేదని నివేదిక చెలుపుచున్నది. కాని, నివేదిక తయారయిన పిమ్మట రాయపురమునకు జరిగిన ఎన్నికలలో స్త్రీలొక్కరు కార్పరేషను సభ్యత్వమునకు పోటీజేసియుండిరి. ఇకముందు స్త్రీలు పలువురు ముందుకు వచ్చెదరని భావించెదము. 1923-24 సంవత్సరమున రోడ్లకొరకు గావింపబడిన వ్యయము తగ్గిపోయెను. ఇందుకు కారణ మేమియో తెలియదు. పెద్దరోడ్లపై జూపెడి శ్రద్ధ, చిన్నరోడ్లపై జూపుచున్నటుల దోచదు తారువేయుటకు విశేషముగ ఖర్చుగుచున్నది.

మోటారుబండ్ల నెక్కి దిరుగువారికి తారురోడ్లు ప్రయోజనకరమయినను, సామాన్యప్రజలకు వీనితో సంతకం వనిలేదు. అన్నిప్రదేశములకు మెటలు రోడ్లను వేయించి, వానిని ప్రతిసంవత్సరమునను మరమ్మత్తుజేయించిన, ప్రజల కెక్కుడు లాభముండును. నూతనముగ 7 మైళ్ల 2 ఫర్లాంగుల రోడ్లమీద మొదటిమారు తారువేయబడెను. నాలుగుమైళ్ల 155 గజముల తారురోడ్లపై మరల తారువేయబడెను. మొత్తముమీద ఇరువది నాలుగు మైళ్ల రోడ్లపై తారుగలదు. తారురోడ్ల పట్ల నింతటి శ్రద్ధను మద్రాసు కార్పరేషనువారు వహించుచుండ, మెటలు రోడ్ల స్థితిమాత్రము అధ్వాన్నముగ నున్నదనిపోట్ల చెలుపుచున్నది. ఈ విషయమై కార్పరేషను వారి కెక్కుడు శ్రద్ధవహించుటకు, కొత్త కాన్సిలరుల యిననను పురికొల్పుట శ్రేయస్కరము. దాదాపు పట్టణమంతటను విద్యుచ్ఛక్తిదీపములను నెలకొల్పి, కార్పరేషనువారు చాల యభివృద్ధి జూపిరి. విద్య యొక్కను పురమందు వ్యాపింపవలసి యున్నది. బాలురలో 100 కి 7 వంతునను, బాలికలలో 100 కి 51 వంతునను విద్యాలాభమునుపొందుట లేదు. ఇకముందు నాలుగు డివిజనులలో నిర్బంధవిద్య పంపెక పెట్టబడును. మిగిలిన డివిజనులలోగూడ, విద్య

పల్లరకను గలపుటకు ప్రయత్నములు త్వరలో జరుగునని యూహించెదము. కార్పరేషను పాత కాలలలో జదివెడి విద్యార్థులసంఖ్య పెరిగినను, పై తరగతులలో జదివెడివారిసంఖ్య తగ్గెనని చెలియుచున్నది.

నీటిసప్లయ విషయమునమాత్రము, అభివృద్ధి ఏమాత్రము గనుపించుటలేదు. కొన్నిపైపులు కారుచున్నవనియు, వెలుపలి మురికినీరు వానిలోనికి జొచ్చుటకు వీలుండుననియు, తెలియుచున్నది. ఇంతియగాక, వడియగట్టిననీటిని కార్పరేషనువారు పొదులకు సప్లయజేయుటలేదు. చెన్నపురియందు వ్యాధులుప్రబలుటకు, అపరిశుభ్రమగునీరే కారణమని యెంచవచ్చును. ఈలోపమును సవరించనంతవరకు, కార్పరేషను తనధర్మమును నెఱవేర్చజాలదు. నీరు వృధగాకుండ మీటరులను పెట్టవలయునని, ప్రభుత్వమువారు సలహా నిచ్చుచున్నారు. ఇప్పుడు మీటరు లత్యల్పముగమాత్రము గలవు. డ్రెయినేజరులందుగూడ అభివృద్ధి గనుపించుటలేదు. ఆరోగ్యవిషయమున కొంత యభివృద్ధి కలిగినటుల, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. 1923-24 సంవత్సరమున జననములరేటు వృద్ధియగుటయు, మరణములరేటు తగ్గుటయు, జననములకన్న మరణము లధికముగ నుండుటయు, శిశుమరణపురేటు తగ్గుటయు, తీవ్రమగు అంటువ్యాధులు లేకుండుటయు అభివృద్ధి సూచనలే యగును. కాని, ఈ చిహ్నములు చిరకాలము నిలుచునా, కార్పరేషను ప్రయత్నములే యిందుకుకారణములా, లేక ప్రకృతి చెన్నపురిపై ఎక్కుడు దయజూపెనా, యీవిషయములను మున్ముందుగాని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు.

కాని, ఇట్టి అనుకూలఫలితమునకు కార్పరేషనువారి సభినందించుటకు వెనుదీయము. తండ్రియా ర్చేట, ఎస్సెన్సేడు డివిజనులు మిగుల ఆనారోగ్యములుగ నుండెను. తండ్రియా ర్చేటయందు వేయికి 53 గురును, ఎస్సెన్సేడుడివిజనునందు వేయికి 141 మందియు చనిపోయిరి. మహమ్మదీయులలో మరణములసంఖ్య విస్తారముగనుండెను. జననములరేటుగూడ యీసంఘమునందే విస్తారముగ నుండెను. అయినను, శిశుమరణ మిసంఘమునందు చాల తక్కువగనుండెను. మన్యపుజ్వరము మూలమున గలిగిన మరణము లధికముగనుండుట శోచనీయము. శిశుసంరక్షణ సంఘము, బాగుగ కృషిసలిపెనని, ప్రభుత్వమువారి రెండుచున్నారు. ప్రైమరీ వాక్సినేషనులసంఖ్య వృద్ధిజెందినను, రెండవమారు టీకాలను వేయించుకొనువారి సంఖ్య తగ్గెను. రెండు మార్లు టీకాలువేయించుకొనవలసిన యావశ్యకత గూర్చి, అభిప్రాయభేదము చాల గలదని చెలుపనక్కరలేదు. 1923-24 సంవత్సరమున దాదాపు 54 లక్షల రాబడి చేకూరగ, 53 లక్షల వ్యయము జరిగెను. వ్యయము, గతవత్సరమునకన్న చాల యధికముగనుండెను. పన్నులవసూలు సంతృప్తికరముగ లేదని ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. ఇందుకు పన్నుల యాధిక్యమును, ప్రజల దారిద్ర్యమును కొంతవరకు కారణములని గ్రహింపవచ్చును. ఇటీవలపన్నులను కొంతవరకు తగ్గించుటకు కార్పరేషనువారు నిశ్చయించిరి. ఈ నిశ్చయమునకు ఫలితముగ పన్నులవసూలికముందు చురుకుగ జరుగునని,

భావించెదము. కార్పరేషను వ్యవహారము లింకను విశేషాభివృద్ధి జూపవలసియున్నది. డ్రెయినేజీ కన్సర్వేన్సీ ఏర్పాటులవిషయమున, చెన్నపురి మిగిలిన నగర రాజములకన్న చాల వెనుకబడియున్నది. కన్సర్వేన్సీ ఏర్పాటులు, పురాతనమగు ఏర్పాట్లవలన ననుసరించుచున్నవి. నీటిసప్లయ విషయమున, తీవ్రమగు మార్పు జరగవలయును. కాంగ్రెసుసభ్యులు కార్పరేషనులో ప్రవేశించినందులకు ఫలముగ, పన్నులు కొంతవరకు దగ్గుటయు, నిర్బంధవిద్యా ప్రతిష్ఠాపనయు చేకూరెను. అనతికాలములో మరల పదిసానములకు ఎన్నికలు జరుగవలసియున్నవి. ఈమారును కాంగ్రెసుసభ్యులు పోటీజేయ నిశ్చయించుకొనిరి. చెన్నపురిపొరులు కాంగ్రెసుసభ్యులను ఎన్నుకొందురని విశ్వసించెదము. కాంగ్రెసుసభ్యులు కార్పరేషనులో ప్రవేశించుటతో సంతృప్తిజెందక, పౌరులతో కలిసి మెలసి తిరుగుచు, వారి కష్టసుఖముల సరయుచు, వారి యభిప్రాయములను తరుచుగ గ్రహించుచు, వారియందు ప్రబోధము గలిగించుచు పాటుబడుచో, ప్రజల విశ్వాసమును చూరగొందురు. స్థానికస్వరూపాలనాభివృద్ధి స్వరూపాలనమునకు దారిజూపును. నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణమునకు స్థానికసంఘములు బూనుచో, సత్వరాభివృద్ధిని జూపగలవు. ఇక్కార్యము జయప్రదముగ కొనసాగవలయుననిన, పౌరులును వారిప్రతినిధులునుగూడ ఎక్కుడు దీక్ష బూని పాటుబడవలయును.

నకో శంకరకానాయకుగారు :
రాష్ట్రీయస్వపరిపాలనము

నకో శంకరకానాయకుగారు తమ నూతనాభిప్రాయములను హిందూపుత్రికా ప్రతినిధికి చెలియజేసిరి. నాలుచందాపట్ల వీరు సుముఖత జూపకుండుట వింతగాదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు ఉద్యోగ శుద్ధి పుల సంక్షింపలేదని, వీరు విచారించుచున్నారు. ఉద్యోగపదవులను స్వీకరించిన యెడల, స్వరాజ్య పక్షము వారును మితవాదులతో తులదూగెడివారు. మంత్రిపదవుల సంక్షింపించి, వీరు ప్రభుత్వమును ప్రోద్బలపరుపగలుగుట దుర్లభము. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము ఆచరణ యోగ్యము గానపుడు, స్వరాజ్యపక్షమువారియినను దానినెటుల నడుపగలుగుదురు? ఏపక్షమువారియినను కాన్సిల్లోజేరి చేయగల పని యత్యల్పమనియు, వెలుపల నిర్మాణమునకు బూనినగాని ప్రజాశక్తి విజృంభింపదనియు, ఇప్పుడు దెలిసినంత స్పష్టముగ నిదివరకెన్నడును వెల్లడిగాలేదు. సర్టిఫికేట్లు ప్రయోగములను నిరోధించుటకు స్వయంకృషియే ఫలదాయకమని ఎంచవలయును. బెంగాలు ఆర్డినెన్సును ప్రయోగించుట అక్రమమని శంకరకానాయకుగారు సయితము అంగీకరించుచున్నారు. రాల్తెట్టుచట్టమును పునర్నిర్మించుట ఎంతమాత్రము బనికిరాదనిగూడ వీరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. భారతీయ ప్రముఖులలో ఆర్డినెన్సు నామోదింపబడినా రెవరును గనుపించుటలేదు. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజనమువలన, హిందూమహమ్మదీయ కలహములు తగ్గునని వీరు భావించుచున్నారు. అట్టికలహములు

లేని రాష్ట్రములలో వెంటనే హోంయూలును ప్రవేశపెట్టవచ్చునని వీరి తలంపు. చెన్నరాజు ధానిని నాల్గరాష్ట్రములకింద విభజించి, అందు తమిళ, తెలుగు, కన్నాట రాష్ట్రములకు హోంయూలు నీయవచ్చుననియు, హిందూమహమ్మదీయ కలహము లధికముగ నున్న మలబారు జిల్లాలో హోంయూలు నిష్పక్షపాద ప్రవేశపెట్ట వీలులేదనియు, వీరు భావించుచున్నారు. మహారాష్ట్రల నొక రాష్ట్రమునందు జేర్చియు, ఉత్తరాల నొక రాష్ట్రమునందు జేర్చియు, వారికి హోంయూలు నీయవచ్చునని, వీరియుద్దేశ్యము. పంజాబునందు, హిందూమహమ్మదీయ కలహము లంతరింపనిచో, హిందూ, మహమ్మదీయ సిక్కురాష్ట్రములకింద దీనిని విభజింపవచ్చునని వీరు తలచుచున్నారు. లేనిచో, పంజాబుకు హోంయూలు ఆఖరుకు రావలసి వచ్చునట. దక్షిణహిందూదేశమున గల బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశ్వర సమన్వయము హోంయూలు కష్టపడదని, వీరియుద్దేశ్యము. శంకరనాయరుగారి యూహ లెటులున్నను, కేంద్రప్రభుత్వ బాధ్యత గూర్చి వీరి యభిప్రాయ మేదియో తెలియలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నుంచి, రాష్ట్రములందు స్వపరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టుట సాధ్యమని దోచదు. హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయమునను, శంకరనాయరుగారనుకొనినంత దుస్సాధ్యమని తోచదు. రాష్ట్రములమధ్య పోటీపెట్టుటవలన నూతన కలహకారణము లుదయింపవచ్చును. ఎట్టి హోంయూలు విధానమును నిర్ణయించినను, దానిని సంపాదించు టెటులను ప్రశ్నముఖ్యము. ఆ ప్రశ్నను గూర్చి శంకరనాయరుగారెట్టిచూచన గావించుట లేదు.

రైల్వేలు: ఆంగ్లోయిండియనులకు ప్రత్యేకపుగదులు రైల్వేలలో, ఆంగ్లోయిండియనులకు ప్రత్యేకపుగదుల నమర్పుట ఎంతమాత్రము సమంజసము గాదని ప్రజలు చాలకాలమునుండియు భావించుచున్నారు. హైకోర్టులు కొన్నిటిలోగూడ ఇట్టి ఏర్పాటులు అక్రమ మను నభిప్రాయము తెలుపబడినది. ఆంగ్లోయిండియనులపట్ల ప్రత్యేకాభిమానము జూపుటకు కారణముగనుపించదు. దీనిని తొలగించవలయునని, నియోగిగారు చెచ్చిన చట్టము సామ్రాజ్య శాసనసభలో సంగీకరింపబడినందుల కెంతయు సంతసించెదము. దీనిని ప్రభుత్వమువారు కొనసాగించెదరో లేదో చూడవలయును. ప్రభుత్వపక్షమున సర్ ఛార్లెసు ఇన్సుగారు ముచ్చటించుచు, నియోగిగారిచట్టము సామ్రాజ్య శాసనసభలో చర్చింపదగినదిగాదని అభిప్రాయించిరి. ఈ న్యవహారము ఇన్సుగారను కొనినంత నిరర్థకమయినదిగాదు. హిందూదేశమునం దంతటను యీ విషయమై ఆందోళన జరుగుచునే యున్నది. ఆంగ్లోహిందవులపట్ల సానుభూతి జూపవలయునని ఇన్సుగారు కోరిరి గాని, సానుభూతి కవకాశము గనుపించదు. ప్రత్యేకపుగదులను దీసివైచినయెడల, భారతీయులతోబాటు ఆంగ్లోహిందవులను మామూలు బండ్లలో కూర్చునవలసియుండును. అప్పుడు అందరకును సమానపు హక్కు లేర్పడును. ఇంతకాలమునకు, దేశమునందు ప్రబలిన అక్రమము తొలగునేని ఎల్లరును సంతసించుట సహజము.

మిషనరీలు : మహాత్ముడు వాసింగ్టను నగరమున జరిగిన మిషనరీల సభయందు, రివరెండు జోన్నగారు ప్రధానవిషయములను కొన్నింటిని తెలిపిరి. క్రీస్తు ప్రపంచమునం దే కితిని తిరిగెనో, మిషనరీ లటులనే హిందూదేశమునందు ప్రవర్తింపుచో, వారి సందేశము వ్యాపించునని, గాంధీమహాత్ముడు తమతో బలికినటుల జోన్నగారు బలికిరి. మిషనరీలు తమమతములోనికి ప్రతివానిని కలుపుకొనుటకు ప్రయత్నింతురేగాని, వారి హృదయమును మార్చుటకు ప్రయత్నింపరు. క్రైస్తవ ధర్మానుష్ఠానమునకు ప్రజలను పురికొల్పురు. బాప్టా చిహ్నములం దెట్టిమార్పు గలిగించినను, చిత్తశుద్ధిగలుగనియెడల యివి ఏమాత్రము కొరగావు. గాంధీమహాత్ముడు మానవహృదయ పరివర్తనము గలిగించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. అందుచే నిజమగు మిషనరీ ఎవరయిననున్నయెడల, అతడు మహాత్ముడే యని ఎంచవలయును. వివిధమతప్రచారకులు, మహాత్మునిపద్ధతిననుసరించిన, ఆధ్యాత్మికసంపద ప్రపంచమునందు వృద్ధియగును. భిన్నమతములవారి మధ్య ప్రబలిన కలహము లంతరించి, ప్రేమయు, భ్రాతృభావమును పెల్లివిరియును.

పురుషోత్తమశాసన టాండనుగారు పురుషోత్తమదాసు టాండనుగారు దక్షిణ హిందూదేశమున హిందీప్రచారమును జయప్రదముగనిర్వహించి, స్వస్థలమునకు బోవుచున్నారు. హిందీభాషను భారతీయులు తప్పక నేర్చుకొనవలసిన యావశ్యకతను వీరు చక్కగ నిరూపించిరి. విదేశభాషకు దాస్యమునలుపుటవలన, ఇంతవరకు పెక్కునష్టములు గలిగినవి. హిందీభాషను సామాన్యభాషగ వాడుటవలన జాతీయభావము దేశమందంతటను వ్యాపించును. బెల్గాంకాంగ్రెసుసభలో గాంధీమహాత్ముడు హిందీభాషయందే ప్రసంగించెను. పలు పురుషోత్తమభాషలందే ప్రసంగించిరి. రాబోవు కాంగ్రెసుసభలో హిందీభాష యగ్రస్థానము బడయుననుటకు సందియములేదు. హిందీప్రచారము విషయమై ఆంధ్రదేశమిదివరకు విశేషశ్రద్ధవహించెను. ఈసంవత్సరము కద్దరునిర్మాణముతోబాటు, హిందీభాషా వ్యాపకముగూడ చురుకుగ కొనసాగునని నమ్మెదము.

గుత్తపుపంచెములు వివిధరాష్ట్రములందును, గుత్తపుపంచెములు జూదములకింద పరిణమించుచున్నవి. అధికారుల యభిమానాదరణములకింద నివి జరుగుటచే, వీనికి ప్రజలు డబ్బు నెంతయినను దండుగ బెట్టుచున్నారు. కొన్నికుటుంబములు కూలిపోవుచున్నట్లు లగూడ తెలియుచున్నది. బొంబాయిపంచెములలో డబ్బునంతను కోల్పోయి, నిరాశాభరితుడై యొక మహమ్మదీయుడు భార్యను, పిల్లలను హత మొనర్చినట్లు, ఇటీవల అస్సామీయేటెడువెన్ను వార్తలు తెలియబరచెను. ఇట్టిజూదముల నింకను ఆదరించుట ఎట్టి యక్రమమో యూహింపవచ్చును. ఈ విషయమై ప్రజలలో తగిన ప్రజాభిప్రాయము గలిగించుట అత్యవశ్యకమని తోచును.

ఎవరెస్టు శిఖరము బ్రాంకరుగారు నడిపిన వాయువిమానము దార్జిలింగుకొండలపైకి బోయి, హిమవత్సర్యముపై పడునేడువేల అడుగుల ఎత్తు ఎగిరెనని తెలియుచున్నది. యంత్రము సరిగనున్నచో, ఎవరెస్టు పర్వతముపై నెగురవచ్చునని, బ్రాంకరుగారు హించుచున్నారు. కాలినడకను ఎక్కుటకు సాధ్యపడని పర్వతశిఖరము, వాయువిమానప్రయాణము వలన చేరుటకు సాధ్యపడవచ్చును. ఇంకను ముందెట్టి యభివృద్ధి గలుగునో చూడవలయును.

ని దేశ వార్తలు

జర్నలి రహస్యపునిధానములు

తీవ్రమగుచర్చ ప్యారిస్, జన 29:—జర్మనీనిగూర్చి ప్రభుత్వమువారి కలంబించవలసిన విషయమే హెరియటుగారు వ్రాసినలేఖకు ప్రాంసులో ఆందరకుడు బంచిపెట్టవలెనని ప్రెంచిపార్లమెంటులో 541 మంది సభ్యులముగూ, 32 ప్రతిపాలముగూ తీర్మానించిరి.

జర్మనులకోపము బెర్లిన్, జన 29:—ఇంతవరకును సఖ్యత, శాంతినిమిత్రము పాటుబడుచున్నారనుకొనవచ్చు హెరియటుగారు ఇంతవ్యగ్రభావముతో వ్రాసినసంగతులు జర్మనులకు చాల ఆకాశం గమును గలుగజేసెను. హెరియటుగారి యుపన్యాసము చాల సంచలనమును రాచకీయపద్ధతున గలుగజేసెను. వార్తాపత్రికలు చాలకోపముగనున్నవి. బోక్స్ జ్యూటింగు పత్రిక నూతనశాంతికాంత్యమునుపేర ఇట్లు వ్రాయుచున్నయది. హెరియటుగారి యుపన్యాసమునకు ప్రెంచి ప్రజాస్వామ్యవాదులు, సాంఘికవాదులు, శాంతివాదులును జర్మనీ తరతరములవరకు రాచకీయపైనిక ఆధిక్ విషయములలో తిక్కులేనిస్థితియందుండవలెననే కాంక్షించుచున్నారు. రైసు సరిహద్దుగానలె ననుచున్నారు. పత్రికలలో మాట్లాడిన మండి ఇటులనే కోపముగ వెలుపుచున్నాను. హెరియటుగారి యుపన్యాసముచే చాలమంది జాతీయపక్షము లో కేరెడరని అనుకొనుచున్నారు. ప్రాంసుతో బంధంబడిక జేసికొనుట బడదనుకొనుచున్నారు.

హెరియటుగారి ప్రత్యుత్తరము ప్యారిస్, జనవరి 29:—నిన్నటిదినము హెరియటుగారి యుపన్యాసము సాంఘికవాదులకు చెగటుగ దోచెను. తమ ఆయుధాలను జూపి టెటు నీయకుండెదమని నూచించిరి. అతి ప్రశంసయతో తువకు ఘోరముగ చర్చజరిగినపిమ్మది తీర్మానము సంగీకరించిరి. ఎట్లయితేనేమి సాంఘికవాదులను తృప్తిపరచిరైటు, సెంటరు పక్షమువారిని చేరదీసికొని హెరియటుగారు రాజకీ వచ్చిరి. నిన్నటిదినము విందుకు పోయియుండుటచే తన యుపన్యాసము నుండి కొన్ని వాక్యములకు తీసికేవవలసి వచ్చిననియు జాతీయమితివ్వారా జర్మనీతో బంధంబడిక జేసికొనుటకు ప్రయత్నించవలెనని శాంతి సపేక్షించువారిని స్వీకారత్ర్య ఆశయములుగలవారిని కేడుకొనుచుంటిని హెరియటుగారనిరి.

ముప్పియుద్ధశూరుడు అని ప్రసిద్ధిగాంచిన జిమ్మిత్రిక్లాంగుగారుచరిపోయిరి

ప్రాపంచిక వైమానిక పయనము ఇటలీ ఏర్పాటులు కోమ, జనవరి 29:—కోమనుండి హేమాసములో ప్రాపంచిక వైమానిక యాత్రను గావించుటకు ఇటలీవైమానిక వాయుకుడు ప్రయత్నించుటకు రెండుపురుషులు. సిద్ధి నుగూ బయలుదేరెదరు. 5500 కిలోమీటరుల దూరము పయనమొనరు.

నల్లమందునభ

ప్రతిష్ఠాపనము

అమెరికా పరిశీలకసంఘము

లండన్, జనవరి 29:—కేంద్ర మత్తుకదార్థముల సంఘము నొకదానిని వాణిజ్యమితివా రేర్పాటుకేయుటకు పార్లమెంటు రంగీకరించినది తెలిసి పెంటులో దీని కిష్టములేని వారందఱును గోలపెట్టుచున్నారని వాషింగ్టన్ నుండి మార్చింగుపాస్టు వత్తి కా విశేషం చెబుచున్నాడు. యునైటెడ్ స్టేట్స్ లకు సమృద్ధి కలుపుటకు ముందు ఎంతవరకు వాణిజ్యమితివారితో కట్టుబడెదరో తెలియజేయవలెనని ఇందుల కిష్టములేనివారకు గుఱున్నారు.

అంతర్జాతీయచర్య విఘటనము

లండన్, జనవరి 30:—జీనీవా నల్ల మందునభనుగూర్చి వ్యాఖ్య యొనర్చుచు ట్రెన్సువల్ కి ఇట్లు వ్యాఖ్య యొనర్చుచున్నది. ఇంకను వంగుకంగు, మకవో, ఇపాను, మున్నగునభిలములకు ఇంకను నల్లమందు విస్తారము ఎగుమతి యగుచున్నది. అతాంతము విషయములో ప్రైముట్సు సెలెక్షన్లు ప్రభుత్వ హస్తమునందు. అందుచే ఈనల్లమందు వ్యాపారము సెలెక్షన్లుకు పూర్వకానవచ్చును. మొదట చీనా ఈవిషయమై సర్దుకొన్నదాని ఇతరులు ఏమి చేయుటకును వీలులేదు. ప్రతి ప్రభుత్వమువారును ఈవిషయమై సమర్థతతో పనిజేసిన మనము దానిని సాధించుటకు వీలుగను. ప్రస్తుతమున అంతర్జాతీయ చర్య వీలుగాకనుటచే ప్రస్తుతమునవరకైన (బిటిషువారు స్థానిక వాద్యతకు జహించుటయే ఉత్తమధర్మి.

చీనాటడ దొంగతనము

నాకా సంరక్షణము

లండన్, జనవరి 29:—ఉపద్రవముగల ప్రదేశములందు నాకలను ఓడ దొంగలపాలు గావడం గాపాడుటకు నియమించబడిన సంఘమువారి నివేదికమును హంకాంగు ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి. నాకాదళములకు పరిశీలనాధికారము నిచ్చిన ఓడలకు అంత ఉపద్రవముండదని నూచించిరి. ఇదితరతా చేసిన కాపురము నర్తకనాకలకు లేనిపోని భారమును తెచ్చి పెట్టెదనని. అన్నిటినినీ వీలగునట్లుల సాయుధనాకలను రీక్షింపిని హెచ్చుజేయవలెనని.

చీనాపొరాటము

విరోధములు అంతరించుట

హ్యంగు పే, జనవరి 29:—చీనా షేయూన్ గారు జపానుకు పోవుటచే విరోధములన్నియు అంతరించినవి. సాయుధరైలుబండి నేటి సాయంకాలము లూయంగు హిసింగు తాలూకు 50 క్లెయిరపియనులతో హ్యంగు పేకు వచ్చినది. విరోధములేకనే వారు రైల్వేస్టేషనును స్వాధీనము జేసికొనెను.

విశేష ప్రభుత్వమువారు పరిశీలు అనుకూలపడుచున్నవనుకొనుచున్నారు. నగరముచుట్టు ప్రక్కల ఇక నెంతమాత్రము పొరాటము జరుగరాదని లూయంగుసింగుగారు త్రవపుజేసిరి.

బంగారు ఎగుమతినిషేధము

త్వరలో పీసీ చేయవలెను

లిపుగారి ఆభిప్రాయము

లండన్, జనవరి 29:—వెన్నెమిల్ల వ్యవస్థాంకు బంగారు ఎగుమతితీరుగూడదన నిషేధము 1925 ఆఖరున పూర్తియగునని తెలియజేసిరి. గోల్డ్ రిజర్వులను గూర్చి సహకారముతో పనిజేయుటకు ఒక విధానమును తయారు చేయవలెనని. మరల బంగారుధర సమానముగ ఏర్పడుటచే అంతర్జాతీయ చర్యకు పకు లాభముగ నుండునని.

పాకియుత్పాదమునకు 3,30,000 పాసులను వసూలు జేసితి.

యుద్ధ పరికరములను

తయారు చేయుట

క్రొవ్వు కర్మాగారము

లండన్, జన 27:—రాత్రి 1/50. జర్మనీ, ఆర్థెంట్సుకు, సప్లయినిమిత్రము వోయిలరులు, టూర్నిషోపడవలకును ఆర్థెంట్సుకుచే తెలిసి మిత్రమండలి ఆఉ త్రవపును రద్దుజేయవలెననియు, లేనిచో క్రమవర్తన దీనికొనడమనియు, వెర్నెయి ల్సు ఒడంబడికకు భిన్నముగ ప్రవర్తించినవారగుదురనియు జర్మనీలకు కలుగునీరి. ఆఒడంబడికలప్రకారము జర్మనీలో మిత్రమండలి అనుమతి లేనట్లే యుద్ధసామగ్రిని తయారుచేయకా పడువరకులను తెలియజేసిరి.

మరాఠో పరిస్థితులు

మరల స్వయీను చిక్కుకొనుట

లండన్, జన 30:—అబ్దుల్ కరీం రెయినులీయుద్ధమును జాగ్రత్తగ కనిపెట్టిమాడవలెననుటచే మరల మరాఠోలో ఆయా తెగలవారు పోరాటమునకుదీగరి తెలియచున్నది. మరల స్వయీను ఇందులో తిగుల్కూనవచుచున్నాడు. అబ్దుల్ కరీంగారి మనుష్యులను రెయినులీయుద్ధమును కొన్ని గ్రామములను తగులబెట్టిరి. రెయినులీగారు ఆయాధములన్నిటిని స్వాధీనము జేయవలెనని అబ్దుల్ కరీంగారు గోరిరట. రెయినులీగారు నిరాకరించుటచే టుజర్లు అను పవిత్రదేశమును ముట్టడించిరి. ఘోరమగు పోరాటము జరిగెను. ఉభయపక్షములవారికిని అపారమగునష్టములు గల్గెను. రెయినులీ అతని అన్నకొమారునకు వీర్రువగుగాయములు తగిలెననుచున్నాడు. రెయినులీగారు ఇప్పుడు తజర్లులో బందీగ నున్నాడు. దీనిని రిపులు పట్టుకొనిరి.

మరల విరోధములు

ప్రారంభమగుట

లండన్, జన 30:—స్వయీను వైమానికులు తలరటను బాంబులతో ముట్టడించిరి. ఇది 27 లేదీని జరిగెను. స్వయీనుతో మరల త్వరలోనే పోరాటము జరుగగల డనుచున్నాడు.

ఇంగ్లండులో గోదములు

ఒకేధరకు విక్రయించుట పడదు

లండన్, జనవరి 29:—సర్ విలియం ఎస్టారు నికల్సంగారు ఆచరణవాద్యతల విచారణసంఘమునెదుట ఇట్లు చెప్పిరి. గోదములన్నిటిని జేర్చి ఒకేధరకు విక్రయించుట పడదు. ఇంగ్లండులో గోదములను పండించుటకు ప్రయత్నించక సరకు తెప్పించి యభివృద్ధిజేసి పెద్దముత్తముగ బెట్టుకొనవలెను. ఇంగ్లండులో తయారగు గోదములు మంచివే. దిగుమతి చేయబడిన గోదములు చాలవరకు, ఇంగ్లండులో తయారైన గోదములు తేమతో గూడుకొనుటచే, మంచివి. అందుచే ఇంగ్లండు దేశములో పండించుటకంటె వైనుండి వచ్చిన సరకును ఎక్కువ జాగ్రత్తగ జేయవలెను.

క్రైస్తవమతము

నవలంబించని ప్రదేశములో

క్రైస్తవ దేవళములు

వాషింగ్టన్, జనవరి 29:—ఇండియాలో క్రైస్తవమత ప్రచారకులు ప్రాచ్యదేశము పూర్తిగ పాశ్చాత్యవిధానము నకు లంబించినట్లుల జేయుటలేదనియు క్రైస్తవ మతమునందు తమం తటతామే ఆభిరుచిని గలుగజేసికొననట్లుల జేయుచున్నారనియు తివరెండు స్టాన్లీ బోన్నగారనిరి.

క్రైస్తు ప్రపంచములో అనతరించుటలు క్రైస్తవమత ప్రచారకులు ఇండియాకు వచ్చిలేని సార్థకము గాంచుట కభ్యంతరముండదని గాంధీగారిని రనిరి.

జాతిద్వేషమును తొలగించుటకు ప్రయత్నించవలెనని ఓల్డహోం (లండన్) గారనిరి. ఇండియా మక్లాంకా, (అఫ్రికా) హర్ల జర్మగారు ప్రస్తావించిరి.

ట్రాప్స్-గారి స్థానము

ప్రాంతీకా రాక్రమించుట

మాస్కో, జనవరి 29:—సైనిక నాకాధిపత్యమునుండి ట్రాప్స్-గారిని తొలగించుట ప్రాంతీకారిని నియమించిరినని సావియట్లు కేంద్ర శాస్త్రనిర్వాహకవర్తమానాకు ప్రకటించిరి. పూర్వము ప్రాంతీకారు మాజీవియలో ఒకరైతుబిడ్డ. ఇతడు మాస్కో-ప్రపంచ పాల్కొనెను. 'జాతపాలనమున రీ పర్యాయములు క్షీణింపజేసెను. రెండు పర్యాయములు ఉరికిత విధింపబడెను. తుదకు సై నీరియకు 10 దేండ్లు ప్రవాసమున కంపడిరి. సైనిరియానుండి తప్పించుకొని పారిజాయి విప్లవ కార్యాలయముల నేర్పాటుజేసిరి. కోల్పకు, క్యాంగ్-గో-ప్రతికూలముగ సైన్యములను నడిపించెను.

కెయిరో హత్య

ఇద్దరిని అరెస్టు జేయుట

కెయిరో, జనవరి 29:—మతప్రతిపాసఅందు పని జేయుచున్న మహమ్మదు యిస్సాయిలుగారిని సర్దారు హత్యచే చాతగాలో బట్టుకొనిరి. ఆందోళనమునకు పేరకైన దాక్టరు చపితుమన్నుగారు మరల అరెస్టుచేయబడిరి. కెయిరో జిల్లా శిక్షకు అధ్యక్షిగ వాప్తపక్షమున ప్రయత్నించుచున్నాడు. నరంబులలో మొదట ఇతనిని అరెస్టుజేసిరి. సాక్ష్యము లేకపోవుటచే వదిలిరి.

విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్ర నమ్మె

యూనియను (సంఘము)వారి కోర్కెలను నిరాకరించుట

లండన్, జనవరి 29:—ట్రేడ్ యూనియనులో జేరని రీవుగారిని పనిలోనుండి తొలగించవలెననియు అతడు మరల యూనియనులో చేరుటకు దరఖాస్తు జెట్టుకొనవచ్చుననియు కోరగ, దానిని పరస్పర అభీనువారు నిరాకరించిరి. రీవు ఒక్కడే పనిలో ఉన్నవాడు. గునుపాటు, సందేశములు, ప్లానులు గీయువారు మాత్రము కాలక్షేపము జేయుచున్నారు. అంత ఇబ్బంది లేకుండ పనిసాగించెదమని అధికారు లనుచున్నారు.

రాయబారము చెడిపోవుట

శనివాండ్రును, పర్వ అభీనువారికిని వ్యవహారము చెడినది. మరల సభ విషయమై ఏర్పాటులు చేయలేదు. కేపు పనికాండ్రందరును సభ సర్వీస్లు తక్కినసంగతులు ప్రకటించబడును.

లాయడ్ జార్జిగారి తరువాత ఎత్తు

లాయడ్ జార్జిగారు ప్రభువులసభలోనున్న లిబరలుపక్ష నాయకుల్యమును వదులుకొను నని తెలియజేయుటచే లాయడ్ జార్జిగారు తగాదాజేయుననుచున్నారు.

లాయడ్ జార్జిగారు లిబరలుపక్షమునుండి తొలగడరని డెయిలీఎక్స్ప్రెస్ పత్రిక రాజకీయవిశేషం చెబుచున్నాడు.

ఏథెన్సు మతాచార్యుడు

కాన్స్టాంటినుపోలిసుండి వెజలగొట్టబడుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 30:—కాన్స్టాంటినుపోలిసుండి ఏథెన్సు మతాచార్యుని వెడలగొట్టుటచే చాలభయముగల్గెను. ఏథెన్సులో మిత్రమసంఘమువారు మతాచార్యులకు మరీకొండకును అధికారపుత్రముల నిచ్చినవరువాత వెడలగొట్టుటచే ఇది గ్రీకు తురుష్కప్రజలకు హుచ్చుకొను ఒడంబడికకుభిన్నముగ తురుష్కలు ప్రవర్తించినవారైనని ఏథెన్సు ప్రధానామాత్యుడు తెలియజేసెను. లాసేను ఒడంబడికకు భిన్నముగ తురుష్కలు ప్రవర్తించిన విచారమును జాపుటకు పార్లమెంటుసభ నాపుజేసిరి. తమ ఆక్షేపణను అసమ్మతిని ఇందుమూలముగ తెలియజేసిరి. ఈ విషయమై మైలితో నున్న అన్ని ప్రభుత్వములకు తంతిమూలముగ తెలియజేయదని ఏథెన్సు పార్లమెంటు అధ్యక్షుడు తెలియజేసెను. పరిస్థితులు వరిముల్లువాటముగా నున్నవనుచున్నారు.

లిబరల్స్ భౌతిక శాస్త్రము

అండ్రియోస్ గారి నాయకత్వము

లండన్, జనవరి 29:—దేశమునకు లిబరల్ సిద్ధాంతములను వ్యాపింపజేయుటకు లండన్ లో లిబరల్ పత్రికలు వారందరను సమావేశమై 1800 ప్రతినిధులు వచ్చిరి. అస్పిక్ట్రు, లాయిడ్ బాక్స్, సర్ బాన్ బ్రెయిన్ గార్డ్ల వచ్చిరి. సర్ బొన్ బ్రెయిన్ గార్డ్ల అస్పిక్ట్రు గారి వల్ల రమ విశ్వాసమును తెలియబ్బిరి. అస్పిక్ట్రు గారు నాయకత్వమును వహించి తమని సదేహించవలె ననిరి. సార్వభౌమము అస్పిక్ట్రు గారికి ఎరర్ బిరుదము నిచ్చినందులకు గర్వపడుచున్నా మనిరి. (సంతసము)

అస్పిక్ట్రు గారికి బహురథమును బట్టిరి. తన నాయకత్వమును వదిలివెట్టలేదని అస్పిక్ట్రు గారు చెప్పిరి. లిబరల్ సిద్ధాంతములు ఇంకను అరిష్టాపుటలేదని నాటిసభ తెలియజేసెను.

లాయిడ్ బాక్స్ గారు అస్పిక్ట్రు గారి నాయకత్వమును నిర్వహింపజేయుట అంగీకరించిరి.

మల్లీశునంపుమువారి ఏర్పాటులు

లండన్, జనవరి 27:—29 తేదీని నేనునలు లిబరల్ కన్వెన్షనువారు లిబరల్ పత్రికలను మరల పునర్విధింపజేసి ఏర్పాటుజేయుటకు ఆలోచించెదరు. సంస్కరించబడిన నేనునలు లిబరల్ అసోసియేషనులో కలసి పనిచేయుటకు రాజకీయవిశ్వాసముగల ఒక అధికారిని నియమించెదరు. స్త్రీలను, యువకులను, కార్మికులను కేంద్రీకరణకు విశ్వాసులు జరుగుచున్నది. సామ్యముగూడ ప్రోత్సహింపజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ సామ్యమును ప్రజాస్వామ్యమున కనుకూలముగ వాడవలె ననుచున్నారు.

కార్మిక తరగతుల ప్రాతినిధ్యము

1/3 వంతు అధ్యక్షము కార్యానిర్వాహకవర్గములో అధికారులు స్త్రీలను గాని అసంఘమును అసంఘముతో కేంద్రీకరించరాదనుచున్నారు. 25 స్త్రీలను ప్రధాన కార్యానిర్వాహకులుగ నియమించి తీరవలెను. పారిశ్రామిక వ్యవసాయ తరగతులవారికి తగిన ప్రాతినిధ్యము నీయవలె ననుచున్నారు. వీరు కళలకు వచ్చుటకు అధిక సహాయము చేయవలె ననుచున్నారు.

రాజా సర్ హరిసింగు

అంగరక్షకుడు ఆర్థరు గారు పట్టిలపైగింపజాలమనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంబివార్త)

లండన్, జన 30:—భూర్యము సర్ హరిసింగు గారి అంగరక్షకుడుగనున్న ఆర్థరు గారిని పట్టిలపైగింపజాలమని (పెంచు) ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. దొంగసాము తీసికొన్నందులకు ప్రాంతంలో తామే నిచారించెదమనిరి.

సూడానుపరిస్థితులు

జగులులుపాపాగారి ఆక్షేపణ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంబివార్త)

కయికో, జనవరి 30:—బ్రిటిషు విదేశాంగ కార్యాలయమువారికి వాస్తవములను తెలియజేయు జగులులుపాపాగారు అరెస్టుకు భావతో నిట్లు తెలియజేసిరి:—ఈజిప్టుపార్లమెంటు, ప్రతినిధిప్రభుత్వము తేనెత్తు సూడానులో బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు జేయుచున్న చర్యలు బాగులేవు. వీనివలన పాపరాజు అధికారమునకు గవర్నరు జనరలుకు ఇచ్చివేయబడెను. సూడాను సైన్యమును అసలు సైన్యమునుండి విడదీయబడినది. దీనినిజూడ సూడానును ఈజిప్టునుండి విడదీసెదరని తోచుచున్నది. సూడాను ఈజిప్టుతో కలసియుండెదమని తెలియజేసినను బ్రిటిషు వారు ఈజిప్టువారిని సూడానునుండి వెడలగొట్టిరి. మాంచెస్టరు పరిశ్రమకు కావలసిన ప్రతిని సూడాను ఉత్పత్తిచేయును గాన దానిని బ్రిటిషువారు వికలమనుకొనిరి. అందుచే ఈజిప్టుకు వ్యాపారమును గలుగజేయువలెను. ఈజిప్టు సూడానులేనిదే బ్రతుకుట కష్టము. సూడాను ఈజిప్టునుండి విడిపోయి బ్రతుకజాలదు. ఇది గవర్నరుకల్పించుచే ఏకమైన సూడాను ఈజిప్టురాజ్యములను పశుబలప్రయోగముచే విడదీయవలదు.

జర్మనీయుద్ధమున వితంతువులైన స్త్రీలు

100 కి 36 వంతు మందికి మరల పెండ్లుజరిగెను (బ్రిటన్ దేశమున జర్మనీయుద్ధములో భర్తలనుగోల్ఫ్ యిన్ స్ట్రీలలో 100 కి 36 మందికి మరల వివాహములుజరిగెను. వారు మరల పెండ్లియాడినందున ఫించెనులు రద్దుచేయబడెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఇదివరకు 2,500,000 (స్త్రీలు పిల్లలుకలసి) మందికి ఫించెనులుచ్చియుండిరి. ఇప్పుడు 2,50,000 మందికి పెండ్లియైనందున 2,150,000 మందికి మాత్రమే ఫించెనులు యిచ్చుచున్నారు. ఫించెనులక్రింద పాలుకు దామాషాను 72,380,000 పానులు వ్యయమగుచున్నది.

థిల్లిలో ఐకమత్యోపసంఘము

ప్రతిదినమును నభిలు జరుగుచున్నవి.

హిందూమహమ్మదీయమైత్రీ సమస్యయే ప్రధానముగా నున్నది. భారత కావనసభలుగూడ కాళ ప్రాద్దుపోవువరకును జరుగుచుండుటచే తీవ్ర కలుగుటలేదు. త్వరలో కొంత విశ్రాంతి కలుగును. అప్పుడు చర్చ బాగుగా జరుగును. సత్యమూర్తి గారు 29-వ తేదీరాత్రి చెన్నపురికి బయలుదేరిరి. “లక్ష్మీ” బడంబడి కను సవరించునెడల మిశ్రమనియోజకవర్గమునే యేర్పరచవలెను. ప్రత్యేక నియోజకవర్గం రాత్నాల్లిమనియే నిర్ణయింపవలెను. జనసంఖ్యనుబట్టి అల్పసంఖ్యకులకు స్థానముల నిర్ణయింపవలెను. వంతుల నిర్ణయము అన్ని రాష్ట్రములకును ఒక్కరిగానే యుండవలెను. ఈపద్ధతి అంగీకరింపబడినచో జనసంఖ్యను బట్టి మిక్కిలి తక్కువస్థానములు లభించగలసంఘములకు ప్రత్యేకముగ ప్రతినిధులసంఖ్యను పాల్పించవలెను.

స్వరాజ్యవిధానమును సిద్ధపరుచుటకు దాక్టరు లిసెంటు గారి అధ్యక్షతక్రింద మరయుక ఉపసంఘ మేర్పరుపబడెను. అసంఘమున నేనుగూడ సభ్యుడనుగా నున్నాను. రాజకీయములం దన్నిపక్షములవారును కలసి చేయుగలవనిని వీరు ముందు నిర్ణయింపవలెను. అన్నిపక్షములవారును కాంగ్రెసులో చేరుట కేర్పాటు చేయవలెను. దేశీయులలో ఏకీభావము కలిగినదని బ్రిటిషువారికి స్పష్టపరుపవలెను” అని సత్యమూర్తి గారు నుడివిరి.

కానాటు రాజదంపతులు

లక్ష్మణపురము, జనవరి 30:—కానాటు రాజదంపతులు పంజాబునకు బయలుదేరిరి. వీరియారాణిగారి సంస్థానములో మూడువందల పానుల కాలక్షేపముజేసిరి.

అమృతసరము, జనవరి 30:—నేను ఫోనుండి కన్నాటు రాజదంపతులు, మధ్యాహ్నము ౧0:15-40 కే యూరు తేరిరి. వారికి ఘనమగు స్వాగత మివ్వబడెను. ఇచ్చటనున్న కాంటన్ మెంటులోనికి బోయిస్కాట్సుక్రమదళమును (ఈశ్వరము తో వీరికి సంబంధముగలదు) జూచిరి. సాయంకాలము సైనికులొక్కొక్కరితో గలసి యల్పాహారములను దీసికొనిరి.

తేనెటియదయము ౧0:15 లకు లాహోరు జేరుదురు.

కానాటు దంపతుల యాగమనము

లాహోరు, జనవరి 31:—కానాటుదంపతులు ప్రత్యేక కపుబండిలో నేనుగం 10 లకు వచ్చిరి. గవర్నరు మొదలగువారు రైలువద్ద వారి నాహ్వానించిరి.

క్రాంతి పాఠశాల

బొంబాయి, జనవరి 29:—బొంబాయి గవర్నరుగారు బార్లెను పాఠశాలను తెరిచిరి. ఈపాఠశాల 110 సంవత్సరముల క్రిందట స్థాపింపబడెను. క్రమతరు మది బైకుల్లా (బొంబాయిలో కొకభాగము) యుండున్నది. కాని యిక్కముం దచటనుండుట పిల్లల కారోగ్యవంతులుగాదని, హులారీయను స్థలములో 250 యొకరముల కేటలో నూతనముగ వికలముగ గట్టుచున్నాను. ఈపాఠశాలకు విరాళము లాంగ్లేయులే యిచ్చి, వారిపిల్లల యుపయోగమునకే యుయినను, హిందువులగుడ తేచ్చుకొనుచున్నారు. పాఠశాల 200 బారు, 200 బాలికలు జరుపుకొనుటకు పిలువబడి. గవర్నరుగారి కొకబాలునికని, వారిభార్య యొక్క బాలికకును ప్రతివత్సరము బహుమాన మిచ్చెదమని ప్రకటించిరి.

రాష్ట్రీయక్రాంతిసంఘము

సత్యదేవస్వామిగారిని ప్రచారము చేయుగోరుట శ్రీ సత్యదేవస్వామిగారి రిటేషన్ పోస్టాల్స్ దేశముల నుండి వచ్చిరి. వీరు రాష్ట్రీయసంఘంకలను సంచారముచేసెదరు. 28-వ తేదీని నాగపూరులో నువ్వననెంచిరి. అనాడేబయలుదేరి వార్ధాకువచ్చిరి. వంగరాష్ట్రీయమువారికి రాష్ట్రీభిక్షాసము మిలిమిరినది. మహారాష్ట్రీయగుడ వాణివలె నట్టిపారబాటును చేయగూడదు. అచరజానుకులనుగుప్రదర్శి నవలంబింపవలెను. ఈవిషయమున మహారాష్ట్రీయ ప్రకటనసీయలు. వికలత్యము ను కలిగించినందులకు మహాత్మునకు వందనములు అని స్వామి నుడిచెను.

దక్షిణ హిందూదేశపు రైల్వేసంఘము

తిరుచనాపల్లి, జనవరి 28:—దక్షిణ హిందూదేశపు రైల్వే స్థానికసలహాసంఘమువారు చెన్నపురిలో జనవరి 24 కేనివారమునాడు వి. సి. స్కాటుగారి యధ్యక్షత క్రిందగభ జరిపి. సభలో నీక్రింది తీర్మానములు గానింపబడెను.

1. చాలదూరముపోవు మూడవతరగతి రైల్వేబండ్లయొక్క పాకీడోడ్లయందు చాలినంత నీటివసతిగలగాక జేయుటకు.

2. తిరువేండ్రము స్టేషనులో నెక్కువ తెలుగురునిచ్చు దీపములనుంచుటకు, స్టేషనునుంచు రోడ్డును చెడబుజేయుటకు మూడవతరగతివారి పోకర్తమునకై యాచెయిటించుగదిని పెద్దదిజేయుటకును.

3. తిరువాన్కూరు మహారాజుగూడ (సూటునెత్తును) వివాద రాత్రులందు బండ్లను నడుపగూడదనునది యాలోచించి యిటుల జేయుటవలెన (ప్రయాణికుల కిబ్బందులు గలుగునుగాన పిలువదనియు).

4. లేమనూరు స్టేషనుచేరు శాలకాలమునుండి యుండుటచే మార్పుటకు పిలువదనియు, కాని స్టేషనువద్ద తిరుపునాధురాయి దేవాలయమునకుబోవు వారిచ్చట దిగవలయునను ప్రకటనను జేయుటకును తీర్మానించిరి.

భూరివిరాళము

లాహోరు, జనవరి 30:—ఈనడును లాహోరు వచ్చి తొలిసారి సనాతన ధర్మకళాశాలకు వచ్చినందులకు బర్మాను మహారాజుగారు కళాశాల పునకభాండగారమునకు రు 1000 లు, బర్మానుమహారాణి బాలికాపాఠశాలకు రు 1000 లు నిచ్చిరి. కళాశాల ప్రకృతికాస్రామియధ్యయమునకును, పరిశోధనాలయమునకు రు 10,000 నిచ్చెనుని వాగ్దానముజేసిరి. వట్టణములోని క్షత్రియసంస్థ లనేకములకుగూడ విరాళములనిచ్చిరి.

ఇండియాగెజటు

రెల్వీ, జనవరి 30:—ఈక్రింది యింకములు గెజటులో బ్రచారము గాబడినవి.

కావనసభాకాళి

రాష్ట్రీకావనసభలో బ్రవేశపెట్టబడినవిల్లు కావనసభ ము గియులోపల జర్నలురానియెడల, నావిల్లు యంతతించునటులే యెంచబడును.

కోకళాళి

కచ్చినుండి సారాయముల దిగుమతి నిషేధింపబడినది. పి. యస్. ఛౌదార్యురగారు కష్టమును అనిపింతుకలే క్కరు బొంబాయినుండి మదరాసునకు మార్చబడిరి.

విద్యాశాఖ

మదరాసులో డైరక్టరుఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షను (విద్యాధికారి) గాను ఆర్. లిటిల్ హేల్సుగారు భారతప్రభుత్వమునకు ఎడ్యుకేషనులు కమిషనరుగా నియమింపబడెరి. వీరు యెనిమిదిసెలలు సేవచేసికొని నరిచిగారిస్థానమున నియమింపబడిరి.

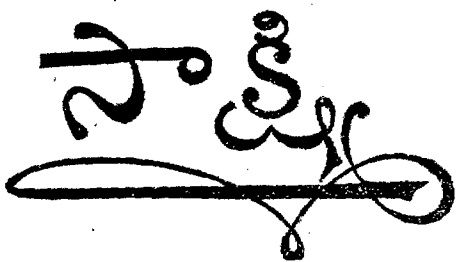
ఒక ఎజవా స్త్రీని

పాము మోహించుట

తిరకరియూరులో నెపుడు జరుగుచున్నది ఒక ఎజవాస్త్రీ తన భర్త తన్నుధిక్కుగా ప్రేమించుటలు చేయుటకు ఒకవాంత్రినని సహాయమున నొక ఆవరణ దారమును తయారుచేసెను. నాని నొక పాము లి నె నె. ఆ ప ప్పటి నుండి యు ఆ పా ము ఆ స్త్రీ తలపైను కేరిముపైను మార్పుండి ఎల్లప్పుడును ఆమెను ముద్దుపెట్టుకొనుచుండును. దానిని పారదోలుటకు మాంత్రికులు చాలప్రయత్నిములుచేసిరిగానిసాధ్యపడలేదు. కొన్నిరోజులనుండి యిటులజరుగుచున్నది అని ఒకరు తిరుక్కరియూరునుండి వ్రాసిరి. (మదరాసు మెయిలు.)

గృహసంబంధములగు చిక్కులనలన డాక్టరు దేశాయిగారు బొంబాయినుండి మరీయొక్క గ్రామమునకు వెళ్లి రహస్యముగా నుండిరని తెలియుచున్నది.

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు వంతులుగారి

మొదటిభాగము 2-0-0
రెండవభాగము 2 0 0
మూడవభాగము 1-8-0
నాల్గవభాగము 1-12-0

ఇదియొక యపూర్వ మైన గ్రంథరాజము. కథ గాదు. కల్పనముగాదు. ప్ర బంధ మంతకన్న గాదు. పు రాణోపాసనసంబంధమునలే గాదు. చిత్రముగ గ్రంథముల చదువుడు! చదివి యానం

దింపుడు! తెలుగుభాషలో నిదివఱకెన్నఁ దిట్టిగ్రంథము నూచి యెఱుంగము. జంఘాలకాస్త్రీ, కాలాచార్యులు, బొట్టయ్యకెట్టి, వాణిదాసుడు, సాక్షి అను విదుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపఁబడు విషయములు బహు చమ త్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కలగునటులు నవ్వు వచ్చుచుండును. ప్రయాణము చేయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండునప్పుడు - అనేక విషయములు దెలిసికొనగోరునప్పుడు - బాలురకు, యువకులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువులు కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాటు చదివినవా గ్రంథమును వదిలరు. మనోహరమును ప్రాంగభీరము నగు శైలి కుదుర్చుకొనుటకు విద్యార్థుల కింతకన్న నుపయోగకరమగు గ్రంథము లేదు. జంఘాలకాస్త్రీ యువవ్యాసభోరణి, కాలాచార్యుల రచనాపై పుణి, వాణిదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాకృత్తి సాక్షి విషయ నివేదనావైఖరి, అభిప్రాయసమంజసత చదువదగినవి. ప్రతియాంధ్రుడు, ప్రతిఆత్మ రాస్యమును ఈగ్రంథము చదువదగినది. ఒకయెడ సంభాషణచాతుర్యము - ఇంకొకయెడ పాత్రావిలసవైఖరి - మరియొకయెడ అపూర్వవర్ణనా గాంభీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును.

వలయువారు:—

పానుగంటి రాజారావు. విరావురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

EVANS

ఇవాన్సు లైమ్స్ అండు గ్లిసరైన్

వెంట్రుకలు పెరుగుటకుగాను దానిని ప్రతిదినము విడువక ఉపయోగించులయును. ఇది కలలోనుండు చుండు మొదలగు వాటిని తొలిగించి తల శుభ్రమును, చల్లదనమును కలిగించును. వెంట్రుకలు చూచుటకు అదముగా నిగనిగ లాడుచుండును.

మీరు దీనిని తీయటకు ముందు బుడ్డికి అంటించి యుండు ఎర్ర సీలును బాగుగ గమనింపుడు.

అదియే మీకు పూచి.

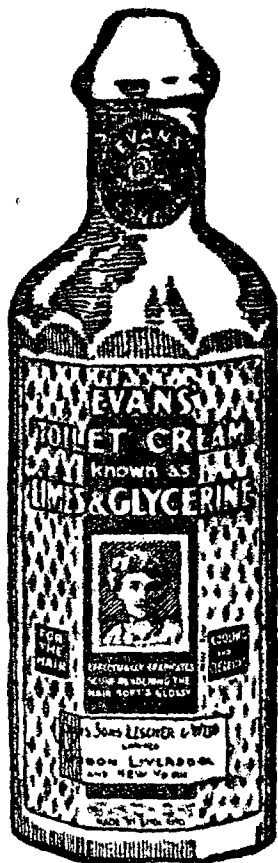
ఇవాన్సు సన్స్. లెశ్చర్ అండ్ వెబ్,

లిమిటెడ్.,

లండన్, అండు, లివర్ పూల్

ఇండియాకు గల రిప్రెజెంటేటివ్ విలాసము

పోస్టుబాక్స్ నెం 313 బొంబాయి

Get a copy of "Manufacture of Syrups"

ప్రతిసంవత్సరమున ఆయాముతువులలో లభింపఁజేయుటకై ఖరీదుగలకండి, కెమికల్స్ కంపెనీ మధురమైనద్రవ్యము, రుచికరమైనద్రవ్యము వరకును తయారుచేయువిధము అతిసులభశైలిలో ఆంగ్లభాషయందు రచింపబడినది. వాటిలో కొన్ని విలువగల బొవధ సంబంధమైన సుగుణములు ఉండుటమాత్రమే గాక ఎక్కువగా తయారుచేసిన వాంఛితార్థము గలదు.

(ప్రతి 1.కి ధర రూ 1.8-0, వి. పి. తపాలా ఖర్చులప్రత్యేకము.

వ్రతచోటను ఏజంట్లు కావలెను

Industry Office (Book Depot, A) 22, Shambazaar Road, Culcatta.

విద్యార్థులు కావలెను.

కాలాజా రోడ్డులో నెం 57/58 రు గల మా నూతన, విశాలమైన కట్టడమునందు మోటారు నడుపుటకును, మెకానిజము నేర్పుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.

15000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణముగల స్థలముగలదు.

తక్షణమే తెలుగు, ఆంగ్ల ప్రాస్పెక్టునునకు వ్రాసిన పంపబడును.

ప్రిన్సిపాల్

తంజిలిసము:—మోటోస్కూల్

ఓలిఫాను:—నెం 1444

శ్రీరామ్ మోటారు స్కూలు,

మద్రాసు

పంజాబు గవర్నరు

కాలాజా, జనవరి 28:—పంజాబు గవర్నరు కేటక్ కాజాపూరు బయలుదేరి, పిమ్మట ధాన్వాలు ఊరుయంత్రము లనుకొని బాటావనవచ్చిరి. ఆటల మహామృతీయులు, హిందీ పులు, సానికసంఘము, పన్నానపత్రముల వర్పించిరి. సాయం కాలము వారికి విందుచేసిరి.

అపాయము

అమృతసరము, జనవరి 29:—అమృతసరములో సస్య క్షాను మేజిస్ట్రేటు గారు నొకపీఠముగాను, పీఠముగాని యారువత్సరముల ప్రాయముగల బాలుడును మోటారునైకిలు మీద బోవుచుండిరి. దారిలో కుక్కకాటి వెంటబడి నైకిలును గలసిగొని, దానితోడీగొని, కిందబడిన నైకిలు తల్లికిండుగ అడుటచే బాలునికి చాల గట్టిదెబ్బలు దగిలినవి. వాని నింటికి దీసికొనిరాగానే చనిపోయెను. పెద్దవారల కంతగా గాయములు లేవు.

కాళిఘట్టము, జనవరి 29:—1924,నవంబరు 15-వ తేది ని బుద్ధిపూర్వకముగా రైలును, పట్టానుండి రప్పిపోవునటుల జేసి, యపాయముగానింప నుద్దేశించినవారిని బట్టుకొనినయడం దు 10,000 ల బహుమానమిచ్చుమని ప్రకటించిరి. ఇప్పుడు రైల్వే పోలీసువారేడుగడ వంగదేశాలను, బట్టుకొనిరి. పీఠంధరును, రైల్వేలో యుక్తిగములుజేసినవారే. అధికారులచే గొలగింపఁ బడిరి. వారిని ప్రస్తుతము కారాగారముండుంచిరి

కాళిఘట్టము, జనవరి 29:—అంబులెస్స పంజెను లలో గలచినవారికి బహుమానములు గవర్నరుగారిచ్చిరి.

రాజప్రతినిధి గారు కృష్ణగంగనివారలోద్యమమువిషయ మై జేసిన యశోధను ప్రజలకు తెలియఁజేయును వంగదేశము సంరక్షక భద్రశోగులున్నారనియు, తక్కువ వైద్యపర్యాయ ముహందేవారుగూడ వారేయనియు, గావున చాలశ్రద్ధవహింప వలెనని తెప్పిరి.

కాళిఘట్టము, జనవరి 29:—వంగదేశపు గవర్నరుగారు ప్రాంతేశపు కళాప్రదర్శనమును దెచ్చిరి.

మెయిక్ క్యాంగ్, జనవరి 29:—బర్మాగవర్నరుగారు ఆ దర్బారు జరిగించిరి. ప్రజలనేకులువచ్చిరి. సభ ఏనుగులతో ను, పరివారముతోను చాల జయప్రదముగనుండెను. గభ లో నరబలులు, బానిసపోషణము వదిలివేయవలెనని తెప్పిరి. తప్పు రంగూనుకు బయలుదేరెవరు.

కుష్మకు నిరపాయకరమైన, పూచీ

యొన, శాస్త్రసమ్మతమైన బొవధము

కృష్ణవ్యాధులలో అన్నివిధములకు అనగా నాడులర్ ల్యూబర్ కులర్, యొనప్రటిక్, పారాశక్ అన్నిరకములు కలసి నవి మొదలైనవి లోనికి నైపుతకు పొగవేయుటకు స్నానము చేయుటకు కానుసిన బొవధములు 45 దినములు ఉపయోగించుటచే అతివేగముగా కుదురును. పెట్టు 1 కి రూ 15/- తపాలు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బూటకమైన ఆశాస్త్రముమైన చికిత్సలను విడుపుడు.

డాక్టర్ సి. ఘర్నాకడీస్ ఎం. డి. మేజర్ వి. ఎస్. ఎస్. ప్రాఫెసర్ ఆఫ్ సర్జరీ ముటాలజి, గ్రాండు మెడికల్ కాలేజి, బొంబాయి వీరు మీచిక్సియానున్న రోగిని పరీక్షించి యిట్లు తెలిపియున్నారు:—“మునుపటికంటె యిప్పుడు చాలా కుదిరినది, పూర్తిగా కుదురునను నమ్మకము గలదు”. షిప్టర్ పి. వీరాస్వామి సర్వేయర్, కాకినాడ:—“మీ బొవధముల వలననే నా వ్యాధి కుదిరినదని ధైర్యముగా చెప్పుచున్నాను.” ల్యూకోడర్మా (తెల్లకమ్మ) బొవధయై తగ్గుటచేతను, తేక రక్తమునందు వర్ణము తగ్గుటచేతను తేకయే యితర కారణములచేతను గలగిన తెల్లమచ్చలులోనికి నై బొవధమును వాడుటచే తప్పక కుదురును పెట్టు 1 కి రూ 10 తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

డాక్టరు వి. ఎం. మిక్రా, ఎల్. ఎస్. ఎస్. పోలీసు ఆఫ్ఫిసర్, పూరి:—వీరు యిట్లు తెలిపియున్నారు “నేను మీ బొవధములను వాడితిని. మంచుగుముగలదు.” లి. సింగ్ ఎన్ట్రెప్రైజర్ పోర్టుబేర్ యిట్లు వ్రాసిరి “బాకొమిరునిగి పూర్తిగా కుదిరినది” షిప్టర్ జి. ఎల్. ప్రాక్టర్, బొంబాయి—యిట్లు వ్రాసిరి “నామచ్చలు పూర్తిగా కుదిరినవి” కాన్రెక్ ఏ. టి. షేక్, పి. కార్పూర్, సిండ్—యిట్లు వ్రాసిరి “మీల్యూకోడర్మా చాలా ఉపయోగ కరముగా నున్నది”. షిప్టర్ మల్లిక్, కలకత్తా యిట్లువ్రాసిరి “నాచిక్సిలో నున్న రోగికి పూర్తిగా కుదిరినది”.

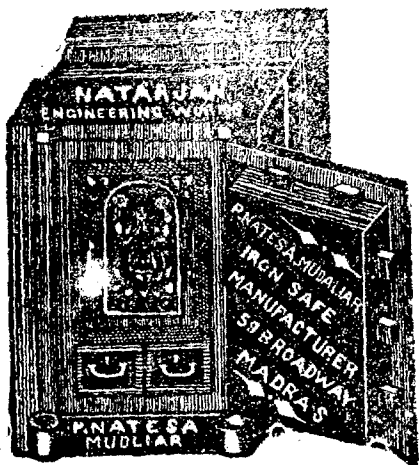
Behar Chemical Works Bhagalpur & Mitham. Tele. Add:—Chemists, Bhagalpore & obtain from Agents:—Messrs. W. E. Smith & Co., Ltd. Madras, Branches at Vepery, Esplanade & Ootacamund.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పటికే ప్రపంచవ్యాప్తముగా కాయాచర్యముగా ఉన్నది. ఈ దిగువ తెలుసుకొనిన వారికి అత్యంతమునకు నిద్రముగాయిస్తుంది. కాంతి, కంపనము, కార్యాచర్యములు, కోరికలతో సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాచీన, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్స్ అయిట్ ఎంజనీరింగు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేర్ చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లుకు కాపిస్ట్ సిలండర్లు, స్పాన్టింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. కుబ్జరాయపేట, పెద్దకాయకపేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్హత యిచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ ప్రదర్శనలు ప్రాచీన బడులు వ్రాయబడును.

మైసూరు చందన సబ్బు

ఈ సబ్బులో చేర్చబడునట్టి ప్రతివస్తువు మిక్కిలి పరిశుభ్రమైనది. గమకనే సబ్బు కూడ మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. సరిగ్గుభత, అతిబాగ్లత్త యివి రెండును యుండుటచేతనే మైసూరు సబ్బులకు అంత శ్రేష్ఠత్వము గలిగినది. దీనియందుగల మనోహరమైన సువాసన చిల్లను వాడుటకు ప్రారంభించిన రోజునుండి చిల్ల పూర్తియగు వరకు అట్లనే యుండును. అందుచేతనే మైసూరు సబ్బులు ప్రస్తుత నాగరికతకు తగినవి. దానిని పాడి చూడుడు. ఇదే మాదిరికృత్రిమసబ్బు లనుచూచి మోసపోకుడు. మైసూరు గవర్నమెంటు సోపుఫ్యాక్టరీ వారిచే తయారుచేయబడిన మైసూరు చందన సబ్బునే

ఉపయోగించి మాకు తోడ్పడకోరెదము.

(1560)

అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

మహమ్మదు మూసా హజీ ఇబ్రాహీం అండ్ కో, 32, గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల

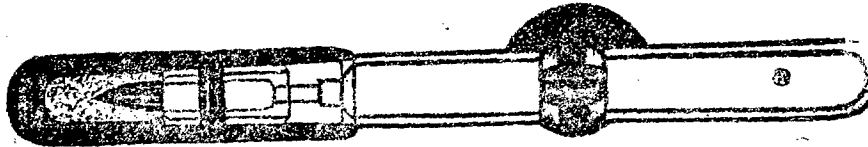
శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము పద్యకావ్యము

7 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-12-0.

3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-0-0.

ప్యాకింగు అండ్ క్యాలిట్రాగు వుచితము పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము.

ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అన్డ్ కంపెనీ. 286 చై నాబాబురోడ్డు మద్రాసు.

గ్లాసు పాళీలు

పాంట్స్ పేసాల బంగారపు పాళీలబరులు యానూతన గ్లాసు పాళీలు దేశీయతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్లాసు రూ 14.

గ్లాసు పాళీల కలము

ఒకటూరి సిరాలో ముంచియెడల 5 నిమిషములవరకు చుక్కగా వ్రాయును. గ్లాసు రూ 14, గ్లాసు పాళీ ఫ్రంట్ లైన్ పేసా రూ 1, డబ్బు రూ 10.

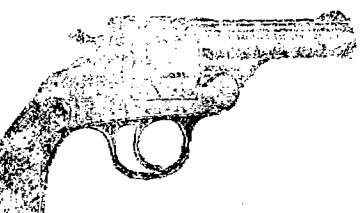
మైలాపూరు

విక్టోరియా

మద్రాసు.

హిందీ కాలిగ్రాఫీ రుసుమి ముద్రాపద్ధతి కంపెనీ వారిచే చేయబడ్డది. (8068)

కానాదిభములగు రివాల్యూర్ ఆరులేక ఐదుతోటలు రైట్ క్లిప్ నది ప్రాసెసింగు ౧౮౬౩ నాటి

ధరలు వరినము. క్యేటలాగు ఉచితము

కాళిమా 30, 35, 3౬ అంగుళములలో దొంగతనము చేస్తుంది. కేసులో పెట్టుకోగలిగినది కూడ దొంగతనము యిక్కో. పి. రామానుజుల శిల్పి అండ్ కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

ఏలూరు

శ్రీ గాంధీ మహావిద్యాలయము

శ్రీమత్ శ్రీ శ్రీ పల్లి వెంకటరామలక్ష్మీనారాయణశర్మగారి రాజీనామా

ఈ విద్యాలయమునందు అభిమానసాహస్యములతో స్వార్థ త్యాగముతో, శ్రేష్ఠ పదవిని పొంది పనిచేయున్న శ్రీయత శర్మగారికి మధ్యరాజీనామా వ్రాసినది విమలకేతయ్య చింతిల్లుమన్నాము. వీరి యచూర్యవేదము గోల్పోయినందులకు యీ విద్యాలయమునకు తీవ్రనిశాంత వాటిల్లినదని తెలుపుటలో నతి కమోడి యేమియులేదు. (విశేషం)

గుంటూరు

తొను ప్రామాణ్యము కమిటీలోనికి నూతనసభ్యులు దీసికొనబడిరి.

1. అసహాయవాదియగు నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుగారు. 2 మాడభూషి వరసింహా చామయ్యగారు, 3 దిప్తిప్రభుకౌన్సిల్ నంబూరి గోపాలకృష్ణరావుగారు, 4 రిటైర్డ్ డిప్యూటీ మాజీరింగ్ ఇంజనీరు కొ. చంద్రశేఖరముగారు 5 కలువకుంట వరసింగారావుగారు. ప్రామాణ్య సంఘమునందు 20 మంది సభ్యులుగలరు. పాఠశాల చురుచికిరియందున్నది. 1075 వరకు బాలురు చదువుకొనుచున్నారు.

శ్రీలక్ష్మి ప్రత్యేకనాటకము

శ్రీలక్ష్మి ప్రత్యేకముగా 20 వ లేడీస్ మునిసిపల్ థియేటరు మకానారు బ్రయినింగ్ పాఠశాల విద్యార్థులచే ఆర్గేజిజ్మితముగు శంకీనపున నాటకమును ప్రదర్శించుట కేర్పాటుచేసిరి. ఖరూరు 1000 వ స్ట్యూటెంట్ నాటకశాలకు వచ్చిరి.

ఈ నాటకమునకు రమణీశుమగ ప్రదర్శనపబడుటకు శ్రీ సత్యనారాయణగారే కారకులు. (ప్రత్యేకవిశేషం)

పండిత్యపల్లి (బాపట్ల తాలూకా)

శ్రీ చౌడేశ్వరీవరప్రసాద విద్యానిలయ సమాజము మహాజనసభ

లేది 25-1-1925 నాటి సాయంకాలము 4 గంటలకు వల్లం శ్రీ బండ్ల బసవయ్య శెట్టిగారి భవనమువద్ద వల్లం శ్రీ పద్మి సామిశెట్టి ది. ఏ. గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన మహాజనసభ జయప్రదముగా జరుపబడెను.

పెద్దాపురం ఆంధ్ర దేవాంగ మహాజనసభయందు జరుపబడిన తీర్మానములును, విశేషవస్త్ర బహిష్కరణమును, స్వదేశవస్త్రధారణమును, గురించి వల్లం శ్రీ, పొన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారు ఉపన్యసించిరి. ఈ గ్రంథాలయమునకు కొన్ని గ్రంథములను సహాయము చేసెదనని వాగ్దానము చేసిరి. తదుపరి కొ. సుబ్బారావుగారు సభిభాసమును గురించి ఉపన్యసించిరి. పుస్తక భాండాగారమునకు కొన్ని అమూల్యమైన గ్రంథరాజములను యిచ్చెదనని వాగ్దాన మిచ్చిరి.

ఆనంతరము అధ్యక్షుడు మత, సీతి, జ్ఞాన, విద్యాభివృద్ధులను గురించి వ్యవస్థాపకముగా సుపన్యసించిరి. గ్రంథాలయము తరపునగల పాఠశాలలకు సంబంధించిన పాత్రములను సహాయము చేసెదనని నుడిచిరి

మా గ్రంథాలయమును దర్శించి నేటి మహాజనసభకు అధ్యక్షత వహించిన సభాధ్యక్షుడు ఉపన్యాసములకు యీ సమాజమునందు వయపుంచి వారు గ్రంథముల నిచ్చెదనని వాగ్దానము చేసినందులకు యీ సంఘము తరపున వారికి అనేక వందన కేతలు లభించును సభ 6 గంటలకు ముగింపుచేయబడినది.

పేరక గురవయ్య.

సెక్రటరీ.

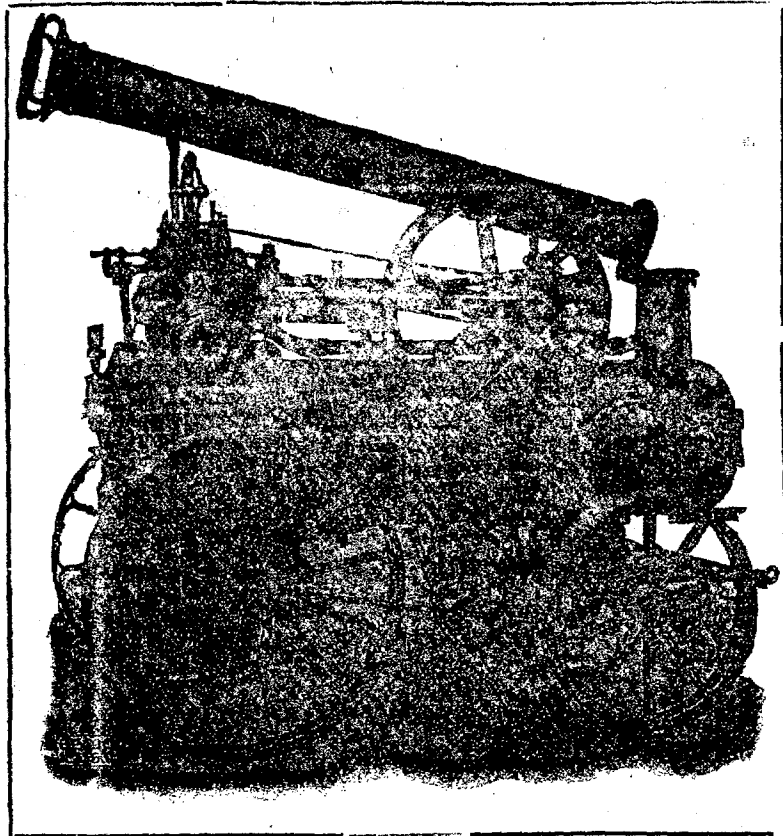
పొలమూరు వార్తలు

ప్రాథమిక పాఠశాల:— కడపిన 12 వ లేడీసులకు 18వ లేడీ ఆఖరుకు పాల్గొని తీవ్రమైన సభయందు జయపబడెను. పాఠ్యాధ్యయన రచన అవ్యాసపత్రికలంది కొనిన పురజనులలో మ-రా-శ్రీ గ్రామ పాఠశాల కరణము, మంసు నరసింహారావు పంతులుగారు మ-రా-శ్రీ శ్రీ శ్రీ పల్లి గృహిణి ముగ్గురు ముగ్గురు సభ్యులు మాత్రమే సభకు విచ్చిరి. వీరికి ఆర్గేజిజ్మితము చేయబడినది.

వారిసలహాకట్టుము రు 15-0-0

సిద్ధముగానున్న సరుకుల
నుండి డెలివరీ చేయబడును.

మార్షల్సు

పోర్ట్ ల్యాండ్ ఆవిరి ఎంజినులు

ప్రపంచమునందున్న వాటిలో ప్రశస్తమైన ప్రస్తుతపు సరుకు.

ఇతరవివరములకు వ్రాయుడు.

MARSHALL SONS & Co., (INDIA) L^{TD}
ENGINEERS.

9, Second Line Beach, Madras.

HEAD OFFICE

99, Clive St., Calcutta.

మదరాసు వార్తలు

స్టేటుకౌన్సిలు ఎన్నికలు

26 తేదీని నామినేటు అయిన నలుగురు అభ్యర్థులలో టి. ఎన్. రామస్వామిఅయ్యరుగారు అభ్యర్థిత్వమును వదలుకొన్నట్లు ప్రకటించినారు. అందువల్ల యిప్పుడు నిలిచియున్నవారి ముగ్గురే.

సవరణ

నిన్నటిదినము బ్రకటింపబడిన మా ప్రతికలో 3వ పుటయందును, 15వ పుటయందును "దక్షిణాఫ్రికా" యనుటకు బదులు "కెన్యా" యని వచ్చినది. అది పొటబాటని చదువరులకు విజ్ఞాపనము చేయుచున్నాము. "దక్షిణాఫ్రికా" రాయబార" మని గమనింతురు గాక.

కార్యశేషకాన్ఫరెన్సు:—ప్రకాశితపేజీ నం 582 గృహమున 2 తేదీన సదాశివయ్యరుగారి భార్య కార్యశేషకాన్ఫరెన్సులు ప్రారంభింపవలసి జరుపుదురు.

రాకపోకలు:—మేజర్ జేమ్స్, కల్నల్ బ్రిడ్జి, ఎఫ్. టి. కె. జి. కె. పి. కేశవమూసెగారు నేడు జులై 2వ తేదీన సదాశివయ్యరుగారి భార్య కార్యశేషకాన్ఫరెన్సులు ప్రారంభింపవలసి జరుపుదురు.

సర్దార్ హరినామసింగ్ గారు నెల్లూరు వెళ్ళిరి.

మోటారు ప్రమాదము:—గవర్నమెంటు టెలుకదురుగా నొక మోటారు, డ్రయియరు-పట్టుకొని ప్రక్కనున్న యినుకకొక్కములకు కొట్టుకొనెను కారంతయు తుత్తునియై పోయెను. ప్రయాణికులు మాత్రము దూకి తప్పించుకొనిరి. గూతిన అదురుతప్ప వారిశేమయు మొప్పములుగలేదు. కాస్త తప్పినదికాని తేనివో కారుకుప్పవందలలో నైనా పడెడిది, లేనా తల క్రిందులైనా అయ్యేదని మాకు ఎసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వారు తెలుపుచున్నారు.

ఉచిత హామనిమాను వైద్యశాల - రాయపేట:—గౌరవకార్యదర్శి యగు జా|| జి. ఆర్. ఏ. ఆచార్యగారు యాదినవచందాలను దీక్షంబు 31వరకు వచ్చినవి. కృతజ్ఞతతో అంగుకొనినట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—రా. బ., ఎం. రామసుగారు (2వసారి) రూ 10; డా|| ఎ. జె. జానుగారు రూ 5. ఎ. జి. నరసింహాచార్యగారు రూ 5. కె. పార్థసారథిఅయ్యంగారు రూ 6. పి. రత్నశేలుకెట్టి రూ 3. రామలింగంపిళ్ళెగారు రూ 2. చల్లా శేషగిరిరావుగారు రూ 2. బి. వేణుగోపాలనాయుడు రూ 1. మొత్తమురూ 36. దీక్షంబుతో అంతముయే సంవత్సరము బ్యాంకుపన్నీటు అడిబరులు పంపగానే ప్రకటించబడును. చందాలన్ని నూ గా|| కార్యదర్శికి పంపవచ్చును.

రెడ్డిరాణి సచిత్రసాహిత్యక సంస్థాన చందారు 3

వాంకా ప్రకటనలు (వాంకా ప్రకటనలు) 12

మిథునాను రాగము (మిథునాను రాగము) 12

నరసింహకాకావ్య త్రి (నరసింహకాకావ్య త్రి) 10

వాసంతిక (వాసంతిక) 10

ఆంధ్రనామన గ్రహము (ఆంధ్రనామన గ్రహము) 4

మదరాసు శాసనసభ

కార్యక్రమము:—3.2.25

మదరాసు శాసనసభ మంగళవారము ఫిబ్రవరి 25 వ తేదీన తెరవబడినపు డీదిగువకార్యక్రమము జరుగును.

- (1) శాసనము మహమ్మదు క్యాబినెట్ ముహినిధూనిగారు రాజభక్తి ప్రమాణము గైకొందురు. (2) అభ్యర్థుని ఎన్నిక జరుగును. (3) పిదప ప్రశ్నోత్తరములు. (4) అభ్యర్థుని స్థానేయుండవలసినవారి నామములు నాలు ప్రకటించబడును. (5) మదరాసు హిందూ ధర్మాదాయముల చట్టమును గవర్నరు జనరలుగా రంగీకరించినట్లు ప్రకటించబడును. (6) మదరాసు సర్వేశాండరీలచట్టమును గవర్నరుగా రంగీకరించినట్లు ప్రకటించబడును. (7) ఆర్థికసంఘముల చర్యనుగూర్చియు, ఇతరప్రభుత్వ ప్రకటనలు సభ్యుల కందజేయబడును.

(8) సంఘముల నియామకము

"మానుకమిట్టి నియమించుటకు గాను యీసభవారు 5 గురు సభ్యులగు సింగిలు బ్రాహ్మణులు ఓటుప్రకారము ఎన్నుకొనెదరు" అని న్యాయుగాను ప్రతిపాదించెదరు.

ఆర్థికసంఘము:—మహమ్మదు యాహ్మల్ గారు ప్రభుత్వోద్యోగమునందు చేరుటచే ఆర్థిక ఉపసంఘములో భాగి అయినట్లునునునకు వేరొకసభ్యుని యెన్నుకొనవలెను" అని ఆర్. ఎ. గ్రహమాగారు ప్రతిపాదించెదరు.

(9) మదరాసు శాసనసభ్యుల ప్రయాణ ఖర్చులకు గాను ప్రభుత్వమువారికి రూ 85,000 అదనముగా ఒసంగవలెనని సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

(10) తరువాత స్టాండింగ్ ఆర్డరుల సవరణలు జరుగును.

(11) సివిల్ కోర్టుల బిల్లు

మదరాసు సివిల్ కోర్టు చట్టమును సవరింపగోరు బిల్లు సెలెక్టుమిట్టివాకిచే సవరింపబడినది. చర్చించి ఆమోదించవలెనని సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

రా. బ., సి. నల్లెళిముద్రాదురుగారు చర్చ వాయిదావేయవలెనని ప్రతిపాదించెదరు.

ఇండియన్ పోర్టుల చట్టము

ఇండియన్ పోర్టుల చట్టమును సవరింపగోరు బిల్లును ప్రతిపాదించి, దానిని సెలెక్టుమిట్టి పంప సవరణములేకుండనే చట్టముజేయని గ్రహమాగారు ప్రతిపాదించెదరు.

మదరాసు జిల్లాకోర్టు స్థానిక సంఘముల చట్టమును సవరించుబిల్లును పాఠాలు రాజాగారు ప్రతిపాదించెదరు. జి. రామేశ్వరరావుగారు అబిల్లునకు 3 సవరణలు నూచించెదరు.

మదరాసు నర్సలు, మంత్రసానులు చిట్టరణజేయవలెనను బిల్లును సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారు ప్రతిపాదించెను.

ఒక సవరణ

స్టేటుకౌన్సిలు ఎన్నికలకు స్వరాజ్యపక్ష విజ్ఞప్తియను శీర్షిక క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నాపేరు గూడ ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్షమువారి యిందుచేర్చబడినది. నేను స్వరాజ్యపక్షమునకు చెందినవాణినుకాను. నేనొక నాయకుడనుగాను నేనందులో స్వతంత్రవాదిగా సంతకము పెట్టితిరి. రామజానుగారు సమర్థుడని నమ్మి నేనట్లు చేసితిని. కాని స్వరాజ్యపక్షమునకు నాకు సంబంధములేదు. ఏదుగభిప్రాయము లేకుండుటకై యీలేఖ ప్రచురింపగోరుచున్నాను.

గోవిందరాజు వేంకటకృష్ణారావు

వల్లింగుట న సి నీ మా

మహాంటు రోడ్డు, మద్రాసు జనులయొక్క కోరికపై మరల రెండురోజులు మాత్రమే 31-1-25 తేదీనాళమును, 1-2-25 ఆదివారమును రోజునకు మాడు అటలు:—గం|| 3-15, 6-15, 9-10 లకు

ది హాంచిబాస్ ఆఫ్ నోట్రీ డేమ్

(విక్టర్ హూగోను ఇమ్మార్టల్ క్లాసిక్) ప్రచురింపబడును.

కుష్టరోగనివారణసంఘము

వై(సాయిగారి విజ్ఞప్తి ననుసరించి గవర్నరుగారు యీ క్రిందిసంఘము నివట స్థాపించిరి.

సంఘాధ్యక్షుడు:—బొమ్మిలి రాజాగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:—పిఠాపురం, వెంకటగిరి రాజాగారు, సర్ జేమ్స్ సింప్సన్, అన్నాచలై చెట్టిగారు, సభ్యులు తర్వాకి మిడి రాజా, సర్ గార్లన్ ఫ్రేజర్, సర్ విలియం బి య్ క్లెనిల్, సర్ ఏ. మేకడోగర్, హతీ మహమ్మద్ ఇబ్రాహీంసేట్, ఖా|| బి|| ఉస్మాన్ సాహెబ్, డి|| బి|| సర్ దేశికాచారి, ఎం. రత్నస్వామి, రా|| బి|| ఓ. తని కాచలంకెట్టి, ఏ. రామస్వామిమొదలియార్, జి. టి. బోగ్, లెఫ్|| కల్|| ఎఫ్. ఎఫ్. ల్యాన్, డి. స్కాట్ (లెఫ్టర్) ఆర్మీడికల్, వికార్ జెనరల్, అధ్యక్షులు జనరల్ గారు.

కోశాధికారి:—డబ్ల్యు లాంబ్ గారు.

గౌరవకార్యదర్శులు:—స్థానికస్వపరిపాలనాశాఖా కార్యదర్శి, సర్జెన్ జనరల్ గారు.

కార్యనిర్వాహకవర్గసభ్యులు

ఖా|| బి|| ఉస్మాన్ సాహెబ్ గారు (అధ్యక్షులు) ఏ. రామస్వామిమొదలియార్, రా|| బి|| ఓ. తని కాచలంకెట్టియార్, లెఫ్|| కల్|| ఎఫ్. ఎఫ్. ల్యాన్ గారు జి. టి. బోగ్ గారు టి. ఎం. రాన్ గారు టి. ఎస్. రామస్వామియ్యర్ గారు ఎం. రత్నస్వామిగారు పి. ఎల్. మూర్ గారు.

బహిరంగసభ

6 ఫిబ్రవరి 5-30 గంటలకు చేంక్స్ టింగుహాలులో గవర్నరుగారి ఆధ్వర్యత క్రింద కుష్టరోగనివారణసంఘ బహిరంగసభ జరుగును. ఎల్లయన రాత్రిభాగములని సి. ఎల్. మూర్ గారు వ్రాయుచున్నారు.

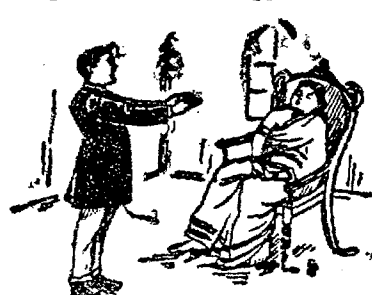
"గద్వాల రాణిగారి

క్రిందనుండ వలెను"

కర్నూలు ప్రజల తీర్మానము

కర్నూలు ప్రజలు రా|| బి|| ఎస్. వి. నరసింహారావు గారి అగ్ర్యత క్రింద సమావేశమై గద్వాల సంస్థానమును మహారాణిగారి పాలనక్రింద నుండవలెననియు, ఆమె మనుమనికి మైసూరీ చెల్లవలెనను వైజాంకోర్టాఫ్-వార్డు క్రిందనుంచుట అన్యాయమనియు, వైజాం నవాబుగారు తమ ఉత్తర్వుల రద్దు చేసికొనవలెననియు తీర్మానించిరి.

మెన్దరిజము నేర్చుకొనుడు

1416

మెన్దరిజము, హిప్పటిజము, కాట్ రీడింగు, కాన్సెక్ ట్రే వన్, ఆత్మకీర్తి, దూరదృష్టి, దూరక్రమము, మెన్దరిజసహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

కల ప్రతి 1-కి రు. 1.0-0 పాస్టేజీ 0-4-0

ప్రొవెనర్, సేఖర్, మెన్దరిజ్టు ఏలూరు.

ప్రతాపకి సూరి ముత్ర

భూమును మెన్దరిజ్టు గిలపి 3351

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అడర్లము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది విజ్ఞానమువలె పనిచేయును. 8

250 మూత్రల సీసా రు 0-4-0 దబ్బె రు 2-8-0 వి-పి ఆర్. పి. శి. ఏ. అందు కంపెనీ. పెరిడెపి. (నెల్లూరుజిల్లా

ఉత్కల సమేళనము

విచారణసంఘమువారి నివేదిక

పర్యాకిమిడినంపానము — “విద్యాధికులగు ఓడ్రులు సమేళన గోరుదురు. తెలుగువారధిక సంఖ్యా కులుగ నున్నను వారే ప్రభుత్వమందున్న లక్ష్యము జేయరు.”

బరంపురం, ఇచ్చాపురం, చీకటియందలి అభిప్రాయములు

(నిన్నటి తరువాయి)

పర్యాకిమిడితాలూకా

నూటికి 50 మందికన్న తక్కువ ఓడ్రులను వాడుక జేయుజనసంఖ్యగల స్థలములందలి అభిప్రాయము:— పైన పేర్కొనిన మ్యాపు ప్రకారము విశాఖపట్నంజిల్లాలో నూటికి 10 నుండి 50 వరకు మాత్రమే ఒరియాజనసంఖ్యగల స్థలము కొంతగలదు. కాని దాని గూర్చి వేరొకచో తెలియున్నాము. గంజాముజిల్లాలో నట్టిస్థలముగూర్చియే యీ పేరాయందు ప్రాయశః. అందును ఏజెన్సీ విషయము వేరొకచో చర్చించెదము.

శ్రీకాకుళం తాలూకాలోను నరసన్నపేట యందు ఓడ్రులసంఖ్య గణంపదగతిగాదు. అచ్చట మేము వివరముగ విచారించవలసియున్నది. దానికి తూర్పుగను అన్నేయనుగను పెక్కలి, పాతపెక్కలి, నందిగాము, తర్ల, బారున, బుడాగ్గం గి, జలంత్రా, మందసా, జమీనున్నవి. తూర్పున యింక కొంతమారుగ సురంగి, చీకటి, ఇచ్చాపురం (గవర్న మెంటు తాలూకా) తాలూకాలో చాలభాగములు తెలుగు జనసంఖ్య అత్యధికముగానున్నవి గలవుగాని, సోంపేట తూర్పు భాగ మంతటను ఉత్కలకులే అనుసూలముగనున్నట్లు జూపబడుటచే, యీమాడుస్థలములను బర్తంపురం తాలూకాతో చేర్చవచ్చును.

ఇప్పుడు పర్యాకిమిడి తాలూకాను గూర్చి ముఖ్యముగా విచారించవలసియున్నది. దానికి తూర్పుగను అన్నేయనుగను పెక్కలి, పాతపెక్కలి, నందిగాము, తర్ల, బారున, బుడాగ్గం గి, జలంత్రా, మందసా, జమీనున్నవి. తూర్పున యింక కొంతమారుగ సురంగి, చీకటి, ఇచ్చాపురం (గవర్న మెంటు తాలూకా) తాలూకాలో చాలభాగములు తెలుగు జనసంఖ్య అత్యధికముగానున్నవి గలవుగాని, సోంపేట తూర్పు భాగ మంతటను ఉత్కలకులే అనుసూలముగనున్నట్లు జూపబడుటచే, యీమాడుస్థలములను బర్తంపురం తాలూకాతో చేర్చవచ్చును.

పర్యాకిమిడి సంస్థానాధిపతి ఒరియాజమిందారు. వీరివంశమునకు పూరిరాజులకు సంబంధబాంధవ్యము లుండుటచేసేమి, యితరకారణములచేసేమి యీతన గంజామురాజులలో ముఖ్యుడుగా గణించబడును. గంజాము ఒరియా జమిందారులందరికి ఆ న్యోన్యసంబంధములు గలిగి, ఒరియాలోని జమిందారులతోగూడ సనేక సంబంధములుగలిగి, అందరుగలసి కట్టుగానుండురు. కావున పర్యాకిమిడి సంస్థానమునందు జనసంఖ్యలో నెక్కువభాగము తెలుగువారే అయినను, రాజాగారి అభిప్రాయమునకు మంచివిలువయుండునని మేము నమ్ముచున్నాము. కావున అచ్చట ఓడ్రులసంఖ్యనుబట్టి జూచినచో మేముంథ విప్రులుగా విచారించవలసినయవసరము లేకున్నను, ఎక్కువ వివరముగా విచారణజరుపుట మాకు విధిగావోచెను.

పర్యాకిమిడి పట్నములోనే ఓడ్రులు తెలుగువారు కలసి యున్నారు. అచ్చటనే ముఖ్యముయిన విద్యాసంస్థలు గలవు. సంస్థానప్రజలలో విద్యావంతులందరికీగూడ గూడియుండురు. ఆపట్నములోని ఓడ్రులందరు ఏకగ్రీవముగ ఉత్కల సమేళనము కోరెదరు. ఆపట్నములో ప్రతికూలభావ మేమియులేదు. అట్లని ప్రతికూలతయే లేదనుటకు మీలులేదు. ఎవ్వోటనుగూడ ప్రతికూలప్రచార మేమియులేదు. సమేళన సంఘములుమాత్రము జిల్లాయంతటను తమవాదములపరచుకొనుటకు, స్థాపింపబడినవి. ఈసంస్థానము మూలభాగములందుగూడ మేము సంచారముజేసితిమి. పశ్చిమమున వారణాసి, ఉత్తరమున ఉప్పలాడ, దక్షిణమున నాతకబోతిమి. వారణాసి (త్రోనలో సమేళనముగోరు ప్రభోధములు చాలచోట్లెదురుబడ్డవి, కాని ప్రజలలో అతిస్వల్పసంఖ్యకే యీవిషయమేమిటో తెలియను. అభిప్రాయము వెల్లెబ్బచుగలిగినవారు ఓడ్రభాషను అంతయెందుచక విస్తరింపజేయవలెనని అనుగ్రహింపిరి. ఏమన కోర్టులందు పోస్టాఫీసులందు, మిగిలిన కార్యాలయములందు ఓడ్రభాష భోధపడుటలేనని పిర్యారులు వచ్చుచుండెను. విద్యాసంస్థలందు చిక్కలువాటిల్లుచున్నదని అనేకపిర్యారులు వచ్చినను మొత్తముపై ప్రాధమికవిద్యాలయములందు జనసంఖ్యకు తగినంతమంది ఓడ్రఉపాధ్యాయులు గలరనియే తెలిసినది. వారణాసికోర్టును గ్రామములు చాలమిత్రముగానున్నవి. కొన్ని పూర్తిగా తెలుగువారిని. మరికొన్నిటిలో ఓడ్రులధికము, చాలవాటిలో తెలుగువారు ఓడ్రులు సరిసమానముగానున్నారు. చాలస్థాన ఓడ్రులు తమగ్రామమున ఓడ్రభాషములధికముగానున్నదని చెప్పుచుండెడివారు. కాని దీర్ఘముగా విచారించినపిదప గ్రామములలో తెలుగువారిగృహములుగూడ స్వగమనముగానో లేక యెక్కువకనో నున్నవని తెలిసికొంటిమి.

మినిగాముఅనే గ్రామములో యెక్కువమంది తెలుగువారే గలరు. వారికి సమేళన సమస్యమేమిటో తెలియదు. కానిని లక్ష్యము జేయనేలేదు. కరిగాములో తెలుగువారు సమేళన కిష్టపడనేలేదు. కాని ఖరొడాలో ఒక ఆంధ్రుడు తనకు సమేళనమే కావలెననెను. వారణాసిలోనే ప్రభుమహితముల ప్రభోధమును సందర్శించితిమి. గ్రామాధికారి, యాదేశ్వరమంతయు తెలుగుదేశమనియు, ఓడ్రులు వలస వచ్చిరనియు వాదించెను. ఓడ్రులవిషయముగానే అటు దిటు దిప్పి వాదించుట.

పర్యాకిమిడి దక్షిణభాగము రాసురాను తెలుగువారే అధికము. కాని వారి కట్టి అభిప్రాయము లేకుండును. లేకా అంతపట్టింపుగా లేకయుండును.

ఉత్తరదిక్కు బోయినపుడు కొంతవరకు తెలుగువారి ప్రతికూలతయు, కొన్నిచోట్లమాత్రము కొంతరు ఓడ్రులయుండు పూర్ణముగ నీవిషయమున అజ్ఞానము అగుపడెను. సత్యమేమన, ఎచ్చటప్రచారము జరిగినదో అచ్చట ప్రభోధములు కోర్కెలప్రకటనలు జరిగెను. ఎవ్వోట ప్రచారము లేదో అచ్చట పట్టింపులేదు.

తెలుగువారి కిచ్చిందిలేదనుట

పర్యాకిమిడికి సంబంధించినంతవరకు మా యభిప్రాయమేమన విద్యావంతులగు ఓడ్రులు సమేళనగోరుచున్నారు. సంస్థానములో అధికసంఖ్యాకులు తెలుగువారే అయియున్నను, వానికి వారిభూములున్నచాలును. ఏప్రభుత్వమున్నను బాధలేదు. పోల్చిజూచినచో తెలుగునేత్యన ఓడ్రులు తక్కువ. కావున వారికి భాషాయుబ్బంది గలదనుట నిజమే. కాని తెలుగువారిలో చాలమందికి ఓడ్రమువచ్చును. నాడుఎక్కువ తెలివగలవారని అందరంగీకరించెదరు. ఎక్కువ చొరవుగలవారు. మంచి వ్యవసాయదారులు. మార్పులకు అనుకూలము ప్రవర్తించుకొనుసామర్థ్యము వీరి కెక్కువ గలదు. కావున ఓడ్రు లెప్పుడు సీర్యార్థము జేయుచున్న యిబ్బందులు వీరికి తక్కువగా నుండును. వాటివలన ఎక్కువబాధనొందరు. గంజాముజిల్లాలో నెక్కువభాగము, జమిందారీలన్నిగలది. మహారాసునుండి తొలగించినచో పర్యాకిమిడి సంస్థానము గూడ యితమ జమిందారీలన్నిటితోబాటు పోసరినదే. తెలుగువారు మారువలన గొప్పయిబ్బందిగలవనట్లు భావించెదరని మేరట్టికొనము.

పైక్కలి

పైక్కలి సంస్థానమునందు, చుట్టుప్రక్కల చిన్నజమిందారీలయందు తెలుగువారి సంఖ్యయే యెక్కువగా నున్నను పెక్కలిలో ఓడ్రులప్రభోధన చాల హడావుడిగా నుండెను. స్థానికసంఘములు తెలుగువారి యధికారమునందే యున్నవి. అచ్చటి క్రిష్టియను మిషనుగూడ తెలుగువారిదే. ఓడ్రులది కాదు. కాని జమిందారులు ఓడ్రులు. కొలదిమంది, చిన్నసంస్థానములకొన్న మాతృకదారులు తెలుగువారు గలరు. పలాసలో తత్కారాజాగారి అధిపత్యముక్రింద నొక ఓడ్రప్రభోధము జరిగెను. మందసాలో రాజాగారి యాజమాన్యముక్రింద మాకు వినతిపత్రములు సన్యాసపత్రములు ముట్టినవి. మందసాలో నొక కంపోవాడు (కాపు) విచిత్రమైన అట్టినిచ్చెను. గంజాములో సామాన్యమైన తెలుగు కాపుబాతివాడు. (దీనినే ఓడ్రులు కంపో బాతియందురు) వీనికి ఓడ్రము తెలియకున్నను తాను ఓడ్రుడేయని జెప్పి సమేళన కోరెను. మందసా నివాసియగు తమిళ బ్రాహ్మణుడు, మదరాసు రాజకీయ వాతావరణమునందు ప్రవరియున్న బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణతగవులతప్పించుకొనుటకుగాను ఒరియాలో చేరుట కిష్టపడెను.

మందసా, బారువమున్నగు స్థలములగూర్చి మా యభిప్రాయములు పర్యాకిమిడిగూర్చి చెలిపినదీగనే యున్నవి.

బరంపురం, ఇచ్చాపురం, చీకటి

నూటికి 50-75 ఓడ్రులుగల స్థలము:—మ్యాపుప్రకారము ఇచ్చాపురంచేరువస్థలములనుండి, చీకటిజిల్లాలో ముఖ్యపట్నముగు బరంపురం ఎరువస్థలమంతయు యాతరగతికి చెందును. నాభాతెక్కలవట్టి, తాలూకావారిగాతయానుజేయబడిన మ్యాపు అనుమాత్రమైన వ్యత్యాసముండదనుటకు మీలులేదు. సమద్ర తీరమున నివాసులందరు బరంపురమునకు యీశాన్యదిక్కున

కొంతమారుమవకుకూడ చాలమంది తెలుగువారే. బరంపురం పట్నమందుమాత్రము ఓడ్రులకన్న తెలుగువారిసంఖ్యయే అధికము. కాని తాలూకాలోపు గాబోయిన ఓడ్రులసంఖ్య అధికముగా కన్పట్టును. ఇచ్చాపురం సరిహద్దుగీతగయుట కొంతమాత్రము మీలులేదు.

ఇచ్చాపురంలో తుర్రప్రజలు, తాలూకావాడు, సురంగి జరడాజమిందారీల వాడు వినతిపత్రములనిచ్చిరి. విద్యాధికులగు ఓడ్రులు సాంఘికార్థిక, రాజకీయకారణములచే ఒరియాలో చేరుటకు కోరుచున్నారనట స్పష్టమే. కాని అచ్చట ఒరియా సమాజాభ్యుదయకు లాభమోహనపట్నములు జేరినవిటల, సామాన్యప్రజల కోర్టులలోను, యితర కచేరీలయందు ఒరియాభాష వాడుకలోకి చేపలెనని మాత్రము కోరుచున్నారు. ఇచ్చాపురం యూనియనులో 4000మంది ఓడ్రులు, 6000మంది తెలుగులున్నను, స్వేచ్ఛగా ఓటింగు జేయుటకు వీలులేకుండ వార్డులు రిక్రమము జేయబడినవిని మాకు ఫిర్యాదు వచ్చెను. ఓడ్రులు స్థానికవిషయములలో శక్త్యువృత్తిని నుండుటచేతను, అజ్ఞానులుగను, తటస్థముగ నుండుటచేతను వారు గూడ తెలుగువారికే ఓట్టిచ్చునట్లు పుగొల్పబడుచున్నారని అంగీకరించబడెను.

చీకటి సంస్థానమునందు ఓడ్రుల జనసంఖ్య సగముకు పైగానున్నది. ఉత్తరభాగమున ప్రజలందరు చాలవరకు ఓడ్రులు. దక్షిణమున ఎక్కువభాగము తెలుగువాడు. చీకటిలో నాల్గవినతిపత్రములు వింటిమి. స్థానికసంఘములు తెండిటిని, కరణముల సంఘమువారొకటి, సమేళనసంఘము వారొకటి సమర్పించిరి. అందరుగూడ ఉత్కల సమేళనముకోరిరి. కాని విహారుఒరియాగావ్వుయితో చేర్చబడునా, లేక ప్రత్యేకఒరియారావ్వుయన చేర్చబడునా యనువిషయమునమాత్రమే పట్టి ప్రకటనయు జేయలేదు. కొరొబోలుగుమస్తాలు గానుండుటయే వారివృత్తిమరయు, ప్రభుత్వోద్యోగములలో తెలుగువారిల మధికమగుచుండుటచే కచేరీవనవారములకై తాము తెలుగునేర్చుకొనవలసి వచ్చుచున్నదనియు తమఓడ్రతము వదిలిపోవుచున్నదనియు, స్థిరము వ్యవజేయుచున్నారని. చీకటిలో అంగ్లంము తాని విద్యావంతుడగు బ్రాహ్మణులొకడు వీశరసకు ముఖ్యపట్నమేదో తనకు తెలియదనెను. స్కూలుపైసలు ప్యాసైన భొందారీవానికి పాట్నా యెచ్చటనున్నదో తెలియదు. చీకటికు తరముగ నొకనాడు దయముబోయి చాల గ్రామముల చూచితిమి. చాలమందికి యాందోళనగూర్చి యేమియు తెలియదు. తెలుగున ఉత్తరములు వ్రాయుటకును, నోటినులు బోధపరచుకొనుటకు యిబ్బందిగా నున్నదని చాలమంది చెలిపిరి.

బరంపురం వినతిపత్రములు

ఈమధ్య జరిగిన ప్రచారమంతకు కారకులైన “సమేళనసంఘము”నకు కేంద్రస్థానము బరంపురం. ఈసంఘము, ప్రస్తుతవిచారణమునకుగాను ఉత్కల యూనియను మహాభకుపసంఘముగా నేర్పడినది. కావున అందుకు సహజముగ బరంపురంలో చాలముఖ్యమగు వినతిపత్రములు వచ్చినవి. అచ్చటజరిగిన బహిరంగసభ చాలఉత్సాహకరముగ నుండెను. బరంపురం పట్నములోనే అధికసంఖ్యాకులుగానున్న తెలుగువారి అభిప్రాయములనుగూడ మేము వినియున్నాము. ఆ విషయము వేరొకపేరాలో చెలిపెదము.

1. సమేళనోపసంఘమువారు మమ్ముయందుగా దర్శించిరి. ఇది ఉత్కల యూనియను మహాసభ 1903 సంవత్సరమున ప్రారంభింపబడిన వానికి అంగముగా స్థాపింపబడినది. ఇది జిల్లాలోని అందరు ఓడ్రుల ప్రాతినిధ్యము వహించియున్నది. విశాఖపట్నములోని శ్రీ విక్రమదేవవర్మగారి ఉపాధ్యక్షులు, ఈసంఘమువారును తదితరులు జేరిన వాదములు వేరొకచో ప్రకటించుచున్నాము.

2. రాజకీయ సంస్థయగు గంజాముజిల్లా సంఘమువారు గూడ వినతిపత్రము దాఖలుజేసిరి. ఇదివరకు జమిందారులందుండిరి. కాని యీసంఘము నాయకులు రయితులపక్షమున జమిందారులకు వ్యతిరేకముగా పనిచేయుచుండుటచే వారు విడచిపెట్టిరి.

3. స్థానికసంఘముల ఒరియాసభ్యులు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షుని నాయకత్వము క్రింద వినతిపత్ర మొసంగిరి.

4. బరంపురంలోని ఒరియా క్రైస్తవసంఘమువారుగూడ వచ్చిరి.

5. కాంగ్రెసుసంఘ వారు ఉత్కల రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు డాక్టర్ శ్రీరామ నిరంజన పట్నాయకును ప్రతినిధిగా బంపిరి.

6. ఉత్కల శ్రమము సాంఘిక సంఘ.

7. విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు తమ అభిప్రాయముల చెల్లుచుచిరి. వీటికి ఎస్. గంతాచార్యగారు సంగ్రహముగ తెలిపిరి.

8. కవిరాజులు, పండితులు తమ అభిప్రాయములను ప్రాతములయిన దెలిపిరి.

9. రఘుకులసంఘము గవర్న మెంటు రఘుకులు భూస్వాముల ప్రాతినిధ్యము వహించెను. ఇది ఎన్నికలసమయమున యేర్పడినది.

10. చివరకు ఓడ్రప్రజలు, పాదారణముగా బయటకు రానివారుగూడ వివేచితములయిరి. వారు భూమివిడిచి మాయొడుటకు వచ్చుటయే ఉత్తమమేళనవాంఛ యెంతవలె యున్నదో తెలుపగలవని నడిపిరి.

ఈవివేచితము లన్నియు బరంపురం చుట్టుప్రక్కల నున్న విజ్ఞానవంతులగు ఓడ్రప్రజల అభిప్రాయమును తెలియచి నది. ఏకగ్రీవముగా సమ్మేళనగోరుచున్నది. వారు ప్రత్యేక ఒరియరాష్ట్రమునుకోరెదరుకాని, ప్రస్తుతమునకుబీహారుజిల్లాలో చేరి తరువాత నెప్పుడైన మొదటికోర్కె నెరవేర్చుకొను నుద్దేశముతో సంస్థ ప్రియమైనట్లు మాకుచోచెను. ఓడ్రులందరు ఏకప్రభుత్వముక్రింద నుండినవో నదియే ప్రభుత్వమైనను తనకు చింతలేకున ప్రత్యేకవ్యక్తులు బరంపురంలోను యితరచోట్ల నుండు పలువురుగలరు.

బరంపురమునుండి తాలూకాలోనికి రెండుమకాములు చేసితిమి. దుషిపల్లెనదికి ఉత్తరముగను బరంపురమునకు ఈ కాన్యముగనున్న పురుషోత్తపురమునకు బోయినాము. చాల గ్రామములుజూచి రోడ్లప్రక్కను రఘుకులతో ప్రసంగించితిమి. ఒక ఓడ్రుడు మేము, గాంధీరాజ్యమును గూర్చి విచారించుటకు వచ్చితిమని ప్రశ్నించుటకు మాకు వింతగావోచెను. ఈ ప్రక్క తెలుగువారినివాసములు కలవు. కాని చాలమంది ఓడ్రులు. ప్రచారమెక్కువగా జరుగకుండుటచే నైయుండును, మాయొడుట నేమియు ప్రబోధములు జరుగలేదు. పురుషోత్తపురము లోని డిప్టీకొమిషనరు, తెలుగువాడయ్యును తాను ఓడ్రమునందే ప్రాతలు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు మాకు జూపెను. ఈతనికి ఓడ్రము బాగుగావచ్చినను యీపద్ధతి నూతనముగా ప్రారంభించినట్లు తోచును.

పెద్దకిమిడి సంస్థానమునందు దిగువూడికి, చిన్నకిమిడి సంస్థానమునందు పట్టుపురమునకు బోయియుంటిమి. రెండు చోట్లను వివేచితములు చేరినవి. పట్టుపురం యిందుమించు అంతయు ఓడ్రగ్రామమే. దూరగ్రామమునుండివచ్చిన ఒక ఓడ్ర బ్రాహ్మణునికి యీవిషయ మేమియుదెలియదు. కాని సామాన్యముగానందరు ఏకగ్రీవముగ సమ్మేళన గోరుచున్నారు.

బరంపురమున కుత్తరభాగము అభిప్రాయములు

నూటికి 75 కు పైగా ఓడ్రులుగల ప్రాంతములు:—

ఈపేరాలో చర్చింపవలసినది బరంపురం తాలూకాకు ఉత్తరభాగముననున్న అస్సా సురదాతాలూకాలు. ధారాకోట, నేరుగడ, బొడగడ సంస్థానములు. అస్సామట్టు నున్న చాలావారీగ్రామములు, గుమునూరు, ఛత్రపురం గవర్న మెంటు తాలూకా, కల్లికోట అకగడా సంస్థానములు, విరిడి, హమ్మూ పాలూరు చిన్న సంస్థానములు. ప్రతివీటిను రోడ్లప్రక్క ప్రబోధములు జరిగెను.

అస్సా, ధారాకోట, నేరుగడ, సురదా, రఘుకులొండ, చత్రపురం, రంభ, కల్లికోట, మదకా, బోయరాని పట్నముల లో వివేచితములందినవి. దీనిగూర్చి విచారించుటకు వీలవరదు. వీలన, ప్రతివీటిను దెలిపిన అభిప్రాయములు సమ్మేళన కనుకూలముగనే యున్నవి. జనించాయులు, మాలుక దారుల అభిప్రాయములు వేరొకచో దెలిపితిమి.

ఒకటిరెండు అల్పవిషయములు తెప్పవలసియున్నది. ఓడ్రులలో సామాన్య ప్రజలకు నాయకులవచ్చి ఆందోళనగూర్చి యంతయు దెలుపువరకు ఏమియు అభిప్రాయమే లేదని చాలమంది విద్యార్థులగు ఓడ్రులంగీకరించిన విషయమే. ఆహుట సత్యము. కాని సామాన్యరఘుకుల కిచ్చిబొడ పట్టాకిమిడి మున్నగు పట్టణములందు వలెనే భూమియబ్బండి గలుగుచున్నదనుట నిశ్చయము. వారందరు మాకందజేయుటచే మహాజలలో మునిగి న్నారిన నీవానిసంతకముల జేసిరి. వారిచే నాయకు లుచ్చరింపజేయు కారణముల ఆర్థమైన వారికి దెలియకున్నను దీనివలన గొప్పభావము పొందుగలదని మాత్రము వారు భావించుచున్నారు. గుమునూరు తాలూకాలో చాల కోడుగ్రామములుగలవు. ఆచ్చటి కోడునూరు ఓడ్రుల ఆచారముల నలవరచుకొని యుండును. ఏజన్సీకోమిషనరు వీరికి ఓడ్రభాష బాగుగ తెలి

యును. అయినను వారి కేవలము మాట్లాడుటయు తెలియదు వచ్చును.

కళింగకోమిటులు

ఈ ప్రాంతము లన్నిటిలో కళింగకోమిటు లనుముఖ్యులై గవర్నకులు విరివిగ వ్యాపించియున్నారు. మేము మూలగా ముములలో తెలిసికొనినవానినిబట్టి యిట్లుభావించితిమి: వీరసలు తెలుగువారయినను, వీరిలో చాలమంది తమ ఆంధ్రత్వమును గోల్పోయిరి. ఓడ్రమును బాగుగ వ్రాయగలరు. చదువగలరు. ఓడ్రులమధ్య నివాస మేర్పరుచుకొనుటచే వారిలో సఖ్యతగా నున్నారు. బరంపురంలోని కళింగకోమిటులలోని ముఖ్యులు కొందరు తెలుగు వినతిప్రత్యయము తెచ్చి యాయభిప్రాయమును తీవ్రముగా ఖండించిరి. కాని బరంపురంలోను తెలుగుభాషము బలవత్తరముగనున్నను, లోపుగానున్న కోమిటులకు బరంపురంలోని పెద్దపర్వతతో వ్యాపారసంబంధములుగలవు. వీరు తమ లెక్కలనుగూడ ఓడ్రములో వ్రాయుచుండురు.

గంజాము మన్యము

గంజాము ఏజన్సీతరపున ప్రధమప్రతినిధి గుమ్మావిసోయి పట్టాకిమిడిలో మమ్ము జూడవచ్చెను. అతను సమ్మేళన కనుకూలముగనే యున్నట్లు మేము గ్రహించితిమి. కాని అతనియభిప్రాయము విన్నవ్యముగలేవు. గంజాముఏజన్సీలో దక్షిణభాగమునకున్న సవరకొండబాతివారు క్రమేపి ఓడ్రభాష ఆచారముల నలవరచుకొని, ఓడ్రులగుచున్నారను ప్రాతవాదము వర్ణాకిమిడిలో ప్రత్యక్ష మయ్యెను. సవరదేశములో ఏజన్సీ బతులయందు ఓడ్రముననే విద్యగర్హులున్నారనుట నిజమే. అట్లుగాక, పట్టాకిమిడి సంస్థానమునందు 'కాపు' సవరలు తమ పూర్వజేవ భాషలను విడిచిపెట్టి తెలుగు నభ్యసించి, ఓడ్రమే యెరుంగకయున్నారు. సవరలకు ఓడ్రులకు దగ్గరసంబంధము గలదనుట అసందర్భము. స్థానికవర్తకులతో గల దగ్గరసంబంధము, వారిభాష మాత్రము ముఖ్యస్థానములందలి వ్యవహారిక భాషప్రాబల్యము యిచ్చియు గలనీ చివరకు అట విజాతులభాష నాచివే యెను. మందసా, ఇచ్చాపురం, చికటి, పెద్దకిమిడి, సురదా, రఘుకులొండలో జూపిన మామూలకు గూడ యీ రియూల్లే ఆమల వర్తించును. సురదాలో, దక్షిణ కోడు ఏజన్సీలోని ముఖ్యులవద్దనుండి వివేచితములు వచ్చునని దలంచితిమికాని, కోరీడ జరించాయు డొక్కడే తన అభిప్రాయమును వ్రాసి పంపెను.

గుమునూరు ఉదయగిరి తాలూకాను జూచుటతో ఏజన్సీ ప్రయాణము ముగిసినది. కోమజాతి రఘుకులు సహజముగా సమ్మేళనయనగానేమియో తెలియనిఅజ్ఞానమునందున్నారు. కిలికియా యను పెద్దకోడు గ్రామములో (ఉదయగిరికి కిమిదల) యిరువురు మాత్రమే యీ విషయము తెలియును. ఆ గ్రామమునందు బడిలేదు. పాఠశాలలున్న స్థలములలో కోడు భాషయే ముఖ్యముగా వాడుకయందున్నను, ఓడ్రము తెలిసిన కొండ ప్రజల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. కిలికియా గ్రామాధికారి మంచి విచిత్రముగా అభిప్రాయమును తెలిపెను. "మేము కటకం వెళ్లవలసివచ్చినచో చచ్చిపోయెదము: మీరు మమ్ము, కటకంతో చేర్చినచో పగుడి పారిపోము."

గుమునూరు ఉదయగిరి తాలూకాల యందు చాలమంది మతాధికారులు కోమవారే. పుల్లూరి సరిహద్దున నున్న వినాపడ గ్రామము మాత్రమే పుల్లూరి పరిపాలనయందు గాఢముగ ఆసక్తిపై వున్నట్లు. అతని పొరుగువాడగుకొండకోడుగ్రామ బరిహావిసోయి, సమ్మేళన కావలెననెను.

బల్లిగదా తాలూకానుండిగూడ ప్రతినిధులు ఉదయగిరి వచ్చిరి. వహాగిరి, బొడగదా పాత్రోలు యధాధితులందఱు చిరి. కాని పరిపాలనవిధానమునం దేమియు మాన్యులేకున్నచో యేప్రభుత్వముక్రింద నున్నను చింతలేదనిరి. కిరాంబాడి పాత్రుడగు నృపుడు ఈశ్వర పాత్రో, ఓడ్రుడైనను కోమభాష మాట్లాడుచు, సమ్మేళనమునకు కేలము ప్రతికూలు డయ్యెను. బల్లిగదా పాత్రుడు, రఘుకులొండ బహిరంగసభకు వచ్చి అనుకూలముగ నుండెను.

సారాంశమేమన గంజాము ఏజన్సీలో నివాసులగు వారిలో అత్యధికసంఖ్యయులు భాషయందుగాని, ఆచారమునందుగాని ఓడ్రులుగారు, గవరలు, కోభార్యలు, కోడువారు వ్రావిడులు. అతికొద్దిమందితే సమ్మేళనవిషయము తెలియును. వీరిలోనే యెక్కువమంది నిర్లక్ష్యముగనున్నారు. అయినను వారిజ్ఞాన వర్తకసంబంధములన్నియు పల్లపు భూములవారితో గలవు. కావున, గంజాములోని పల్లపుప్రదేశమును బరిసాహో చేర్చినచో, ఏజన్సీస్థలముగూడ వాటితో బాటు పోవలెను. ఈమాట్లు అచ్చటినివాసులకు యిబ్బండి కలగజేయదు. కాని వారి ప్రస్తుత వివేచితాచారములను పరిపాలనక్రమమును అట్లెయ్యుండవలెను. (సశేషము)

మాలానా జాఫరాల్ఖానుగారు

పదివేలమంది మహమ్మదీయ వలంటీరులను చేర్చెదనని ప్రకటించుట

"నాలు వతుకునట్టి కాంగ్రెసు ప్రచారకులను 25000 మందిని యీసంవత్సరాంతములోగా సమూహ్యుడనని నేను మీకు (మహాత్మునకు) వాగ్దానము చేసినట్లుల యంగుండియా పత్రికలో ప్రకటించబడెను. ఏళ్లో పారబాటు జరిగినది. నా మాటలవలన నొకవేళ మీరట్లు తలచుట కవకాశముకలిగి యుండవచ్చును. "మీ అధ్యక్షకాధికారము ముగియులోపల 10 వేలమంది మహమ్మదీయ వలంటీరులను సమూహ్యుటకు సత్వరము వినియోగించెదను అనిమాత్రమే నేను వాగ్దానము చేసితిని" అని మాలానా జాఫరాల్ఖానుగారు నాకు తంతి వార్త నందిరి.

నే నీతంతివార్తను సంతసముతో నీపత్రికలో ప్రకటించుచున్నాను. నావిషయమున మట్టుకు మాలానాగారి వాగ్దానమునుగూర్చి సంకేత మేమియునులేదు. 25000 మందిని సమూహ్యుడనని ఆయన తెలుపగానే నాకు చాల అబ్బురముకలిగి ఆలోచించి వచన మిందనిగూడ నేనత్యంత హెచ్చరించితిని. ఆయన ఆమాటమీదనే నిలచెను. అది చాల ఘనముగ వాగ్దాన మగుటచే దానిని రహస్యముగా నుంచగూడదని నేను పత్రికలో ప్రకటించితిని. ఇంతకును ఆయనచేసినది మాత్రమే వాగ్దానము దానమియ్యబడిన గుర్రము ముసలిదా పడుచుదా యని దాని పండ్లనెవలెన పరీక్షింతురా? ఇప్పుడైన నేమియును లోపములేదు. పదివేలమంది వలంటీరులు మాత్రము తక్కువసంఖ్యయనరా? వలంటీరుగా నుండగోరువారందఱును ముఖ్యముగా నూలుపడకక తప్పదని మాలానాగారికి మరల జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను. ఈతీర్మానము వెనుక ఢిల్లీలో నామోక్షంపబడెను. పిమ్మట 1921 లో ఆహ్వానదావామలో విగడియబడెను. 10 వేలమంది ప్రతి నెలయును చెరి 20 వేల గజములు నూలుపడచు ఖరారుగా పనిచేయువారు లభించినచో నేను తృప్తికొండెదను. 10 వేలమంది వలంటీరులు లభించినచో 25000 మంది సభ్యులు లభించుట కడుసులభ్యము. ఒకసారి ప్రజలకు రాట్టముపై నా సక్తి కలిగినచో నది మంచుఉండవలె అవలీలగా పెరిగిపోవును. (మో. క. గాంధీ.)

బెహారు బరిసాహి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము

18000 మంది సభ్యులకు చేర్చవలెను

ఈనెల 25వ తేదీని గులాబానలో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘసభ జరిగినది. నిరుకు పాపలా చందామీద సభ్యులను 18000 మంది చేర్చితిమి గాన యీయేకు నూలుచందా మీద గూడ సభ్యులను 18000 మందిని చేర్చవలెను. ఈతీర్మానము చందా ఆదరణ సాధ్యమని చూపించవలెను. మార్చి నెలఖరకు 8000 మందిని వివిధముండలములవారు చేర్చగలుగుదురు. రాష్ట్రీయసంఘమువారు పాట్నాలో ప్రత్తిని నిలవచేసి మండల సంఘములకు పంపెదరు. మండల సంఘములవారు పంపిననూలు ధరలో వారికి య్యబడిన ప్రత్తినిలవను రాష్ట్రీయసంఘము వారు మినహాయించెదరు. అందులకిప్పుడు రాష్ట్రీయసంఘమువారు రాష్ట్రీయఖర్చుబోర్డు వారివద్దనుండి వేయిరూపాయలు బరువుపుచ్చుకొందురు. తరువాత వచ్చిననూలునమ్మి యీబరువుతీర్చెదరు. భారతసంఘము వారు రాష్ట్రీయసంఘమునకు ఖర్చువ్యాపకమునియిత్తము లక్ష రూపాయల నొసంగిరి. ఆముత్తము చాలమందికి పంచిపెట్టబడెను. రామవినోద సింగుగారికి 20 వేలరూపాయ లియ్యబడెను. ఈ 20 వేలతప్ప తక్కిన 80 వేలకును లెక్కలులేవు. ఆ సామ్యుతయును పోయినచియే చేర్చవలెను. సింగుగారు మాత్రము సరిగా ఖర్చువ్యాపారము చేయుచున్నారు. ఆయనగూడ 1922 లో కొన్ని ఆక్రమములు జరిపెనుగాని 1923 లో చాల బాగుగా పనిచేసెను, అని బాబురాజేంద్రప్రసాదుగారు తెలిపిరి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలమొదలు రాత్రి 8 గంటలవరకును సభజరిగినది. స్థానికసంఘములలో 100కి 25 స్థానములు మహమ్మదీయులకు వంశవలెనని ఖాశీఅహ్మదు హుస్సేనుగారొక తీర్మానము నుపపాదించిరిగాని చాల ప్రాదుర్భావమునదను కారణమున ఆమాట దానినిగూర్చి చర్చింపలేదు. అందువలన మహమ్మదీయుల కాంగ్రహము కలిగినది. (ఆ. బ. పత్రిక)

వైశ్య సేవాసదనము

శ్రీయుతనాథం రామలింగయ్యగారు
లక్ష్యపాపాల నొసంగిరి

రామపాపంద్రవరములో నొకజాతీయసంస్థ

ఈసదనమున 75 మందిబాలికలున్నారు. వారిలో

10 మంది బ్రాహ్మణబాలికలు అచట ఉచితముగనే విద్యనేర్చుచును. శక్తిమంతుల బిడ్డలకైన ఖర్చుకు మాత్రమే ధనము పుచ్చుకొందురు. బీదలకుసదనమువారే వ్యయమునంతను భరించెదరు. ఇది ముఖ్యముగా వైశ్యబాలికలకే యేర్పడినను ఆ విబంధన నిర్బంధముగాలేదు. హిందీ, ఆంధ్రము, గణితము, భూగోళము, చరిత్ర, చిత్రలేఖనము, ఆరోగ్యశాస్త్రము పాఠశుద్ధ్యము మున్నగువానిని, రెండవభాగముగా ఆంగ్లమును అచట నేర్పుచున్నారు. అల్లికపని, బుట్టదారీపని, కట్టుపని, గానము, నాలువదుడుపు సేయుట మున్నగు చేతిపనులును నేర్పుచున్నారు. 12 రాట్టములు పనిచేయుచున్నవి మతవిషయములను పురాణములనుగూడ బోధించుచున్నారు. పాలకసంఘమున 11 గురుసభ్యులున్నారు. దీనినేర్పరచి మూడేండ్లమునది. స్థాపకుడే పాలకసంఘాధ్యక్షుడు. సభ్యులలో ముగ్గురు స్త్రీలు గానుండవలెను. సదనము నూపర్చింట్లు (స్త్రీ) ఒక సభ్యురాలు గానుండవలెనని నిబంధనలతోనున్నది.

హిందీనిసంస్కృతమును బోధించు శుపాధ్యాయులిరువురు తప్ప తక్కినవారందరూ స్త్రీలే. స్త్రీమతి బతుల కామాక్షమ్మ గారుకూడర్చింట్లుగానున్నారు. శ్రీమతులుకంకాయల శ్రీలక్ష్మమ్మమండలివరసమ్మ, పండితీ మాణిక్యమ్మ, (వీరుముగ్గురును తోబుట్టువులు) గార్లు సహాయపాఠ్యాయులుగానున్నారు. సర్పమ్మ గారు కట్టుపనిని మాణిక్యమ్మగారు అల్లికపనిని నేర్పుచున్నారు. శ్రీమతులతోట వేంకటరత్నమ్మ, గ్రంథి సీతమ్మ, కైఫూరి రత్నమ్మ, నాళం అమ్మయమ్మగార్లు సదనమునకు తమసేవ నిర్పించిరి. అమ్మయమ్మగారు తమయావదాస్తిని సదనమునకు జానముచేసిరి.

స్థాపకులు శ్రీయుత నాథం రామలింగయ్యగారు శ్రీయుత నాథం రామలింగయ్యగారే యీసదనమును స్థాపించిరి. వీరే పాలకసంఘాధ్యక్షులుగానున్నారు. వీరు లక్షలకొద్దయిన సదనమున కొసంగిరి. ఆంధ్రదేశమున జాతీయపాఠశాల లభింపజేసేందువలెననిన శ్రీయుత రామలింగయ్యగారివలె శ్రీమంతులు భూరివిరాళముల నొసంగవలెను. ధనహీనతచేతనే జాతీయవిద్యాలయములు కృశించుచున్నవి. సేను ఈశ్వర 22 వ తేదీని శ్రీయుత నాథం చినభీమరాజుగారితో గూడ వై సదనమును చూచితిని శ్రీయుత బంజుటూరి ప్రకాశంగారు ప్రకటించిరి.

ఫార్వర్డుపత్రిక (కలకత్తా)

దానుగారు సంపాదకత్వమును వదలివేసెదరు
వివయకుమార సర్కారుగారు సంపాదకుడుగా

నుండును

ప్రాధేసరు వివయకుమార సర్కారుగారు ఇటీవలనే జర్మనీనుండివచ్చిరి. దానుగారికి అనారోగ్యము వలనకుండుటచే వారు ప్రధానసంపాదకత్వమును వదలెద రనియు సర్కారుగా రావడవికి నియమింపబడుదు రనియు తెలియుచున్నది.

(ఇం-డె మెయిలు)

కలకత్తాలో నిర్బంధచట్టము

ఇచ్చిని ఎచటికో పరిపి వేయుట

అలిపూరు సెంట్రలుజయిలులో నుంచుండి సర్వేంద్ర చంద్రమిత్ర (ఎం. ఎల్. సి.), అమరకృష్ణ ఘోషు గార్లను 26 వ తేదీ ఉదయమున 7½ గంటలకు ఎచటికో తీసికొని పోయిరి.

తిరువాన్కూరుదివాను

డాక్టరు పంపాల్లె గారు

చెన్నపురిలో ప్రశాన రాజగోపాలమేజిస్ట్రేటుగా నున్న పంపాల్లె గారు తిరువాన్కూరుదివానుగా నియమింపబడెనవును. టి. రాఘవయ్యగారు ఏజిలెన్సీలో సెలవుపుచ్చుకొని మల్ల తిరువాన్కూరుజైల్లో ఆని తెలియుచున్నది.

ధర్మాదాయములచట్టము

కమిషనరులు

క్రొత్తచట్టము ప్రకారము సర్. టి. సదాశివయ్యరు దివాను బహదరు వి. మాళిమహేశ్వర్, టి. వరదరాజులనా యుడుగార్లు కమిషనరులుగా నియమింపబడి రని తెలియుచున్నది.

శ్రీయుత నంబుద్రీ పామగారికేసు

30 వ తేదీని విచారణ

చైకంలో ఆరెసుచేయబడిన నంబుద్రీపామగారి కేసు విచారణ యీనెల 30 వ తేదీని కొట్వాములో జరుగును.

తిరువూరు ఖద్దరు మార్కెటు

29-1-1925 వ తేదీ ధరలు

ప్రత్తి ధరలు తగ్గినవిగాని ఖద్దరుధర తగ్గలేదు. జొంబాయిమున్నగు స్థలములనుండి ఆర్దరులు వచ్చుచున్నవిగాని ప్రవివరావ్రాయునుండి హెచ్చుగా ఆర్దరులు వచ్చుటలేదు. కల్తీలేని పడుకునూలు మామూలు కొంటులుధర 40 తులములు రు 1-2-0

రివల్యూషనరీ

విప్లవపక్షమువారి కరపత్రము

యిండియను డెయిలీ మెయిలు

కార్యాలయమునకు వచ్చెను

29 వ తేదీని అనగా మొన్నటిరోజున జొంబాయిలో యిండియను డెయిలీ మెయిలు పత్రికా కార్యాలయమునకు "రివల్యూషనరీ" అను కిర్లకగల కరపత్రమువచ్చినది. జనవరి నెల 1 వ తేదీ దానిపైని వేయబడెను. ఇది భారత విప్లవపక్షమువారి పత్రికయని తానించుందు వ్రాయబడెను. దానియందు భారత విప్లవపక్షమువారి ఉద్దేశములు అను వ్యాసమొక్కటి మాత్రమేకలదు. భారత విప్లవపక్ష దేశీయసంఘాధ్యక్షుడు విజయకుమారు అరి ఆవ్యాసముక్రింద సంతకము చేయుటడెను. (ఆ. ప్రె)

దేశ భాషను గౌరవించుట

తిరుపతిదేవస్థానం హైస్కూలువారి ఆదర్శక
తీర్మానములు

జనవరి 27 తేదీని తిరుపతి దేవస్థానం హిందూహైస్కూలు సంఘమువారు సమావేశమై యీక్రిందితీర్మానముల గావించిరి.

- (1) లెక్కలు, పారిశ్రామిక విషయములు అన్యభాషా విషయములు లెక్క తక్కిన విషయములన్నియు తేలికభాషలనుం తే బోధింపవలయును. ప్రత్యేకపదముల (టెక్నికల్) సింగ్లీషు నందే యుండవచ్చును.
- (2) ఈమార్పు వచ్చేసంవత్సరమునుండి ఆచరణలోకి లేవలయును. 4 వ ఫోరమునుండి ఇట్లు 1925-26 సంవత్సరమునుండి వైదికముగా బోధించలయును.
- (3) మోడ్రన్ పద్ధతులవచ్చి క్లాసుటిచర్లను పరిక్షించేముట చే క్లాసుటిచర్ల గౌరవము పిల్లలముందు తగ్గిపోవుచున్నదనియు కావున ఏమాడుమాసములకో టిచర్లు మావేళమై తాముచెప్పినంతవరకు నివేదికము విచ్చిట ముంచినదియు తీర్మానించిన మాకు తెలియుచున్నది.

లాహోరు, జనవరి 29. — కాశ్మీర మహారాజు గారు స్వదేశమునకు విచ్చి రాత్రి యును జర్జాను సహారాజుగారు డెల్హికి నేటియందయమును జయించెరి

అలహాబాదు, జనవరి 30: — మైకేలుకేసుగారి కొందరసభికారసభ్యులు, శాసనసభాధ్యక్ష పదవికి నిలువనుని కోరగా నిరాకరించిరి. వారు, చట్టవిధానరూపుల యుద్దేశ్యములకు వ్యతిరేకముగనుం నను యభ్యంతరమును వెల్లబెట్టిరి.

కాశీఘట్టపు వార్తలు

మహమ్మదీయ మహాసభ

కీరాజ్ గంజి, జనవరి 30: — మహమ్మదీయ నాయకులసభలో మాల్దీఫ్ జులూల్ గారు పంగదేశముందు మహమ్మదీయులు చాలనిచును యవస్థయందుండి రనియు, ప్రభుత్వగతియందువారి కంతమాత్రమును పలుకుబడిలేదనియు చెప్పిరి. ఒకజాతి వారినిసంపూర్ణముగనువ్యవస్థగములనుండి, వారసమర్థులను సెపరేటు జైలికేయించునూరని ప్రభుత్వమువారిని మందలించిరి. ఇట్టి సందర్భమునందు శాయ్ హుసేన్ బాలి యొకసూతనావేళకు మహమ్మదీయులలో బ్రబలితదనిచెప్పిరి.

నావికాప్రమాదము

కాశీఘట్టము, జనవరి 30: — 'ఎల్ఫిన్స్టన్' యొడి గురువారముప్రాదున నికోబారు దీవులవద్ద మెఱచడగిరి, భగ్నమయినదని తెలియవచ్చినది. ఏడవకలాను చేయినది మొదలగు నితరసమాచారము తెలియటలేదు.

వాయువిమానము

కాశీఘట్టము, జనవరి 30: — ఇచ్చటి వాయువిమాన మొకటి రంగూనుకుసోపవారము నాడు బయలుదేరు. వాయువిమానసందర్శనను ఫెలోగూగారు మదరాసుకువచ్చుచున్నార, రంగూనుకు సర్ వెస్టన్ ప్రేంకరుగారును, ఒక బ్రిటిష్ పటాలమును బయలుదేరినవి.

రంగూను వార్తలు

జాతీయవాదుల ప్రయత్నములు

రంగూను, జనవరి 30: — జి. సి. టి. యే. వాల్మీకీవారు సంఘముందు కక్షలు బయలుదేరునచున్నవి. కొన్ని వార్తాపత్రికల ననుసరించి సంఘాధ్యక్షుడను ఫిఫ్త వెయింగుగారును, కార్యదర్శియగు మాంగ్ పూగారును శాసనసభా స్థానముల నాక్రమింపవలెనను యుద్దేశ్యమును బ్రకటించుచున్నారు. ఇచ్చే యెన్నికలు నవంబరులో జరుగును. అప్పుడువాటికి నిలువవలెనని వీరయూహ ఈలోపుగా అభిలషారూపంపు సమిగ్గియను జాతీయసన్యాసుల కూటము (వీరు రాజకీయములం తెక్కము పట్టాండుడు. జి. సి. టి. యే. సంఘమువారితో గలసియే పనిచేయుచున్నారు.) జాతీయసంఘమువారి తీర్మానములతోనే విధముగ సంబంధముంచుకొన గూడదని ప్రకటించిరి.

ఖద్దరు ఆవశ్యకత

కలకత్తా ఖద్దరు ప్రతిష్ఠాపన కార్యదర్శిశిఖ

1922 లో 404 కోట్లగజముల గుడ్డులు భారతదేశమున వ్యయమైనవి. 109 కోట్లగజముల తానులు విదేశములనుండి వచ్చెను.

భారతదేశమున తయారైన విల్లుతానులలో ఎగుమతికాగా 152 కోట్లగజములు స్వదేశమున వ్యయమైనవి. చేతిమగ్గులు లైన 138 కోట్లగజముల బట్టలు నేయబడెను. దేశమున జనసంఖ్య 32 కోట్లు. దామాషాను మనిషికి 12 గజములు వ్యయమైనట్లు తేలుచున్నది. గత ఏడేండ్ల దామాషా గూడ 12 గజములే యని ఖద్దరు మాన్యుయలులో వ్రాయబడెను. (2వ సంచిపుట 130వ పేజీ)

ఒక కుటుంబములో 5 గురు మనుష్యులున్నచో సాముకు 60 గజముల బట్టకావలెను ఒకగజముబట్టకు 10 వ నంబరు (కొంటు) నూలు దాము 12½ తులములు (2½ పట్టుకులు) కావలెను 60 గజనులబట్టకు 9 కేర్ల 6 పట్టుకులు లేక 750 తులముల నూలుదారమాకావలెను. వారు కోజాకు రెండుతులములు నూలువదుక గడిగినచో సాలుకు 780 తులములు వదుక గలుగుదురు. కోజాకు 2½ తులములు వదుకగలిగినచో 900 తులములు సాలుకగును. అనగా ఒక మనిషి ఒకరోజుకు ½ తులమునూలు వదుకవలెను. కొంచెము అలవాటు కలనారు ½ గంతులో ½ తులము వదుకగలుగుదురు.

దామాషాను విదేశములనుండి సాలునకు 51 కోట్లరూపాయల వేగల బట్టలను మనము కొనుదున్నాము. తీరిని ఆపవలెననిన దేశీయలంకరునూ నూలువదుకక తప్పదు. మనకుల ప్రతిదినమును వదుకుచున్నాని యిరులుగూడ వదుకవలెనని కోరుటకు మన కర్మతీలేదు. ఇందులకే కాంగ్రెసు మహాసభవారు నూలుచంజాతీర్మాన మొనెరింగిరి గానందరూ కాంగ్రెసులో చేరుదు ఖద్దరును కట్టదు నెలకు 2000 గజముల నూలు వడికి పంపుడు. (ఆ. బ. పత్రిక)

రక్తాక్షి సం॥రం మామమాన శు॥రి, శనివారము

నాగభూషణరత్నావళి:

[శ్రీవెంకటేశ్వరేశ్వర]

అవధానినా;

శ్రీ. అనేక జన్మసంప్రాప్త
దురితేఘనివారణమ్!
కాయేన మనసా వాచా
నమామి శివదం శివమ్!
యోగీంద్రహృదయారామే
చరంతం పార్వతీ సఖమ్!
ఆరోహణాయ మోక్షాద్రేః
యాచే యాచకకల్పకమ్!
అవాప్త సర్వకామోఽపి
కృతనంతం మహాతపమ్!
మోహాంధహరణేదత్తం
భజామి శివభాస్వరమ్!
క్రోధాగ్నిదగ్ధపుష్పాత్మ
ముజ్జివిత దయామృతమ్!
వందే సంసారప్రాంతహం
మోక్షపీయూషసిద్ధయే!
జోషణం బుధలోకానాం
సధానిష్ఠ్యందిభాషణమ్!
నమామి గాయకానాంచ
భూషణం, నాగభూషణమ్!
బ్రహ్మదైత్యశిష్యభూతైశ్చ
బృందావన వనోత్తమే!
సేవితం స్వప్నకాశంచ
భజే భువనశంకరమ్!
సర్వే విదంతి సంగీత
మిత మన్వస్మభూద్భువౌ!
ఆశ్రితావనసక్కుల్ప
శ్రీహరి రాగభూషణః!
శివకేశవయోగేంద్రమ్
వినేతుం నియతాత్మనా!
బ్రహ్మణా కల్పితం ధ్యాయే
శ్రీహరిం నాగభూషణమ్!
అద్యైతార్థావ బోధాయ
సచ్చిదానందరూపిణే!
నమస్తస్మై నమస్తస్మై
బ్రహ్మణే నాదరూపిణే!
స్మారం స్మారం విబుధనికరై
ర్లభ్యతే జ్ఞానయోగో
ధ్యాయ ధ్యాయస్య మఖిల
జనైః ప్రాప్యతే మోక్షసిద్ధిః!
శృంగారాభివ్యాన్వితుల

యెంకిపాట

[బుక్కపట్టణం తిరుమల సరసింహాచార్యులుగారు]

సీ. పోతనామాత్యుఁడా! పొమ్ము; నీభాగవ
తమ్ముచంకనుబెట్టి తత్తరిలుచు
తిక్కనాద్యుఁడ! నీదు తిక్కభారతమింక
వలదునైకొని పొమ్ము భయముగదుర
కవిసూరనార్య! నీ కవితారుచియుఁజచ్చె
నీప్రతిష్ఠయుమా సె నిక్కముగను
అలసానిపెద్దనా! యాంధ్రకవిశకుఁబి
తామహుఁడను నుడి దగ్ధమయ్యె
గీ. పరగరామాయణంబును వ్రాసితంచుఁ
జంకఁగొట్టకు నీవి కఁ జాలుఁజాలు
నోయివాల్మీకిమునిచంద్ర! యుడుగు మింక
నీదుగర్వంబునంతయు నేర్పుమీఱు.
ఉ. ఆరయ మీదగ్రంథము ల వన్నియు మాదగు
యెంకిపాట కే! తీరునఁ బోల్చిచూచినను దీ
టగునే? ఇదసామ్యవంబునన్! మీరెడుభావసంప
దయ మేలగు నా రసపుష్పియందు; వే! సారులు
నెంచిచూచినను సారసమిత్తునిముందుదివ్వెకా.
గీ. భోజభానుఁడు గుంకెను పుసమినిడి
కృష్ణభూపాలచంద్రుండు కెరిలిపోయె
హూణమేఘంబు లేతెంచె హోరుమునుచు
కంక మీయాట లేటునాగు నెంచిచూడ!!
చ. అనువుగ నాంగ్లగ్రంథముల నన్నిటిసాంతమ్ముగాఁ
బరించి యం, దునఁగల సారమంతయునుదోర
మెల్కంగఁ దీసి నేర్పుమై, ఘనతరభావవృష్టిఁ
దమ గ్రంథములందున గ్రామ్యభాషతో, గొన
బగు 'యెంకిపాట' లను గూర్చి వారలశక్తి
కొద్దియే?
గీ. కాలచక్రంబు నడివడిఁ గ్రాలుచుండు
నట్లులే భావపద్ధతు లమరుచుండు
వ-తనొందకు 'భారతీ' నుంతయైన
నిట్టికేతలు నెగ్గఁబో వెపుడులిలను.

చరితా యస్య కామాది వృత్తై

స్యైకాభక్తా శ్రీభువనగురుం

తం, భజే రాజయోగిమ్!

గాయకైః, కవిభిర్నివై

స్తుతాఖండగుణాకర!

మహర్షితాని రత్నాని

స్వీకురుష్వ జగద్గురౌ!

సాంధ్యరాగాలు

[పంద్యారం వెంకటసుబ్బయ్యగారు]

"శశి" అనుయువకుఁడు "కళ" అనుయువతిచే
నిరాకరింపబడి ఆత్మహత్యగావించుకొనకపూర్వము
పానగీతాలు.

ఈయనాద్యతసుసముదాయ మెండి
పోవునేమో! మదీయాశువులన దీని
నార్ద్రరచెదనాజీవితాంత వేశ
దాక.

ఈశ్రోవినాహస్త తాపమునకు
ప్రీతివడునేమో! సాంధ్యరాగాలు దీన
నాలపింతును పడ్డకట్టలు తొలగి
పోవ.

ఈనదికడలకుఁ బోయి పోయి
సాగరముఁజొచ్చునంతలో నడలియున్న
తీరముల నీప్రవాహము ద్రెంచునెమో
పాడెదనుజీవనభరంబు పాయనట్లు
శీఘ్రగతి నేననంతకుఁ జేరునట్లు.

భావము

తేది 8-1-1925 ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంధ్యతాపబంధమున
"దీనిభావ మేమి?" అను శీర్షికతో నొకయర్థమును జర్పించిన
యర్థాభిలాషులకుఁ బ్రత్యుత్తరము:—

నగుచరితములోని మొదటి పద్య మగు "శ్రీ
భూపుత్రి వివాహశేష....." అనుపాదం యర్థమును వివరిం
చుచు, సీతాదేవిమనోగతమును రాముఁ డేరితిఁ దెలిసికొనె నని
ప్రశ్నించిరి. ఆమెయొక్క ముఖలక్షణములనుబట్టి తెలిసికొనె
ననుకొనటకుఁ గూడ నీయర్థమున్నది. సీత ముఖము వంచి కూ
ర్చుండుటయే దానికిఁ గారణమని నెలదిద్దిరి. కానిదర్శనమందు
వలె రత్నమందు సీతాప్రతిబింబము దృష్టోచరమగుటచేఁ బ్రతి
బింబమునఁగూడఁ బ్రకృతియందలి లక్షణములు (హావభావా
దిములు) నిశ్చేషముగఁ గనఁబడుటకు సందియ ముండువాఁడీ
దర్శనము నెదుట నిడుకొని పరిశీలించినచో భాగుగా బోధ
పడఁగలదు తత్తుల్యమగు రత్నమునఁ దృచ్ఛాంత్యనుకూలములగు
హావభావములంతాచి రాముఁడు ప్రియామనోగతాభిప్రాయ
మును గ్రహించె నని చెప్పట కాక్షేపణము లేదు గదా!

మంగళసూత్రధారణాసంతరమునఁ బ్రధానోపసమ
యమున వరుఁడు వధువుయొక్క పాదము చేసన్నికల్లుద్రొక్కిం
చుట చైత్రక సాంప్రదాయమును నాచారమైయున్నది.
కాని యెవరియంతట వారే సన్నికల్లు ద్రొక్కునటుల నుడువుట
యాచారమునకు విరుద్ధము.

సన్నికల్లు ద్రొక్కింపవలయుననున సీత నిలువఁ బడి
యున్నను సీగ్గునఁ దలవంచుకొనియుండుటవలన నామెయొక్క
ప్రతిబింబము రత్నమునఁ గాన్పించుటకెట్టియాటంకము లేదు.
ప్రతిబింబమునఁ గనుపట్టకముఖలక్షణములవలన రాముఁడు జానకీ
దేవియొక్కయాశేయునును దెలిసికొని, యామెకుఁ గలఃస్వయను
ప్రభాంతిని బోగొట్ట రత్నమును, సన్నికల్లు ద్రొక్కింపవలయునను
మానెనని చెప్పట సమంజసమే యని శోచుచున్నది.

అర్చన క.

చాజనమతుడైన యుత్తమండు సారథినియనునవాఁడు 2
యనుమతిఁబోయివచ్చును. బృహన్నలశేర్మరియిం శెకాడు. 3
నును రథిసండు కే కైని ఘనండు జయంతిఁదన్నుచోని
ఘను నిదె పిల్వఁబంపినను. క్రమ్మన వచ్చును మానినిమఱి

రవీంద్రకవీంద్రుడు

[బోలవరపు రామబ్రహ్మంగారు]

(8)

“గీతాంజలి”

“గీతాంజలి” వంటి యత్కుత్తమ గ్రంథములు సర్వసాధారణముగ లభింపజేరవు. రవీంద్రునివంటి కవులు సామాన్యులు కాదు. భరతఖండమున నిట్టి మహాకవి జన్మించుట యరుదు కాదు. వ్యాస వాల్మీకాది తపోగర్భితులకు... సహజబీంద్రులకు పుట్టినిల్లగు భరతఖండమున రవీంద్రునివంటి యత్కుత్తమప్రకృతి ప్రభవించుట. అదియు నిరుదవ తాత్పర్యమున నుద్భవించి యాధ్యాత్మికవిప్లవముగ గల్గించి యభినవతేజోవిరాజితుడై బాసిల్లుటకు భారతిభాగ్యమే భాగ్యము.

రవీంద్రుని యఖండప్రతిభను మేధావిశేషమును లోకమునకు జాటి ప్రపంచకృష్టి నతనివంతు మరల్చిన గ్రంథరాజమిగీతాంజలియే కదా. పదునారవయేటనే కవి యని ప్రఖ్యాతి అట్లునుకొన్ననుకొక్కసారి మేయనుసీమనుండివచ్చుచున్నది. వేలకు, మనవారు కొనుచున్నార; ఏ? తెలియజెలికె. ఇతరజేతములు మనదేతములకంటె వాగతకత గలవిగదా! మనదేతవంత యనాగరకత గలవికాదు.

మనదేతనుదును నుక్కలకు సభలు వెలయుచున్నవి. ప్రదర్శనములు మొలకెంచినవి. మంచికత్తల యారోగ్యము నకు వైద్యశాలలున్నవి. పిచ్చియైతి కరచినపుడు మనము బాగుపడుటకు వైద్యశాలలున్నవి. మనవైపులు నాగరకతగాంచి యభివృద్ధిగాంచుచున్నాము! ముందు సీనాతులలోనే సభలు సంఘములు లైలుదేరకున్న దేతము బాగుపడదు. ముందు మన నడత సరచిసిగవడకు నుక్కలకుబుద్ధివైపునవచ్చునా యనిశేత. ఇప్పుడొక్కడెప్పుడినియు గడియ గడవనిచ్చి మరల దులిపిని కుండలతో దూడకుక్కకు “హే! ఇంటికెవో! ఆయూల జండు కొమ్ము. ఈలందరు ఈకట్టెను గరచినాని నావెంట రమ్మని బుద్ధులుజేయుదురు. ఆతేజా. రాఅమ్మ! అనివానిని లోనింతురు. కుక్కబుద్ధి! ఏమిప్రయోజనము! సివంగి చేమంతి చింతా మణి సరస్వతి యని యెన్ని మంచిచేయు వెట్టినను నుక్క సామజముగనే! ఏమో మన పెద్దలపద్ధతములన దక్క న కొన్నింటిలో వలె నవ్వెను సంసారరసమున దోహదవిశేషమున నాగరకతామహిమమున గట్టికక్క గంగిగోవిలనేమా! పరదామ వాదము నికకు జనులు చక్కగా గనిపెట్టలేదుగదా! విమర్శనములు హెచ్చుచున్న యిక్కాలపువా కి బెంచివాని విన్న వింతనక్కలేదు. మంచిచెడ్డను ప్రహితురు క! మతీయుకుకుములకు శునకములకు వశే ము. అంగగా “న” యనునది నొక్కటియే భేదకనిము, నభే ము భేదము శేషినియు నిందొచుతూవున్నది. శు(న) ములపై చింతగొడవయేల యనినవ్వవలదు. మాకే సిగ్గుగానున్నది

అయ్యా, కేవుదా! నామేలపుట్టిందివావు? జనులజేయమునకైకదా. మతీమూలైజనులకుఁ బ్రేమలేకుండ జేసివావేమి? బ్రాహ్మణులు తొల్లిటివారు. మమ్ము గ్రంథములనెక్కించిరిట్టి తిట్టి “కుక్కుముట్టుకొనిన కుడకేమికుడి? ఆరుగగడ్డివేసి తగులఁ బెట్టుట” యనియు, మక్కుకునేమియునుడవని పురోహితముకుక్కుముగాదని మామర్యాద తీసివైచిరి. మమ్ముభోగతి విడిచిరి ఇప్పుడభికారి యిండ్లకువచ్చి పేముపండుకొనినయాశనములమీదనే తామకూర్చుండి యభికారి గౌరవింతుటకై, మేముపచ్చి కాలముచూచినను మిన్నకయుండువారైరి. ఇంక మాకేమిలాభము? బ్రాహ్మణులను ముట్టుకొనిన మాకుదుపునిండునా?వా కిచ్చమేమా మాకుచిహ్నింపబలిలేను ప్రేమతోబెండువారికైన మాపైన దయ లేకమైన నున్నదా! మాతోకలు మొకలంకుఁ దెగగొట్టించుట. తమకన్నుల కప్పుకుగాని యందముగాఁ గనబడెమా? మాకప్పు మెవ్వరుమామచున్నాడు? నుట్టుకుతెక్కి పరుగెత్తునపుడు వారివెంట మేము పరుగెత్తక చచ్చుదుడనిపుడు మాప్రాణములకు వైకుంఠ వచ్చితి. వైకుంఠో బరుగెత్తగలమా? దారిలో నూరుకుక్కుతో మాకు “జట్టియి.” “మక్కుజట్టియి” తీర్పుటకై నుట్టుకు దిగి లోతరతరక్కులను గలియించి తొట్టుట. ఇది ఏమి మాకుచ్చదకేట్లుచున్నది కాబోలు నని చావలేక యాశ మోటులలో నెక్కుచున్నాము. ఉన్నతదేవతయే-ఇక విమానములలో నెక్కినముగదా! భూలోకము మాకువలదు. విమానముమీద భర్తగాజువలె నీవు మమ్ము పగ్గమునకు గొనిపోయి యుద్ధరింపుము” అని యిట్లాకకుక్కు యనినకుక్కులకు మన సంఘాభివృద్ధికై యంగలాపుచున్నది. స్వయంకాంతచార మానందభైరవి యగుంగాక.

పదసహస్రేణీకీర్తి, రవీంద్రునిదిని నానాటకములనువంగదేశీయులత్యంతమోహమున జడువుచున్నాడు. ప్రదర్శింపుచున్నాడు. నవయామవడై యున్న కాలమున నతడు రచించిన ప్రేమగీతికల ప్రణయగీతముల-భరతఖండ ప్రంగజేతములు పఠింపుచున్నవారు. అందు జిప్సిలు కవితాసము, గానమాధుర్యము, కళానైపుణ్యము... మనకు యథాతథముగ లభింపజేరదు. మంగభాషాపరిజ్ఞానము కలవారికే యనుభవనీయ ముందురు. మనయాంధ్రీకరణములందుగాని, యాంగ్లానువాదములందుగాని నిర్మలానందరసము లభింపదు. “గీతాంజలి”ని రవీంద్రుడే స్వయముగ నాంగ్లమున గద్యరూపమున రచించియున్నాడు కావున కవిమనోగతాభిప్రాయము కొంతవరకు మనకు తెలియగలదు. ఉభయభాషలందును నిరుపమప్రజ్ఞానిధియే కావున భాషాతేజమును నిరాటంకముగ నీయాంగ్లానువాదమునందును వెల్లడించి యున్నాడనుటకు సంతోయము లేదు.

రవీంద్రనాథునికవిత సంతృప్తవయోవికాసము జెందిన తరుణమున అతని లోకానుభవములు స్వాతంత్ర్యోదయములు ప్రాథమ్యమై వేదవక్తవదళములను తరుణమున నీమనోహరగానిస్వన మతని కంతవాళములనుండి హృదయంతరాళము నుండి వెల్లడిపడి. ఆశానిస్పృహలు పెనుగొనుచేత... కష్టములు ములక జెందుచేత తుమకవనానందకేయం దేని విశ్వమోహనమూర్తి యగు పరమాత్ముడు వినుతింపనివా డుండజాలకు కదా. రవీంద్రుని హృదయకుహరమునుండి సహస్రముఖముల వెల్లడిన యీ చి వ్య గా న మే... ఏ త్వ గా న ము న వి లీ నమై, విశ్వస్వరూపమున వైశ్వమొందిన యీప్రణవని వాడమే ప్రతిమానవుని హృదయకుహరమునుండియు ననుక్షణము వెలువడుచున్నది కాని పరమాత్మసాక్షాత్కార మందరకు లభింపజేరదు. తేలము కవిత్వమే పరమాత్మసాన్నిధ్యము తేర్చజాలదు. ఆత్మపూజ్ఞానము, సత్యసంధత, నిర్మలప్రవర్తనము, తపోమహిమయు నిందుకు తోడ్పడవలయును. నిష్కలంకమనస్కుడై, భక్తిప్రేరేకుడై, నిర్మలానుభాగపూరితుడై, ప్రేమమయుడై (ప్రేమమార విశ్వనాథుఁ బిలుచునప్పడే... ఆదివ్యసందర్శనము నుత్తరరాకుట్టిగ కోరనప్పడే గీతాంజలివంటి కుధామధురగానరస ముద్బుల్లగలదు.

సత్యాన్వేషణార్థము పరమాత్మస్వరూపసందర్శనోత్సుకుడై రవీంద్రనాథుడు నిష్టబూనెను. వైరాగ్యము ప్రియసంగపరిత్యాగము సన్నాహము నిందుల కంతయువసాము లేదని రవీంద్రు భావము... ఆనందపూరితముగ ప్రపంచమును విస్మరించి తిరస్కరించి గన్పించినచో మానవునిక రవ్య మెద్ది? దుఃఖభూయిష్టమై పాపపంజలమై పోయమై చూపట్టినంతమాత్రమునఁ బ్రకృతియం దానందపౌండర్యములు లేవా... నుఖదుఃఖసమ్మిళితముకదా ప్రపంచము? దుఃఖముఁ జూచినంతమాత్రమున విస్మరింపజేల? “ఆనందాద్భేద భిల్లిమని భూతాని జాయంతే” ఆనందరూప మివ్వతం య ద్విభాతి” అని యాపనిషద్వాక్యములు. ప్రపంచ మానందమయము. ఆనందమునుండియే యుద్భవించినది. భూమ్యాకాశము లానందపూరితములే కానినో మన మెట్లు ఉచ్చాస్యసినిశ్వాసముల విడువగలము? ఈ యానందము మన కెట్లు లభింపగలదు?

“It is through the heightening of our consciousness into love and extending it all over the world that we can attain Brahma-Vihara, Communion with this infinite joy... Sadhana P.P. 10.”

ప్రేమయే హృదయవికాశమున కల్గించును. ప్రేమపూరితహృదయం కలివికారి దుర్బలకార్యము లేమి కలవు? ప్రేమచే లోకముల జయింపవగును. ప్రేమచే ప్రేమమూర్తియు పరమాత్ముడు సంభర్షింపగలము. అని యందలిభావము.

ఉదరపోషణమే జీవితోత్తము కాదు. సృష్టి యెట్లు ఆనంతమై, యాద్యంతరహితమై విరాట్ స్వరూపమున ప్రతిబింబింపజేయుచున్నదో మానవుడును నంత యుత్తమనిశ్చయము.

“Thou hast made me endless such is the pleasure... At the immortal touch of thy hands my little heart loses its limits in Joy and gives birth to utterance ineffable.”

రవీంద్రుఁ డానందమయఁడు. ప్రేమతరంగముల నతని హృదయపల్లవమాలానుమందును. జాతిమతవికత్త లేని ప్రేమయే యతనియాధిక్యము. అట్లే గాకున్నచో విశ్వభారతీని ర్యాణకాల మెట్లు లభింపగలదు? విశ్వగాన మతనినవనమున వెల్లడగలదు?

“All the aspirations of man are in his hymns. He is the first among our saints who

has not refused to live, but has spoken out of Life A itself”

ఇంకొకసంభర్షమున రవీంద్రుఁడు

“We never can have a true view of man unless we have a love for him. Civilisation must be Judged and prized not by the amount of power it has developed, but by how much it has evolved and given expression to...the love of humanity.” Sadhana.

మానవుని యాధిక్యతను తేలిక యాధ్యాత్మికతను నెంత జరకు గలుగింతుచున్నాము? మనజాతొకయొత్తపుబొమ్మ కాదు. అతని తొకయాత్మకలడు. మరలన పంకమున నెప్పుడు చిక్కుకొనునో నీలి, ధర్మము, న్యాయము సత్యదియాశాచతులు దానిని వదలిపోవునో నాడే వానియాధిక్యము మంటగలియును. ఒకజాతి యుధాపతత మగుటకు పోతట్లే వివిధమై. స్వాతంత్ర్యముఁ గోలుపుటకు నైతికధర్మ మనుగంటుటయే ముఖ్యకారణమని రవీంద్రుఁ డనుచున్నవాఁడు. “నేటిపాశ్చాత్యపతత క్తి నతడు నిరసింపుచున్నాడు. “Civilisation can never sustain itself upon Cannibalism of any sort” పరహింస, నిర్దాక్షిణ్యము, పరద్రవ్యాపేక్ష లేనినాకారణము అని రవీంద్రునిభావము.

రవీంద్రుఁడు కర్మయోగి. భారతీయుల పారతంత్ర్యము నకై పగచి ముక్తిమార్గము సాధ్యమిచ్చిన మహానీయులలో నితడు ముప్రసిద్ధుఁడు. మన దైన్యమునకు మనమే కారకులమని రవీంద్రుని యభిప్రాయము.

“Leave this chanting and singing and telling of beads... whom dost thou worship in this lonely dark corner with doors all shut?”

మహాదాశఁకపూరితుడై మహాజానందము సనుభవించి దివ్య తేజస్వంద్యున మొనరించి తరించుటయే రవీంద్రులైజము కాదు. ప్రేమమయులగువారికి విశ్వప్రేమమే విశ్వోద్ధరణమే గమ్యస్థానము కావున తాము చవిచూచిన దివ్యావృత్తమును సామాన్యులపై వెదజల్లుచుందురు. వారికన్నుల కాయానంద మయమూర్తి సర్వవ్యాప్తియై కన్పట్టుచుండును. ఎల్లెడలను వారికి దివ్యజ్యోత్స్ని ప్రత్యక్షమగుచుండును. రమ్యహర్ష్యములనే కాదు, దీనాతిదీనఁడగు కర్మకుని మతీరమునందును తాండవింపుచుండునట.

“He is there where the tiller is tilling the hard ground... ”

సర్వవ్యాప్తమైన యానందమునుండి విముక్తిగోలు తేల! ముక్తి మార్గము... మోక్ష మని పలువరింపజేల? శ్వర్గ మె దున్నది

“Deliverance? Where is this deliverance to be found? Our master himself has joyfully taken upon him the bonds of creation; he is bound with us all for ever... ”

మనలోనే యున్నదట!

జీవితకాలమున సద్వినియోగమొనర్చుచే మనక రత్నము

“Come out of thy meditations and leave aside thy flowers and incense. What harm is there if thy clothes become tattered and stained? Meet him and stand by him in toil and in sweat of thy brow.”

విశ్వనాథునిసందర్శనము సల్పుటకు భూపతిపన్న వేద్యములక్కరలేదు. జపమాలలు విభూతిమద్రాక్షులు పనిలేదు. భాగ్యవంతులకు మాత్రమే డర్శన మిచ్చునను నియమము లేదు. విద్యుత్ సగ్గులు నిర్వర్తింపుము. పృథ్వా కాలహరణ మొనరింపజము.

“నేఁ జేయదలచినగానము కొనసాగుచే లేదు. ఏనాతంత్రుల సరిచేసికొనుటతో రోజులు గడచిపోవు చున్నట్లే ఆ మాత్రమే పీడింపుచున్నది. పరాత్పరుఁ డాడవలయు ననది యాస. “నాకొక్క యనంతమైనది. ఆసంఖ్యాకము లగు కోర్కెలతో నాహృదయకేటిక నిండియున్నది. దయామయుత్తరపు కావున నాశ్రేయముగోరియే తిరస్కరించి యున్నావు. నిన్నెఱుంగజాలక నాతాకుండనై విలపించితిని. ఎల్లెత్తి హృదయ భేదముగ విలపించితిని. దయామయా! కోర్కెలఁ బుట్టింకము అయాచితముగ నీవొసంగవరముల ననుభవించనిమ్ము. వికలమై యానందప్రపమై యొప్పు గంభీరనీలాకాశము, సర్వవ్యాప్తమైన యాతేజము నాకుఁ జాలును. ఈప్రీతార్థసిద్ధి కావన్నచో కన్నీరు విడుచుట మనస్వభావముకదా. కాని రవీంద్రున కం తొక యత్రార్థసంఘటనము గోచరింపుచున్నది. కలునా సాంద్రుఁడగు భగవానుడు మశ్రేయము గోరి యాపాపములఁ ద్రంపుచున్నాడు. (సశేషము)

ఒక మహమ్మదీయ భక్తుడు

[ఇబ్రహీం బేగ్ ఆదమ్]

పాలవర్తి ఆంజనేయులుగారు

ఈ విశాల భారతవనియందు భిన్న భిన్న మతములవారు సంప్రదాయములవారు తలచుచున్నట్లు గలదు. శ్రీభగవానుడు మానవజాతియందు తాను జేసిన సంకల్పించిన పాపరక్షణమును భారతభూమిని ప్రధానప్రయోగజేతముగ జేసికొనినటుల కనిపించుచున్నది. శనివారం పంచమి కమాయమువలె ఇన్ని జాతులను, మతములను, తలచుచున్నట్లును నిచు యేలసమకూర్చునటే? భగవంతుడు మానవజాతికి తన అమృతమును ప్రేమస్వరూపమును సాక్షాత్కరింప జేయవలెనాడు. ఈశ్వరనియొక్క ప్రేమస్వరూపము వివిధమతముల సమన్వయమునందును, వివిధ జాతుల సఖ్యతయందును గలదు. భారతభూమియందు పరమార్థ దీనినే మతముచేయుచున్నాడు. నానక్, కబీర్, రామమోహన్, గాంధీమహాత్ముల జీవితము లిందుకొకే ఆర్పణ చేసిన బడినది. సత్సంకల్పమును, ఈశ్వరాదేశానుసరమున నైన నుపాధ్యులచే అప్పటిప్పటికి వ్యక్తీకరింపబడు భగవత్ప్రకారముల ననుసరించి ఈశ్వరసంకల్పసిద్ధికి తోడ్పడుట ప్రతిమానపుని విధి

నేడు మనదేశముందు హిందూ మహమ్మదీయ పోరాటములు పెచ్చుపెరిగినవి. ఈకలహములకు అజ్ఞానము, అసహనము ముఖ్యకారణములు. ఎవరిమతమును నాయ గొప్ప యని భావించినను పరమతమును సహనముతో జూడవలెనన్న ఆ మతముయొక్క ఉత్కృష్టత దెలిసికొనవలెను. కేవలము సిద్ధాంతములకంటె భక్తులచరిత్రలు, సాధారణముగ అన్నిమతములలోను ఒకరికిగతే యుండునుగనుక అవి యొక్కన తోడ్పడ గలవు.

ఇబ్రహీంబేగ్ ఆదమ్ కాస్మియన్ తీర్థభ్రమణి పట్టణము నకు క్రీ. శ. 875 ప్రాంతమున రాజుగానుండెను. ఈయన మహమ్మదీయ భక్తాశ్రమములలో నొకడు. రాజభోగములను దూరపుత్రాదులను పశ్యించి ఈశ్వరాస్వపణాయ త్రివిక్రమతో సాధుజీవనము గడచెను. ఈయన రాజ్యపరిత్యాగోదంతమును, ఈశ్వరానుభూతిసాధనమార్గములను స్మరణీయములు.

ఒకనాటిరేము ఇబ్రహీం నిద్రించుచుండ సాధోపరి భాగమున పాదములదప్పుచు వినిపించెను. “ఎవరు నేడమీయ” యని ఆయన కేక జేసెను. “నాబంటె తప్పిపోయినది. దాని కొరకు ఈకప్పుగొన చెయ్యవలెనన్న” నని జనబులెచ్చెను. “బాగు! బాగు! ఇంటికప్పుపై ఒంటెపై చెదకు నీ పోకమూర్తి దన్న యుండవలెనన్న” వని రాజు నుడిచెను. “ఓయీ! జ్ఞాన హీనుడా, కనకసింహాసాసీనుడ వలె జగన్నాథుని నీక్షింప గోరు నీవే మూర్ఖుడవు” అని యావాణి పలికెను. ఇబ్రహీం వెటగొంది నాటిరేము అంతయు భగవత్సార్థరసయందే గడచెను. మఱునా దుదయమున నిండుపేటలోగలమున కొలువుదీర్చి సింహాసనాసీనుడై యుండెను. అకస్మిముగ నాసభాంతరమున నొకగంధీరమూర్తి యితరులకదృశ్యుడై తనవైపునకు వచ్చుచుండుట గాంచెను. ఆ పచ్చిన తల్పక్రిని ఇబ్రహీం యిట్లు ప్రశ్నించెను:—

ఇబ్ర:—నీ వెవరు? ఇదటి శేల వచ్చితివి?

వ్యక్తి:—నే నొకపరదేశ్భుడను. ఈప్రత్యూత బస చేయుటకై వచ్చితిని.

ఇబ్ర:—అయితే, ఇది ప్రత్యూతాదు. నాస్వగృహము.

వ్యక్తి:—నీకు పూర్వమిది యెవరిది?

ఇబ్ర:—నాతండ్రిది.

వ్యక్తి:—నీతండ్రికి పూర్వమిందు నివసించిన వారెవరు?

ఇబ్ర:—నాపితామహుడు.

వ్యక్తి:—ఇప్పుడు నీపితామహులెవరున్నాడు?

ఇబ్ర:—వారు మరణించిరి.

వ్యక్తి:—అయితే, మమ్ము, బోవుము నుండవారికి నిలయమున నీగృహము సత్రంగాదా యని నుడువుచు నా నూతనవస్త్ర కేసముకు బారదొడగెను. ఇబ్రహీం వానిచెంతకు బరుగై ‘భగవంతునిపాక్షిగా మీ రిచట నేడుండవలె’నని ప్రార్థించెను. అంతటాపురుషుడు కొంతతడచు, ‘నాఆత్మయం దీవ్యా అనురగబాహుల్లిన నీవెవరు?’ అని ఇబ్రహీం ప్రశ్నించెను. ‘ఓ,

ఇబ్రహీం నేను భిక్షు. ఇక నీవు మేలుకొనవలసిన కాలము వచ్చినదని చెప్పి తిరోగతుడయ్యెను.

మఱునా దుదయమున ఇబ్రహీం ఆశ్చర్యభూతుడై వృగ యాచికోదార్థము బయలుదేరి, ‘ఓ, ఇబ్రహీం నీ విందులకు జనన మొందలేదాను నాకు విలువకు సోకెను. అంతటాతడు నలువైపుల దృష్టిపారించి చూచెను. ఎవరును గనిపింపలేదు. యుండునకు పను మయ్యెను వెంటనేతిరిగి ‘నీ విందులకు జనన మొందలేదాను నాకు ఆతడు కూర్చుండియున్న జీవనంజ్ఞయి వివసచ్చెను. ఇబ్రహీంయొక్క హృదయము రాబయూరువలె కంపించిపోయెను. ‘ప్రభువు ఆజ్ఞాపించుచున్నాడు. దానుడు కిరసావహించుగాక’ యని ఆతడు నిశ్చయించెను. అంతట ఆత్మముడిగి సమీపమునకు గొల్లవానితో తననుస్తులను మాన్పుకొని సాధుజీవమున క్రమ్యురణి వైసెను. నాటినుండి ఇబ్రహీం భక్తీకిని, తపానిష్ఠకును విఖ్యాతుడయ్యెను.

ఇట్లు గొన్ని వత్సరములు గడచిన పిమ్మట ఇబ్రహీం మక్కానూత్రమ బోవ నెంచి యొకసార్థవాహులగుపుత్రోచేరెను భక్తాశ్రమమున దుండు ఇబ్రహీం ఆగమనవార్త మక్కాపురమున ముందుగనే దెలియ, పురప్రముఖులు గొందఱు ఆయనను సగౌరవముగ దీసికొనివచ్చుటకు బయలుదేరిరి. మార్గమధ్యమున వారి నాకరులు గొందఱు ఇబ్రహీమును గఠిసికొని (ఆయనయే ఇబ్రహీముని తెలియక) ఇబ్రహీంబేగ్ ఆదమ్ నచ్చుచున్నారా యని ప్రశ్నించిరి.

‘నన్ను మీ కెందు కడిగదరు?’

‘ఆయనను సత్కరించుటకు పురప్రముఖులు బయలుదేరి వచ్చుచుండిరి గనుక’

‘మత హీనుడును పాపియునైన వానిని కూర్చి మీరింత యార్థాటమేల జేసెదరు?’ అని ఇబ్రహీంపలికెను.

‘ఆయనను కూర్చి యిట్టి అనాద్యము లాడుటకు నీ కేమి హక్కుగలదని నుడువుచు దండతాడవము గావించిరి. ఇట్లునారు కొట్టిన పిదప తిగిన ప్రాయశ్చిత్తమే జరిగినదని ఆయన మదిలో తలపోసెను. పిమ్మట ఆయనయే ఇబ్రహీముని తెలియరాగా వారందఱు ఉచితవిధమున తీమాపణజేసి సగౌరవముగ పురము లోనికి తోడ్కొనివెల్లిరి. అప్పటినుండియు ఇబ్రహీము కాసు కప్పెనుచే జీవించుచు కొన్ని వత్సరములు మక్కాయందే గడచెను.

ఇబ్రహీము రాజ్యత్యాగముచేయునప్పటికి పసిబాలుడయినకొమారుడొక యుండెను. అతడు యావనుడు కాగా ‘నాతండ్రి యొక్క’దని తల్లిని ప్రశ్నించెను. ఆమె జరిగిన యుద్ధంతము సంతకు తెలియజేసెను. ‘ఇప్పుడాయన నాకడట లభించినది యింకను మక్కాయందే దని ఆమె బయలుదేసెను. ‘అటులయినచో నేనిప్పుడేవెల్లి ఆయనను కలిసికొనెదనని చెప్పి తల్లితోకూడ బయలుదేలి వెళ్లెను మక్కాయందలి కాబాదేవాలయము ప్రవేశింపగా అందు శిర్గాంబరముల ధరించిన ఘోషులెండ్రోయుండిరి. ‘ఇబ్రహీంబేగ్ ఆదమ్ను మీరెరుగదురా, యని వారిని ఆతడజిగెను. ‘కట్టెపుల్లలు అమ్మి ఆహారముకొని తెచ్చుటకువెళ్లివాడని అందులో నొకడు బయలుదేసెను. అంతట చిన్న ఇబ్రహీం తండ్రిని వెదకుటకై సగరులోనికి వెళ్లెను. కొంత దవ్వు చనినపిమ్మట నొక కట్టెమోపును కిరముపై నిడుకొనినమ్ముచున్న యొక ముసలివానిని జూచి తండ్రి యని చిన్న ఇబ్రహీము తలచెను. ఆస్థిని ఆతడుచూడ జాలక పోయెను. సముద్రకిరంగములవలె పొంగి పారలివచ్చు నుఖమును నాటకొని దూరదూరము వెనుకట వెళ్లెను.

ఇబ్రహీం బజారుకువెళ్లి కట్టెను అమ్మి కొట్టెనుకొని సోదాఘోషము కల్పించిపిమ్మట ప్రార్థనాదీకములకు గడంగెను. కొమారుడు తండ్రి పాటిపోవునేమోయని తనను యెఱుకపరచుకొనలేదు.

మఱునాడుదయమున ఇబ్రహీం కొమారుడును, భార్యయు నొకఘోషసాహాయ్యమున ఇబ్రహీమును జూచుటకు వెళ్లిరి. అతనిభార్య ఇబ్రహీమును చూడగానే కప్పునుని కేకజేసి ‘కుమారా, నీతండ్రినిచూడు’ మని చెప్పెను. ఇబ్రహీంత్వయుడు మార్చికుడయ్యెను. మట్టు నున్నవారందఱు ఆతడు చిందువుల రాల్చిరి. తెలివినవచ్చినతోడనే తండ్రికి నమస్కరింప, ఆయన నిజమిటు కౌగిట జేర్చుకొనెను. పిమ్మట ‘నాయనా నీ వేమతస్థుడవని? ఇబ్రహీము కొమారుని ప్రశ్నించెను. ‘నేను మహమ్మదు మతమువాడను’, ‘నీకు భారాను తెలియునా?’, ‘నాకు తెలియును. నీవు మతపంపంపమైన పుస్తకముల జదిచదవా?’, ‘చదివెదను.’

‘భగవానుడు ధన్యుడనిచెప్పి ఇబ్రహీము వారిని విడిచి వెళ్లమన్నవించెను. కాని ఆతనిభార్యపుత్రులు అతనిని శ్ల నియ్యక రోదనము చేయవొడగిరి. అంతట ఇబ్రహీము నకునముల నాకసమువంకడిప్పి ‘భగవంతుడు నాకుతోడ్పడుగాక’ యని ప్రార్థించెను. తక్షణమే అతనికొమారుడు వికతజీవుడయ్యెను తోడనున్న మిత్రబృందము ఆశ్చర్యచకితులై ‘దీనిభావమేమి? యని ఇబ్రహీము ప్రశ్నించిరి. ‘నాకుమాయని జూచినతోడనే నాయు దణగియున్న పుత్రవాత్సల్యము ఉద్ధీరనము చెందినది వెంటనే యొకనాటి ‘నీవ్పాదములు అన్యాయుత్తముచేసి మాయెడ భక్తి నటించుచుంటివా’ యని పలికెనట్లు వివసయ్యెను. ఒక్క ప్పాయమున లెండుప్రేమ లుండుట కవకాశము లేదు. ఈవాక్కు వినినతోడనే ‘ఈజడ్డవైగల ప్రేమ నీన్న నాకు దూరముకేయుచో నాయొక్కగాని లేక యాదిడ్డయొక్కగాని ప్రాణముల దీసికొమ్మ’ని ప్రార్థించెదని. నాప్రార్థనను స్వీకరించి నాదిడ్డయొక్క జీవమును భగవంతుడు గ్రహించె’ నని ఇబ్రహీము వారికి చెప్పెను.

ఒకనాడొక మహమ్మదు ఇబ్రహీమున కిమ్మటకు తాను మ్రొక్కుకొనిన వెయ్యి బంగారునాణెముల జెప్పెను. “నిర్భాగ్యులవలెనుండి నేనేమియు స్వీకరించ” నని ఇబ్రహీము నిరాకరించెను. ‘నేను భాగ్యవంతుడనే’ యని ఆయనమ్మడు పలికెను. “ఏమి నీ వింతభాగ్యవంతుడవయ్యి ఇంకను భాగ్యముభివృద్ధిచేసుకొని నెంచుచుంటివని ఇబ్రహీము చెప్పెను. “నిజముగ నట్లే కోరుచుంటిని. “మంచిది. అటులయినచో నీవే అందరికంటె నిర్భాగ్యుడవు. వినుము! నా కేమియు లేదు.

నేనితలుల నేమియు నడుగను. నేను సాధుస్థితి నభిలషించితిని. అందే భాగ్యము గంటిని. ఇతరులు భాగ్యవాకించి దారిద్ర్యము సాందిరి.”

ఒకనాడొక మహమ్మదు ఇబ్రహీమువద్దకువచ్చి “అయ్యా నే ననేకపాపములచరించి నాను. నాకు తిరణోపాయ మేది యైన బోధింపు”డని జేడెను. “అటులయినచో వినుము. నీకు ఆఱునియనుముల తెల్పెదను. వానిని అనుసరింపును” ఇబ్రహీము చెప్పెను.

1. “నీవు పాప మాచరించినప్పుడు భగవంతుడు నీ కను గ్రహించినయాహారమును భుజింపకుము”

“నేను ఆహారములేక జీవించలేను. ఏమీ! భగవంతుని యాజ్ఞల నెల్లంఘించి ఆయనను అనుసరపరచుచు, ఆయన అనుగ్రహమునల్ల లాభముపొందుట న్నాయమా?”

2. “నీవు పాపకార్యము చేయునన్నప్పుడు ఈశ్వరరాజ్యము విడిచిపోమ్మ.”

“ఈశ్వరరాజ్యము నలుదెసలను వ్యాపించియున్నది. దానిని విడచిపోవు టెట్లు?”

“మంచిది. దానియందే ఉండుము. కాని పాపకృత్తిముల పుత్యజంపులు. ఈశ్వరరాజ్యుల తిరస్కరింపకుము.

3. “నీవు పాపకార్యము చేయునన్నపుడు భగవంతుడు చూడబాలని రహస్యస్థలమునకు జనుము.”

“భగవంతుడు చూడబాలని స్థల మేడి?”

“సతే మంచిది. నీవు భగవత్ప్రసాదముదినము, ఆయన రాజ్యమున. వసించుచు ఆయనకండ్లయెదుట పాపకార్యముల జేయుట న్నాయమా?”

4. “నీప్రాణముల గొనిపోవుటకు మృత్యుదేవత వచ్చినపుడు నేను పశ్చాత్తాపపడకొరచున్నాను. కొంచె మవకాశమిమ్మ నేడుము.”

“అట్టి ప్రార్థనలకు మృత్యు దేవుడును అంగీకరింపదు గదా.”

“అటులయినచో మృత్యు వాసన్నమయినపుడు పశ్చాత్తాపపడుటకంటె ఇప్పుడే పరితాపముచేయుము.”

5. “నీన్ను సమాధిలో నుంచినప్పుడు నీన్ను పరీక్షించుటకువచ్చు దూతలను తరిమివేయుము.”

“నాచేత కాదు”

“అటులయినచో వారికి తృప్తిగలగజేయు ప్రత్యుత్తరమియగల జీవనము గడపుము.”

6. “నాయవచారణదినమున పాపులను నరకమునకు కొనిపోవునపుడు నేను వెళ్లనని చెప్పము”

“ఇక చాలును. ఇబ్రహీము! నీవునాకు కావలసినదంతయు చెప్పితి,వని నుడువుచు నామహమ్మదు పశ్చాత్తాపముచేంచిన వానియందు కలిగిన పరిరక్షనము ఆమరజాంతము ఉండెను.

ఇబ్రహీమున కవసానకాలము సమీపించినప్పుడతడను శ్మశ్మదయ్యెను. అతనిసమాధి యెదుట నన్నదో యెవ్వరెఱుగర

చున్నది. (33-3)

(33-3)

డెల్టా బిస్కత్తులు

ఇదివరలో జరిగిన గొప్ప యుద్ధ సమయమందు మాకర్మాగారము, అందుకు సంబంధించిన వన్నియు అనేక వైపులందును, విదేశములందునుండిన సైన్యమునకు బిస్కత్తులను తయారుచేసి, సరఫరా చేయుటకు పూర్తిగా ఇండియాగవర్నమెంటు మిలిటరీ శాఖవారి అధీనమునం దుంచబడినది. అందుచే సరఫరాచేయుటకు వీలులేనందున అనేక కాలాదారులను పోగొట్టుకొంటిమి. ప్రస్తుతము వారికంద యిది సరుకులను సరఫరాచేయుటకు గొప్ప ప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. మా బిస్కత్తులు మిక్కిలి మేలైనవిగా యుండుటవల్లను, దిగుమతిచేయబడినవాటిధరయందు అధిక వ్యత్యాసముండుట చేతను మాకు గొప్పజయమే గలుగుచున్నది.

ఈ దిగువ తెలుపబడినవాటిలో దేనినైనను ఉపయోగించి చూడవలెనని కోరెదము.

బాదామి	బీన్	ఇంపీరియల్	నైస్
ఆరోమాట్	కారోనేషన్	లెమన్	టటన్
బట్టర్ ఫింగర్	క్రాకర్లు	లంచ్	పీట్ బూరి
కేబిన్	ఫామిలి	మేరీ	రాజా
కాన్ టీన్	జెమ్ ఇస్ట్ర	మిల్కు	వానిల్లా
మిక్స్డ్ పాస్ పోల్డు	టీ	సోడా	వాటర్

మా జంజర్ నట్టు, ఫింగర్ బిస్కత్తులు విదేశపు వాటికంటెను చాల మేలైనవని నిర్ధారణ చేయబడినది.

బ్రాన్, ఆమండు, గ్లటన్, ఈముడరకముల డైయాటెటిక్ బిస్కత్తులను, గోదూమ బిస్కత్తులను వైద్యులు మిగుల పట్టుదలతో సిఫార్సుచేయుచున్నారు.

అన్నిరకములు 1 పౌను, 2 పౌనులు, 7 పౌనులు, 14 పౌనులు, 28 పౌనులుగా టిన్నులలో ప్యాకు చేయబడియున్నది.

కర్మాగారమునందు పనిచేయువారందరును అగ్రజాతి హిందువులే. ఇంగ్లాండులో తయారగు వాటిలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన మెషినులు మావద్ద నున్నవి. చేతితో తాకబడక, ఆరోగ్యపథకుల ననుసరించి, నిపుణుల విచారణక్రింద ఇవన్నియు తయారుచేయబడుచున్నవి. హిందూదేశమునందు యితరులు చేయుచున్నవాటినిచూచి మా బిస్కత్తులని మోసపోకూడదు. ఇతరులు తయారుచేయు నట్టి వాటివలెనే వారు చేతితో తయారుచేయుచున్నారు.

డెల్టా బిస్కత్తు కంపెనీ లిమిటెడ్., డెల్టా.

వారిచే తయారుచేయబడినది.

మద్రాసు రాజధానికి, మైసూరురాజ్యమునకు, నైజామురాజ్యమునకు సోల్ ఏజంట్లు:—

మహమ్మదు మూసా హాజీ ఇబ్రాహిం, అండుకో.,

32 గిడ్డంగివిధి, మద్రాసు.

మద్రాసు స్టాక్ కిస్టులు:—

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 263 చై నాబజారు, మద్రాసు.

ఎస్. దేశాయ్ కండర్, చై నాబజారు, మద్రాసు.

కె. మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహెబు, బందరువీధి, మద్రాసు.

సి. ఆర్. వడివేలు మొదలియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

పి. వీరాస్వామిచెట్టియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

బెంగుళూరు స్టాక్ కిస్టులు:—

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 80, ఏ. బిల్లు పూర్ హానురోడ్డు, బెంగుళూరు కంటోన్ మెంటు.

డి. సైడ్ ఉస్మాన్ అండుకో., 47/49 న్యూమార్కెట్టు, బానిబ్రాంచీలు, కంటోన్మెంటు.

పి. ఎమ్. బుల్ రహమాన్ సాహెబు, న్యూమార్కెట్టు, కంటోన్మెంటు.

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., అబెన్యా రోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

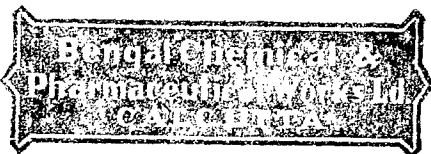
వైరెక్కు

ఒక్కటే ఆహుతుడైన గుణమునిప్పును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినగుమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్క తనిఖీగులే ఈ యోగ్యతాపత్ర నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్కు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన డౌమెంట్లుకాదు. ఫారములవ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0.18-0.00 ఏ. పి. చార్జీతో సహా రూ. 1.2-0.0.

చెన్నపురి బజారుధరాలు

జనవరి 31-వ తేదీ శనివారము

(1) భాగ్యములు

దనియాలు	రూ. 1-కి	రూ. 30.0-0	మొదలు	42.0
చింతామ	బస్తాలు		మొదలు	
కుకు	తెనాలి	,, 48 గుంబ	రూ. 14.0-0	
నెల్లూ	,, డిటా	,,	15.8-0	
డిక్కి	,, డిటా	,,	16.4-0	
రాగులు	రూ. 164 బస్తా	1-కి	,, 8-12	
నవ్వులు	,,	,,	20-0	

(2) వస్తుభాగ్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి	రూ. 205	రూ. 11-0-0	
నెనగలు	,, డిటా	,,	10-8-0	
పెనలు	,, డిటా	,,	11-8-0	
మినుములు	,, డిటా	,,	13-0-0	
ఉలము	రూ. 164	,,	9-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

శుభ్రమునా	రూ. 1-కి	రూ. 16		
నెయ్యి	రూ. 1-కి	,,		
కొండాపురం	శుభ్రమునా	రూ. 1-కి	,, 5	
ఇతరశుభ్రము	,,	,,	5	
శుభ్రమునా	రూ. 1-కి	రూ. 120		
అమడము	రూ. 1-కి	రూ. 145.0		

(4) చిల్లర వస్తువులు

శాయనశుభ్ర	రూ. 1-కి	రూ. 155.0-0	160.0-0	
కూరకశుభ్ర	,,	రూ. 180.0-0	185.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరు)	రూ. 1-కి	రూ. 129.0-0	140.0-0	
గుంటూరుపాడుకట్టు	నీలిమండు	మమిగు	1-కి	రూ. 50, 55
కాకనా	నీలిపాడుకట్టు	,,	రూ. 70, 75	
రెల్లము	రూ. 1-కి	రూ. 85.0-0	90.0-0	
చింతరండు	రూ. 1-కి	రూ. 80.0-0	85.0-0	

(5) ఇసుము

పట్టు రకం	రూ. 1-కి	రూ. 82.0-0	88.0-0	
చవరం	,,	82.0-0	85.0-0	
రవుండు	,,	82.0-0		

(6) లోహములు

నెండ్లి 100 కులంక	రూ. 72.0			
బంగారము, కులము 1-కి	రూ. 21.0			
వరకు 1-కి				
ఇక్కిడి రూ. 1-కి	రూ. 275.0			
రాగి డిటా	రూ. 825.0			
అస్కాచక్కెర రూ. 1-కి	రూ. 84.8			

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుక్కుము	20 డిగ్రీలు	రూ.		
కోట్టిక్కుము	డిటా			
సింహం	డిటా			
గుర్రం	డిటా			

(8) దూది

కోండా వస్తుకాదు 1-కి

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు	నెం. 10 1/2	పెట్టె 1-కి		
మధుర	నెం. 12 1/2	పెట్టె 1-కి		
పుట్టూరు	రేనుగ	నెం. 8 1/2	పెట్టె 1-కి	
అహమదాబాదు	నెం. 12 1/2	పెట్టె 1-కి		
నూకరేనుగ	నెం. 20			
జూన్	నెం. 20			
,,	,, 40	ఏ రేనియ ఆయినను		
గోకాకు	నెం. 12 1/2			
పద్మా	నెం. 24 1/2			
14 1/2 క్లెయ్	వడి			
నెం. 20	బెన్ని	సింహం	యీటె	
నెం. 22	,,	,,		
నెం. 12 1/2	బెన్ని	సర్కుసు		
నెం. 14 1/2	,,			

5 నిమిషములలో గుణ

దేహమునందు ఎల్లచోట్లయందును, లైస కోములను ఎత్తి కాయను 5 నిమిషము. ధర రూ. 1-కి 0.8-0.0. అన్ని పూర్ణ స్థాయి, పార్కుటప్రెస్

Powell's Extract of Golden

3421

వలలుగారి ఆమోఘమైన నెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నవ్వుము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుశుర్వునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులనెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దాని వాడవలెను.

శిశుమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

శిశువ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. - 8-0

మా దివ్యౌషధములు నుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరికినవి.

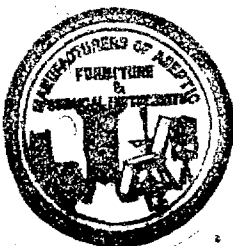
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ తీరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, Bombay.

ఫో ఇన్సురెన్సు కంపెనీలలో

భద్ర మైన ట్టి యు

సమయమునకు ఒదుగునట్టి

ఓరియంటల్ లులోనే

భీమా చేయించుకొనుడు.

దీర్ఘ కాలమునుండి

అనేక కాలాదారులను

విస్తార మైన

మూలధనము గలిగియున్న

గాప్ వాండూదేశీయ

భీమాకంపెనీ,

Apply for full particulars to

Oriental assurance Buildings,

F. E. Vaid Branch Seceretary

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:

No. 3, South Parade, Bangalore.

Trivandrum Branch:

Trivandrum.

అతినరముల బలహీనత చేతను,

ఉష్ణాధిక్యము వలనను గలిగిన

మూలవ్యాధికి అద్భుతనివారిణి

నాకు అతినరముల బలహీనత చేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధిని బాగుగానుదీర్చిన, మద్రాసు ఆస్పత్రియన్ పిత్రిలో నెం 72 దు గృహమునందుండు పండితస్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారు వారికి ఆనేక సమస్కారములు. చెండుమాసముల క్రిందట ఒకే నెట్టున కొంతదూరముకూడ నడచుటకు శక్తి లేకుండెను. ప్రస్తుతము ఆయాసము, అలసట లేకుండా ఒకే నెట్టున 2 మైళ్ల దూరముకూడ నడచుటకు శక్తిగలదు. నేనివ్వడు పుష్టికరముగా నున్నాను. నా వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా కుడినవి.

మిస్. ఇ. ఎమ్. శేనో, 2/1 తిరువేంగడ మొదలి వీధి, పార్కు చాను, మదరాసు.

వారి సలహాకట్టు ము రూ. 15-0-0

శ్రేష్ఠతరమైన పెంట్లుకల
తైలము "మజీనూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన సువాసనగలది. వైట్ ఆయిల్ యితర అపాయకరమైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి. ధర రూ. 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే పెంట్లుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రాసీయక పెంట్లుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మాత్రా త్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇవాముగా పంపెదము.

ఆ తంకని గ్రహ ఛార్మసి,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కా మి ని యా నూ నె

కలే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

పెంట్లుకలువి దువ్వవును ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ నెుదలుపెట్టి పూర్తి గాను అల్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్లుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్పి ఈ

దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.

కబవరీతివల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.

బుడ్డినెం 1 రూపాయ.

3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

పీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువాసన స్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

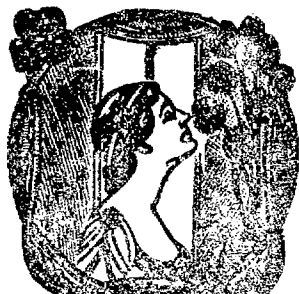
ఆటోదిల్ బహారు వ్రాయుడు

రస బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న వరిమళ
బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతివోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలువజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్మూపురం, బొంబాయి అని వ్రాసిన జడయగలరు

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీలో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టిది మదరాసు.

వైద్యరత్న
పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

అమృతేదాశ్రమము

జార్జి టౌన్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేదదివ్యౌషధములు దొరకు స్థలము
క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగ పంపబడును
అమృతేదాశ్రమము, 151, గోవిందప్పనాయకవీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్

ప్రపంచమునందుండు టానిక్ లన్నిటిలో గొప్పది

లిటెంపు:—“ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్ గురించియే ప్రతివారూ ప్రతికలోను ఎడతెగక వ్యాసములు ముద్రించ బడుచున్నవి. అందులో తెలుపబడు వార్తలలో ఈ విషయమైకూడ సదా ముద్రించ బడుచున్నది. ప్రతిపట్టణమునందును, చేతమునందును గీనిని గురించియే మాట్లాడుచున్నారు. అద్భుతమైన పుష్టిని, మంచి శక్తిని కలిగించు టానికులలో ఇదిమిక్కిలి శ్రేష్ఠతమైనది.

తెలిపిపోవీ:—“ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్ దినే దినే గొప్ప జయమును పొందుచున్నది. అట్లు జయముగాంచుట మిక్కిలి వ్యాధియుగా నున్నది. వ్యాధి కరుణదని వదలి వేయబడిన రెక్కలేని శోకులకు ఇది మంచి ఆరోగ్యమును, పుష్టిని గలుగజేయుచున్నది.

లేక ప్రాణాధారమైనది. ప్రాణెనరు శ్రామసేక్యార్థవారిచే కనిపెట్టబడినది. రేతస్సు, గ్రుడ్డు సంబంధమైన, సెల్సు మిక్కిలి ముఖ్యమైన, ఉదారమైన, అతిపుష్టికరమైన జంతువులయొక్క భాగములనుండి తీయబడినది. ఇది వరలో ఉపయోగించిన వాటికంటెను మిక్కిలి బలము కలది, ఆరోగ్యకరమైనది. లోనికి పుచ్చుకొనుటకు మిక్కిలి

ఈదిగువ తెలుపబడిన వ్యాధులకు ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్ మిక్కిలి అమోఘమైనది

గండమాల, హృద్రోగములు, మెదడు నరముల సంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వాససంబంధమైన వ్యాధులు, శ్లేతధాతువు సంబంధమైన వ్యాధులు, అమెనోరియా, బ్రెస్టోరియా, డిస్ మెనోరియా, ఇండ్రీయ సంబంధమైన గ్రంథువాలు, గర్భసంబంధమైన వమనములు, హేమరేజ్ (మూత్రనాళము, మెదడు, దంతములు, ఉపరితీత్తులు మొదలగు భాగములకు సంబంధించినది) పాండురోగము, బలహీనము, అన్నివిధముల కఠినవ్యాధులు, క్లోరోసిస్, పిచ్చి, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, కనినతరువాత నుండు శ్రమ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 14, 2 బుడ్ల ధర రూ 40, వి. పి. వ్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

తగినది. తీపుగాను, మనోహరముగాను మండును. జీర్ణకోశమునకు ఏలాటి శోంధర లేక సులభముగా వర్ణమగును. ఆకలిని కలుగజేయునట్టియు, సాధారణమైనట్టియు టానికు లన్నిటికంటెను ఇది శ్రేష్ఠమైనది. నిజముగా ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్ ఆరోగ్యము, చురుకుదనము, పుష్టి చేరికగలది.

అమితముగా పనిచేయుట, బడలిక, ఆయాసము, మాంసమును తినివేయుపుండు, హృదయము లేక మెదడు చెడుట, నరముల బలహీనత, పక్షవాదపు, దేహమంతటను లేక ముఖమునందు మాత్రము గలుగుగది, నిద్రలేమి, తలనెప్పి, నాడివ్యాధి, తుంటిలోని నెప్పి, తిమిరు వాయువు, ఊయరోగము, ట్యూబర్కులోసిస్, అతి మూత్రము, తిమిరు, గొడ్డురాలితనము నపుంసత్వము, స్త్రీలకముచే గలుగు వ్యాధులు, ఉబ్బసము, మేహ రోగము, పునవేపునముయొక్క వాపు లేక ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా లేక మలేరియా వచ్చినతరువాత తేరుకొనుట.

డాక్టరు (జర్నల్ డి. “నపుంసక వంధ్యత్వము, సిస్ట్రీలకు గర్భగు బుధసంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగు వ్యాధులకు అద్భుతమైన సుఖ మిచ్చుచున్నది. ఈ యా వ్యాధికి రావలసివంటిది. టూలుకులోసిస్ ను నిర్మూలము చేయుట నవ్వటికిని మోచ్చుకా ఆటంకపడ సడరు గలుగు నన్నిటిని జేయును. భాగములకు చేయుటయం మిక్కిలి భా. 12. చెందినది. సదా. 1. వ్యాధిచే తేవ. నలెబోలుగా బడినట్టి ముల నన్ని పునరుద్ధరిం.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు,
మదన్ సన్స్ & కో., కెమిస్టులు
క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు బొంబాయి
మద్రాసు డిపో:—వి. ఎస్. ఆర్. మూర్తి & సన్స్, 9, పోప్ హామ్స్, బ్రాడ్వే.